

Стратегія сталого розвитку України - 2030

Human Rights
Productivity
Rule Of Law
Renewable Resources
Scientific Research
E Government
Development
Inclusive Education
Cultural Space
Economic Activity
Health Care
Information And
Infrastructure
International Cooperation
Security
Regional Development
Justice
De-occupation
Performance
Efficiency
Sectoral Development
Investment
Governance
Protection Of Rights
Balanced Production
Ecology
Energy Saving
Law And Order
National Interests
Energy Efficiency
Modernization
Equal Opportunities

Ukraine Development 2030

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ
СЛУЖБА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

«Стратегія сталого розвитку України – 2030»

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

С. В. Полтавець, т. в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук,
старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

О. О. Трохименко, наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. іст. наук, Л. М. Степченко, молод. наук. співроб.
інформаційно-аналітичного відділу Фонду Президентів України

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

М. Б. Кушнарьова, В. М. Удовик, Л. Г. Дем'яненко, О. О. Трохименко, Є. В. Глушук

Заснований у 2020 р.

Виходить двічі на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 525-54-70

E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

Передрук за погодженням

«Стратегія сталого розвитку України – 2030»

Випуск 4

(огляд матеріалів ЗМІ за 28 лютого – 12 березня 2020 р.)

Зміст

Головні новини	4
Аналітичний коментар із онлайн-ЗМІ.....	6
Пенсійна реформа: очікування від нового уряду	6
Огляд зарубіжних ЗМІ	7
Реалізація ініціатив у межах «Стратегії сталого розвитку-2030».....	7
Офіційна інформація	7
Новини із соціальних мереж.....	7
Експертний погляд	7
Тимчасово окуповані території, учасники бойових дій та тимчасово переміщені особи.....	7
Офіційна інформація	7
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій	7
Новини із соціальних мереж.....	7
Експертний погляд	7

Головні новини

Протягом тижнів з 28 лютого до 12 березня 2020 р. відбулася зміна уряду в Україні. Новим Прем'єр-міністром, замість Олексія Гончарука, став Денис Шмигаль. МОЗ України запустило Telegram-бот для оперативної відповіді на поширені запитання щодо коронавірусу в Україні.

[У 2020 році в уряді мають провести індексацію пенсій. Після цього близько 11 млн пенсіонерів отримають підвищені пенсії.](#)

Міністр соціальної політики Марина Лазебна:

Близько 11 млн пенсіонерів цього року обов'язково отримають індексовані пенсії. Це підвищення буде здійснено впродовж року. Ми починаємо цю роботу вже з 1 квітня.

[Тимчасове виконання обов'язків міністра освіти і науки України покладено на Юрія Полюховича.](#)

Відповідне рішення прийнято на засіданні уряду сьогодні, 10 березня 2020 р.

[МОЗ України запустило Telegram-бот для оперативної відповіді на поширені запитання щодо коронавірусу в Україні.](#)

Чат-бот доступний тут: https://t.me/COVID19_Ukraine_Bot

Також працює Telegram-канал «Коронавірус_інфо» з оперативною та поточною інформацією щодо ситуації з вірусом COVID-19 в Україні.

[Верховна Рада призначила новий склад Кабінету Міністрів України.](#)

У середу, 4 березня, Верховна Рада України на позачерговому засіданні підтримала оновлений склад Кабінету Міністрів України, запропонований новообраним Прем'єр-міністром Денисом Шмигалем.

[Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль](#)

Уряд продовжить зважену фіскальну політику та конструктивну співпрацю з Міжнародним валютним фондом та іншими кредиторами України.

[Міністр фінансів України Ігор Уманський: Нова програма МВФ є важливою для підтримання фінансової стабільності.](#)

6 березня міністр фінансів України Ігор Уманський зустрівся з постійним представником МВФ в Україні Йостою Люнганом.

Під час зустрічі сторони обговорили поточний стан справ та подальші кроки двостороннього співробітництва.

[З 1 квітня українці зможуть оформити лікарняний онлайн.](#)

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Уряд запроваджує систему електронних лікарняних. Лікар зможе електронним підписом затвердити документ. Система автоматично надсилатиме інформацію про лікарняний роботодавцю працівника та до Фонду соціального страхування.

[Кабмін запустить пілотний проєкт, який дозволить вирішити проблему підроблених ліків.](#)

Міністр Кабінету Міністрів України Дмитро Дубілет:

Отже, як це має працювати. На упаковці з ліками (почнемо, найімовірніше, з рецептурних) буде наноситися спеціальний 2D-код. Цей код «активується» під час виробництва і деактивується під час продажу.

[Заступник голови фракції «Слуга народу», глава партії Олександр Корнієнко заявив, що зараз завершується обговорення питання змін до Конституції в частині децентралізації.](#)

Ми продовжуємо консультації щодо змін до Конституції в частині децентралізації. Просто зараз відбувається у Вінниці обговорення, вони повністю інклюзивні – за участю мерів, глав ОТГ, представників місцевого самоврядування, триває жвава дискусія по всій країні.

[Президент України Володимир Зеленський констатує відсутність реальних результатів роботи правоохоронних органів у боротьбі з корупцією.](#)

Ми провели низку реформ, запустили Вищий антикорупційний суд, перезавантажили НАЗК, повернули відповідальність за незаконне збагачення, зняли недоторканність, прийняли закон про викривачів корупції. Як довго українському суспільству чекати результатів у найбільш резонансних справах?

[Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук: Українці нарешті отримають пакет безоплатних медичних послуг, а зарплатню лікарям буде підвищено на 30 %.](#)

Другий етап медичної реформи стартує вчасно, і вже з 1 квітня українці отримають гарантований пакет безоплатних медичних послуг, а лікарі – підвищення заробітної плати.

Аналітичний коментар із онлайн-ЗМІ

Л. Дем'яненко,
старш наук. співроб. ФПУ,
канд. філол. наук

Пенсійна реформа: очікування від нового уряду

Згідно з пенсійною реформою, в Україні з 2018 до 2028 року пенсії повинні нараховуватися по-новому. Реформа передбачає поетапне збільшення вимог до страхового стажу. Хоча є і прогалини, адже в Мінсоцполітики зазначили, що необхідний стаж встигне напрацювати лише половина українців пенсійного віку.

Щодо 2020 р. і подальшого розвитку пенсійної реформи, як заявив на сьогодні вже тодішній Прем'єр-міністр Олексій Гончарук, обсяг асигнувань (дефіциту) на фінансування пенсійних програм становить 172,576 млрд грн – це на січень 2020 р. Тобто бюджет Пенсійного фонду України на 2020 рік є збалансованим.

Але не все так просто та втішно, як здавалося б.

За словами нового міністра соціальної політики Марини Лазебної, під час першої зустрічі з колективом Міністерства, – першочергове завдання, яке зараз стоїть перед Міністерством, – це проведення індексації пенсій та забезпечення підвищення рівня пенсійного забезпечення в країні. Міністр доручила терміново підготувати пропозиції щодо шляхів підвищення соціального захисту людей та активно включитися в комунікаційну роботу з регіонами задля реалізації політики в соціальній сфері ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Із минулого року в Україні проводять автоматичну індексацію пенсій – з урахуванням зростання інфляції та збільшення середньої зарплати в минулому році. Уперше пенсії підвищили в такий спосіб з 1 березня 2019 р. Тоді підвищені виплати отримали близько 10,3 млн пенсіонерів – приблизно на 15 %.

Як ми знаємо, індексація виплат передбачена пенсійною реформою, проведеною ще урядом Володимира Гройсмана. Розмір індексації залежить від двох показників: 50 % рівня зростання інфляції за рік і 50 % зростання середньої зарплати. А індексацію слід проводити щорічно, починаючи з 1 березня 2019 р.

Терміни перерахунку залежать від економічної ситуації в країні, наповнення бюджету Пенсійного фонду і рішення Кабінету Міністрів. Порядок індексації і перерахунку пенсій визначено ст. 42 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Частиною другою цієї статті передбачено щорічний перерахунок раніше призначених пенсій – шляхом збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачені страхові внески із внесеними у жовтні 2017 р. змінами (zakon.rada.gov.ua).

Під час позачергового засідання Верховної Ради Президент України В. Зеленський заявив, що в Україні досі не провели індексацію пенсій, проте сам Пенсійний фонд вимагає значних коштів на утримання – 5 млрд грн. «...Ще більш болючі цифри – понад 11 млн пенсіонерів. Реальний план щодо підняття їхніх пенсій – може він є десь, але він комунікаційно відсутній. Ми нічого не чули. Велика частина пенсіонерів отримує менше 2 тис. грн. Індексція пенсій на сьогодні не проведена. Програма підвищення пенсій для людей 80 років поки що не реалізована. Ми стільки б'ємось за це... Значна частина коштів витрачається на утримання самого фонду» (www.unn.com.ua).

Дійсно, Пенсійний фонд залишається величезною неефективною машиною, яка тільки на своє утримання проїдає 5 млрд грн. І тому на фоні цього пенсіонери та інші соціально незахищені категорії громадян дуже незадоволені.

Відтак, перша індексація відбулася у березні 2019 р. на фоні передвиборчої кампанії. Кошти на ці виплати не були передбачені держбюджетом, тому головний фінансовий документ довелося переглядати.

Передбачалося, що індексація не залежатиме ані від рішень Кабінету Міністрів, ані від рішень парламенту, перерахунок повинен був відбуватися автоматично (www.epravda.com.ua).

Проте за попереднього уряду О. Гончарука була інша точка зору. Попередній міністр соціальної політики Ю. Соколовська ще до обрання нового уряду України представила стратегію зростання пенсій ([Міністерство соціальної політики України](http://Міністерство_соціальної_політики_України)).

Це нова стратегія зростання пенсій, яку урядова команда та депутатський корпус розробили за дорученням Президента В. Зеленського. Ініціатива полягає в планомірному підвищенні виплат – уже до 2023 р. розмір середньої пенсії зросте на 1200 грн.

Планувалося, що підвищення здійснюватиметься в декілька етапів. Спочатку найстарші люди віком від 80 років. З урахуванням індексації вже в цьому році їхні пенсії в середньому зростуть на 700 грн/місяць. Далі – від 78, ще через рік – від 75 років тощо.

Отже, Ю. Соколовська заявила, що «В уряді є чітка стратегія розвитку пенсійної системи, у результаті якої пенсія щороку зростатиме для всіх.

Зростання пенсій відбуватиметься, зокрема, за рахунок індексації. Це плановий і закладений у бюджеті перерахунок. Наш уряд запланував це на

вересень. У середньому та за рахунок індексації розмір пенсії зросте на 216 грн/місяць у 2020 р.

Крім того, якщо парламент підтримає законопроект Мінсоцполітики № 2494, то вже починаючи з цього місяця, одинокі пенсіонери старше 80 років будуть отримувати ще одну допомогу – на догляд! Таким чином, ми збільшимо виплати для ще 100 тис. наших пенсіонерів, які додатково щомісячно отримуватимуть по 670 грн» ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Але у зв'язку з призначенням нового міністра соціальної політики М. Лазебної, яка зазначила, що підвищення буде здійснене протягом року, робота в цьому напрямі вже ведеться. «...Близько 11 мільйонів пенсіонерів обов'язково отримають підвищення до пенсій у цьому році».

Тому індексація з березня поки що відкладається, і цього не забороняє закон, адже у 2017 р. у пенсійному законі була вилучена норма, що індексація пенсій проводиться з 1 березня. На думку міністра, необхідно повернути відповідну норму задля того, щоб кожен пенсіонер знав, що кожного року, саме з 1 березня така індексація відбуватиметься ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Крім того, міністр зазначила, що нині існує великий розрив у розмірах пенсій між людьми, які виходять на пенсію сьогодні та людьми, які вийшли на пенсію 10 або 20 років тому. «Тому ми опрацюємо підходи осучаснення пенсій і шукаємо на це можливості. У пенсійному забезпеченні потрібно відновити соціальну справедливість», – резюмувала Марина Лазебна ([Міністерство соціальної політики України](#)). «Залишилося тільки зрозуміти, де знайти кошти і що робити з бюджетом, який у перший місяць року не дорахувався 14 млрд грн і продовжив тренд у лютому. З початку року план за доходами не виконаний на 18 млрд грн» – зазначила новий міністр.

Що ж чекає на пенсіонерів у 2020 р. і на яке підвищення можна сподіватися?

Аналітик TeleTrade С. Родлер зазначає, що «Пенсійна реформа йде вже майже десятиліття, але істотних позитивних результатів досягти не вдалося: у 2020 р. уряд збільшить витрати на покриття дефіциту Пенсійного фонду до 172,57 млрд грн, що на 5 млрд грн більше порівняно з 2019 р. Чиновники докладають усіх зусиль, щоб позбутися дефіциту не тільки за рахунок зниження розмірів виплат, а й скорочення кількості пенсіонерів: підвищують вік, знижують коефіцієнт страхового стажу тощо, а значить, розраховувати на значне збільшення пенсій не варто» ([glavcom.ua](#)).

А от питання про підвищення пенсійного віку дедалі частіше на слуху. Член Економічного дискусійного клубу О. Пендзин також упевнений, що українців поступово готують до підвищення пенсійного віку. За його прогнозами, за пенсіонерів влада візьметься, як тільки вирішить два більш важливі питання – прийме закон про продаж сільгоспземель і новий Трудовий кодекс (або його демо-варіант – Закон «Про працю»). Експерт

стверджує, що ці два закони будуть прийняті не пізніше першої половини 2020 р. (www.kadrovik.ua).

Відтак, дедалі частіше чуємо, що підвищення пенсійного віку – неминучий процес і вирівняти солідарний рівень пенсій можна тільки шляхом збільшення пенсійного віку. Влада України дедалі частіше говорить про необхідність підвищення пенсійного віку. Головні причини – зменшення кількості працездатного населення і збільшення тривалості життя пенсіонерів. Поки це нібито плани неблизького майбутнього – не раніше, ніж через п'ять років і дуже поступово. Але експерти впевнені: усе може статися набагато раніше.

А головне, як відомо, у цьому році завершується «пільговий період» для жінок, коли вони могли піти на пенсію не в 60 років, а на кілька років раніше. Зокрема, ті, хто народився з 1 квітня до 30 вересня 1960 р., можна було вийти на пенсію в 59 років, тобто у 2019 р.

Тому з 1 квітня 2020 р. пенсійний вік українок буде підвищено з 59 років до 59 років і 6 місяців, а через 13 з половиною місяців – з 1 квітня 2021 р. – пенсійний вік жінок і чоловіків в країні зрівняється – 60 років. Правда, поки залишається 5-річний «бонус» за стажем: жінкам повноцінна (вище мінімальної) пенсія буде призначена за наявності страхового (трудового) стажу 30 років, чоловікам потрібно 35 років. Страховий стаж, що дає право на пенсію за віком, стане однаковим для всіх (35 років) у 2028 р. А ось яким тоді буде пенсійний вік, поки невідомо. У 2020 р. пенсію за віком призначать, якщо у працівника є не менше 27 років стажу. Цю норму збільшили на 10 років з 2018 р. (тоді було 15 років) і щороку додають по одному року, поки у 2028 р. не буде 35 стажу, що дає право виходу на пенсію за віком (kadrovik.ua).

Новий Прем'єр-міністр Д. Шмигаль вважає за необхідне найближчим часом запропонувати парламенту переглянути державний бюджет на 2020 р. Він заявив, що «... ми повинні переглянути державний бюджет на 2020 рік, особливо в частині збільшення виплат та пенсій для простих українців. Є видатки, які ми повинні зменшити, це стосується зарплат і премій посадовців» (ukrinform.ua). За його словами, новому уряду доведеться долати ряд викликів, зокрема, робити все можливе для недопущення економічної кризи.

Голова Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Г. Третякова, з посиланням на інформацію Світового банку заявила: «Розуміючи вади солідарного рівня, ми розуміємо, що кожна генерація буде отримувати пенсійне забезпечення у відношенні до заробітної плати в дедалі меншому обсязі. За прогнозами Світового банку, у 2030 р. тільки 40 % українських пенсіонерів будуть виконувати норму щодо мінімального страхового стажу. Для них формульний обрахунок пенсій буде тією базою, від якої буде відштовхуватися Пенсійний фонд України. Усі інші будуть отримувати мінімальну пенсію (ukrinform.ua).

Також підтримує цю думку член Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку О. Панченко. Він заявив, що «коли ми говоримо про гідне пенсійне забезпечення, то вибір у нас тільки один – запроваджувати другий рівень системи пенсійного забезпечення. І це так звана друга пенсія. Солідарна пенсія залишається, і з'являється ще друга пенсія. Давайте її так і називати – це друга пенсія, яка іде на додаток до існуючої. Тобто, передбачається, що кожен громадянин відкриє собі пенсійний рахунок, на який будуть відраховуватися внески з його заробітної плати». О. Панченко пояснив, що на розмір другої пенсії впливають тривалість накопичення та обсяг відрахувань, який обирає особа (ukrinform.ua). Також він наголосив на відповідальності кожного громадянина.

Отже, впровадження пенсійної реформи на сьогодні є надважливим. Це дасть змогу, з одного боку, значно поліпшити соціальний захист пенсіонерів, а з іншого – стане наслідком ефективного впровадження економічних реформ у країні.

Таким чином, судячи з останніх новин щодо індексування та перерахунку пенсій, збільшення пенсійного віку, та й прогнозів у цілому щодо пенсійної реформи – такі «перспективи» не дуже задовольняють наше суспільство. На Фейсбук-сторінці керівниці Мінсоцполітики можемо побачити сотні обурених коментарів. Більшість дописувачів просто вимагають перерахунку пенсійних виплат уже з цього місяця. Дехто звертає увагу на те, що у вересні підвищення буде можливим не стільки завдяки «добрій волі» урядовців, а завдяки тому, що буде наближення місцевих виборів. Також мало хто сприйняв позитивно й обіцянки щодо підвищення середнього розміру пенсій до 2023 р. Адже таке зростання означає, що кожного року виплати підвищуватимуть не більше, ніж на 10 %, а це, відповідно, навіть, менше цьогорічного (розрахункового) розміру індексації. Уже не говоримо про те, що «додаткові» кошти «з'їдуться» інфляція та можлива девальвація національної валюти. Тому, судячи з реакції преси та соціальних мереж, залишити без уваги цю проблему уряд не зможе. Тож із упевненістю можна сказати, що остаточної «крапки» в питанні термінів щорічної індексації, та й узагалі реформування пенсійної системи ще не поставлено.

Огляд зарубіжних ЗМІ

Новий прем'єр-міністр України Денис Шмигаль після телефонної розмови з головою місії МВФ в Україні Реном ван Роденом заявив, що співпраця з Міжнародним валютним фондом є пріоритетом його уряду, який зобов'язаний упроваджувати реформи, необхідні для остаточного затвердження програми МВФ ([KFGO News](#), США).

Уряд України налаштований на продовження співпраці з МВФ, а першочерговим пріоритетом є встановлення програми розширеного фінансування МВФ, особливо для підтримки структурних реформ, макроекономічної та фінансової стабільності в країні.

Президент Володимир Зеленський, пояснюючи останні кадрові зміни, заявив, що уряд України має бути ефективним і показувати результат ([Bloomberg](#), США).

Потрібно було реагувати на ефективність роботи Кабміну. Коли ви робите такі глибокі зміни в країні, ви не можете програти. Справа не у ваших особистих рейтингах, не в тому, що вас можуть прогнати з влади, а в тому, що в Україні, можливо, більше не буде шансу зробити ці зміни.

Курс України не змінюється від кадрових перестановок. Україна й надалі націлена на виконання реформ. Зокрема, йдеться про подальшу співпрацю з Міжнародним валютним фондом, упровадження земельної реформи, розробку потрібного законопроекту про банки, що не дозволить колишнім власникам повертати їх. У нового уряду є достатньо можливостей довести, що сумніви критиків безпідставні.

Президент України Володимир Зеленський заявив, що пішов на [перезавантаження уряду](#) через повільні темпи реформ, однак сьогодні самі реформи в країні під питанням ([Financial Times](#), Великобританія).

Інвестори побоюються, що В. Зеленський відмовився від спроб перебудувати економіку і боротися з корупцією. Зокрема, пішли у відставку міністр фінансів Оксана Маркарова і Генеральний прокурор Руслан Рябошапка, яких поважали як реформаторів, а також глава Мінекономіки Тимофій Милованов, що просував введення ринку землі.

Інвестиційна компанія Dragon Capital заявила, що до складу нового Кабміну не увійшли ключові міністри попереднього уряду, орієнтовані на інтереси ринку, а новий Прем'єр-міністр Денис Шмигаль ще не прояснив остаточно політику свого уряду. Усе це порушує питання щодо продовження та якості реформ попри обіцянку В. Зеленського не відступати від них.

Аналітик BlueBay Asset Management Тімоті Еш:

Раніше здавалося, що В. Зеленський усерйоз має намір зайнятися відновленням верховенства права в Україні і приборкати олігархів. Однак,

події минулого тижня та ймовірне формування нового Кабміну з урахуванням інтересів олігархів викликають серйозну стурбованість у плані того, чи дійсно Президент узагалі має намір щось змінювати.

Хоча з моменту обрання В. Зеленського інвестори охоче вкладали кошти в українські боргові облігації, переконані обіцянками Зеленського модернізувати країну, боротися з корупцією, і обладані кваліфікацією членів урядової команди. А гривня в минулому році зміцнилася на 19 % по відношенню до долара США.

Міністр закордонних справ Канади Франсуа-Філіп Шампань заявив, що Канада надасть 2 млн дол. на реформу Нацполіції України (Canada.ca, Канада).

Упродовж трьох років Канада надасть 2 мільйони доларів з метою сприяння зміцненню потенціалу Національної поліції України у плануванні, здійсненні операцій, моніторингу та перегляді процесу реформування.

Ці кошти країна виділить у межах процесу реалізації реформ в Україні, втілювати які Києву активно допомагає Канада.

Новопризначений міністр фінансів України Ігор Уманський заявив, що співпраця з Міжнародним валютним фондом є абсолютним пріоритетом для України ([National Post](http://NationalPost.com), Канада).

Нова програма МВФ важлива для підтримання фінансової стабільності та проведення структурних реформ в Україні, що є пріоритетом для уряду.

Президент України Володимир Зеленський заявив, що курс України на завершення війни на Донбасі, повернення всіх територій та проведення реформ в усіх сферах є незмінним ([UrduPoint News](http://UrduPointNews.com), Пакістан).

Я хочу звернутися до наших міжнародних партнерів. Ми цінуємо вашу постійну підтримку.

І наш курс залишається незмінним. Це і європейська інтеграція, і вступ до НАТО, і закінчення війни на Донбасі, і повернення всіх наших територій. Ми будемо продовжувати йти шляхом реформ у всіх сферах. Курс України – це не помилка.

Міжнародний валютний фонд заявив, що він досяг успіху в переговорах з українською владою і що обговорення триватимуть у найближчі дні ([The New York Times](http://TheNewYorkTimes.com), США).

МВФ дав умовне схвалення для надання Україні нової кредитної програми для України на суму 5,5 млрд дол. Виплати залежать від результатів київських реформ. МВФ також бажає, щоб парламент прийняв спеціальний закон про банківську справу.

«Колектив МВФ, який відвідав Київ, досяг дуже гарного прогресу в обговоренні законодавства для підтримки зростання та забезпечення

стабільності. Обговорення триватимуть у найближчі дні», – ідеться в повідомленні.

Реалізація ініціатив у межах «Стратегії сталого розвитку-2030»

Офіційна інформація

Заступник міністра юстиції з питань державної реєстрації Ольга Оніщук: Нотаріуси отримали повноваження на проставлення апостиля ([Міністерство юстиції України](#)).

7 березня 2020 р. набрав чинності Наказ Міністерства юстиції України від 27 лютого 2020 р. № 702/5 «Про внесення змін до Порядку проставлення апостиля на офіційних документах, що видаються органами юстиції та судами, а також на документах, що оформляються нотаріусами України».

Ці зміни надають нотаріусам повноваження з прийняття та видачі документів для проставлення апостиля на офіційних документах, що оформляються нотаріусами України, а також на документах, що видаються органами юстиції та судами.

Враховуючи, що значну кількість документів, які подаються для проставлення апостиля, становлять саме документи, оформлені нотаріусами, залучення нотаріусів до участі в процедурах проставлення апостиля значно спростить вказану послугу та зробить її більш зручною для громадян. Отже, ці зміни запроваджені з метою створення умов для ефективного обслуговування громадян за принципом «єдиного циклу та в одному місці» та задля економії їхнього часу.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль провів телефонну розмову з місією МВФ ([Урядовий портал](#)).

У вівторок увечері відбулася телефонна розмова Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала з командою МВФ на чолі з Роном ван Роденом (голова місії МВФ до України). Участь у розмові також узяли міністр фінансів Ігор Уманський та міністр юстиції Денис Малюська.

Сторони обговорили подальші кроки двостороннього співробітництва.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Уряд України налаштований на продовження співробітництва з МВФ. Першочерговим пріоритетом є започаткування програми розширеного фінансування МВФ, особливо для підтримки структурних реформ, макроекономічної та фінансової стабільності в країні.

Уряд України налаштований на впровадження реформ, які є важливою передумовою для економічної стабільності та розвитку.

Нова програма розширеного фінансування МВФ є вкрай важливою на цьому етапі розвитку України.

Під час розмови сторони також обговорили подальші пріоритетні кроки в рамках співпраці.

Глава уряду підкреслив важливість всебічної підтримки, яка надається МВФ Україні.

Уряд призначив нових в. о. міністрів ([Урядовий портал](#)).

Уряд уповноважив заступників міністерств на тимчасове виконання обов'язків міністрів. Відповідні рішення прийняті на позачерговому засіданні 10 березня.

Тимчасово виконувати обов'язки міністрів будуть:

- Кухта Павло Андрійович – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства;
- Полюхович Юрій Юрійович – Міністерство освіти і науки;
- Шубін Віталій Миколайович – Міністерство енергетики та захисту довкілля;
- Фоменко Світлана Валеріївна – Міністерство культури, молоді та спорту.

Тимчасове виконання обов'язків міністра освіти і науки України покладено на Юрія Полюховича ([Міністерство освіти і науки України](#)).

Відповідне рішення [прийнято](#) на засіданні Уряду сьогодні, 10 березня 2020 р.

В. о. міністра освіти і науки Юрій Полюхович:

Дуже важливо, щоб діяв принцип неперервності влади. Для мене честь – виконувати обов'язки міністра. Я зроблю все від мене залежне, щоб міністерство працювало злагоджено і належно виконувало свої функції.

Юрій Полюхович народився 1 листопада 1980 р. в м. Костопіль Рівненської області.

Ступінь магістра з історії отримав 2003 р. в Національному університеті «Києво-Могилянська академія».

Протягом 2009–2012 рр. навчався в аспірантурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат історичних наук. Автор понад 40 наукових публікацій.

З 2000 р. – представник України у Європейській асоціації дослідників культури майя WAYEB.

Упродовж 2014–2016 рр. був науковим співробітником (постдокторантура) Університету штату Каліфорнія, Чіко (США). Працював також у Національному інституті антропології та історії (Мексика).

Має досвід роботи у приватних компаніях, у яких, зокрема, займався питаннями розвитку інновацій.

З 2014 до 2016 р. був радником міністра освіти і науки України на громадських засадах. З 2017 р. очолює громадську організацію «Українська науково-дослідна фундація».

Вільно володіє англійською, іспанською та класичною чольті (мова ієрогліфічної писемності майя).

11 вересня 2019 року був призначений на посаду першого заступника міністра освіти і науки України Г. Новосад. Роботу в МОН поєднує з викладанням у Національному університеті імені Тараса Шевченка магістерського курсу «Історія цивілізацій доколумбової Америки».

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль з трибуни Верховної Ради під час «Години запитань до уряду» заявив, що уряд проводить широку дискусію щодо інституту префекта ([Урядовий портал](#)).

Зміни до законодавства та повноваження префектів – це предмет суспільного обговорення.

Ми проводимо велику суспільну дискусію щодо того, які мають бути зміни до законодавства, повноваження префекта і як мають розділятися рівні управління органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

Обговорення йдуть не лише щодо повноважень префекта, але й щодо самої назви інституту.

До назви префекта ми також підходимо демократично. Ведеться дискусія щодо повноважень. Тому закону під сімома замками не існує. Це предмет обговорення.

Міністр фінансів України Ігор Уманський: «**Нова програма МВФ є важливою для підтримання фінансової стабільності**» ([Міністерство фінансів України](#)).

6 березня міністр фінансів України І. Уманський зустрівся з постійним представником МВФ в Україні Й. Люнгманом.

Під час зустрічі сторони обговорили поточний стан справ та подальші кроки двостороннього співробітництва.

У рамках конструктивного діалогу було наголошено на важливості подальшого співробітництва України з МВФ.

Безумовним пріоритетом для України є продовження активної співпраці з МВФ.

Програма розширеного фінансування МВФ є важливою для підтримання фінансової стабільності і реалізації структурних реформ в Україні, що є пріоритетом діяльності уряду. Ми продовжуємо спільно з нашими колегами з МВФ активну роботу для початку програми.

Міністр фінансів України І. Уманський запропонував організувати найближчим часом зустріч керівництва уряду з керівництвом МВФ у Вашингтоні з метою обговорення подальшої співпраці.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль: «**Уряд продовжить конструктивну співпрацю з МВФ**» ([Урядовий портал](#)).

Уряд продовжить зважену фіскальну політику та конструктивну співпрацю з Міжнародним валютним фондом та іншими кредиторами України.

Зміна уряду означає, що ми хочемо ще більш якісних та швидких реформ в Україні. Уряд продовжить зважену фіскальну політику та конструктивну співпрацю з Міжнародним валютним фондом та іншими кредиторами України. Досягнення довгострокового добробуту громадян України та стале економічне зростання – це наша спільна мета.

Уряд готовий до нових викликів та буде активніше просуватись на шляху реформ та інтеграції з Європейським Союзом.

Верховна Рада призначила новий склад Кабінету Міністрів України ([Урядовий портал](#)).

У середу, 4 березня, Верховна Рада України на позачерговому засіданні підтримала оновлений склад Кабінету Міністрів України, запропонований новообраним Прем'єр-міністром Денисом Шмигалем.

За новий склад уряду проголосували 277 народних депутатів, до якого увійшли та зайняли відповідні посади:

- Вадим Пристайко, віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України;
- Олексій Резніков, віце-прем'єр-міністр України – міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій;
- Михайло Федоров, віце-прем'єр-міністр України – міністр цифрової трансформації України;
- Олег Немчінов, міністр Кабінету Міністрів України;
- Арсен Аваков, міністр внутрішніх справ України;
- Сергій Бессараб, міністр у справах ветеранів України;
- Вадим Гутцайт, міністр молоді та спорту України;
- Ілля Ємець, міністр охорони здоров'я України;
- Владислав Криклій, міністр інфраструктури України;
- Марина Лазебна, міністр соціальної політики України;
- Денис Малюська, міністр юстиції України;
- Ігор Уманський, міністр фінансів України;
- Олексій Чернишов, міністр розвитку громад та територій України.

Також за поданням Президента України міністром оборони України призначений Андрій Таран (285 голосів «за»), а міністром закордонних справ України – Дмитро Кулеба (288 голосів «за»).

За словами Д. Шмигала, наразі в Кабміні залишаються вакантними чотири посади очільників міністерств – Міністерства освіти та науки, Міністерства енергетики та захисту довкілля України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та Міністерства культури.

Верховна Рада призначила Прем'єр-міністром України Дениса Шмигала ([Урядовий портал](#)).

Верховна Рада України призначила Прем'єр-міністром України Дениса Шмигала. За таке рішення проголосував 291 народний депутат.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Продовжуватиму всі починання та реформи попереднього уряду. Однак, чимало напрямів урядової політики вимагають посилення.

Необхідно посилити економічний блок уряду задля недопущення економічної та бюджетної кризи. Ми маємо переглянути бюджет-2020, особливо в частині соціальних виплат та пенсій простих українців, є видатки, які треба зменшити – це стосується зарплат і премій посадовців, у тому числі міністрів нового уряду, членів низки наглядових рад та інших чиновників.

Одне з першочергових завдань – це погашення заборгованості перед українськими шахтарями. Ми не маємо права відвертатися від людей, які щодня ризикують життям, і недопустимо знищення вугільної галузі.

Серйозним викликом є епідемія коронавірусу у світі, перший випадок якого вже зафіксований в Україні. Уряд має працювати у двох напрямках. Перший – медичне забезпечення для виявлення та лікування вірусу. Для цього вже багато зроблено, в кожній області визначено медзаклади, які готові приймати потенційно хворих, поінформовані сімейні та інші лікарі, в країні є 12 тис. ліжкомісць в інфекційних лікарнях, близько 2,5 тис. інфекційних боксів, але цього замало. Має бути комплексна програма на випадок поширення вірусу і вона стане першою цеглиною в побудові системи захисту населення від біологічних, кліматичних та техногенних загроз. Другий – це підвищення рівня інформування населення і не тільки про те, що робити у випадку захворювання, а й про те, що робить держава для безпеки своїх громадян. Українці мають знати і бачити, що держава їх захищає.

Є прості речі, для розуміння яких не потрібна докторська ступінь з економіки – це просте людське бажання українців жити заможно і гідно, і його уряд буде робити все, щоб задовільнити ці бажання, адже очікування великі, терпіння закінчується, а реформи потрібні були на вчора.

Кабінет Міністрів затвердив європейські стандарти своєї роботи ([Урядовий портал](#)).

Нові правила запрацюють з 1 липня 2020 р., коли набуде чинності оновлений Регламент роботи Кабінету Міністрів України, схвалений на засіданні 26 лютого 2020 р.

Міністр Кабінету Міністрів Дмитро Дубілет:

У новому Регламенті закладені кращі світові стандарти роботи уряду, які дають старт повноцінному процесу формування державної політики в Україні. Нарешті службовці зосередяться на стратегічних пріоритетах, спрямованих на вирішення суспільних проблем, а не планах заради планів і контролях заради контролів. Більшість процесів будуть діджиталізовані, щоб стоси паперу нарешті пішли в минуле.

Новий Регламент уряду, зокрема, передбачає, що:

– робота структурується за різними напрямками державної політики, що будуть описані в окремих документах, які пояснюють логіку дій держави щодо вирішення суспільної проблеми. Такий підхід передбачає чіткі SMART-показники ефективності;

– розробка рішень, які стосуються інтересів суспільних груп, чи то лікарі, перевізники, студентство чи будь-які інші, відбувається виключно із залученням їх до процесу підготовки. Уряд зобов'язаний провести предметні адресні консультації з представниками таких груп: громадськими організаціями, асоціаціями, іншими об'єднаннями;

– перед прийняттям кожного рішення обов'язково проводиться ґрунтовна аналітична робота та прогнозується вплив такого рішення, щоб ще до моменту прийняття розуміти, який ефект воно матиме, як вплине на різні частини суспільства та дотичні сфери;

– Кожна державна політика підлягає постійному моніторингу, періодичному оцінюванню та перегляду. Це забезпечить безперервність та послідовність роботи уряду як державної інституції, дозволить коригувати обраний курс не через політичні мотиви, а лише після ґрунтовного аналізу кожної окремої ситуації.

Новий Регламент уряду отримав попередню схвальну оцінку від представників програми SIGMA, яка здійснює оцінювання прогресу у впровадженні реформи державного управління в Україні.

Прибуток банків державного сектора у 2019 р. становив 59 % прибутку всієї системи банків України ([Урядовий портал](#)).

Міністерство фінансів України продовжує оприлюднювати інформацію щодо діяльності банків державного сектора в оновленому форматі.

За підсумками 2019 р., банки державного сектора отримали прибуток у розмірі 35,2 млрд грн (у 2,4 раза більше, ніж у 2018 р. (14,6 млрд грн), з нього прибуток АТ КБ «ПриватБанк» становив 32,6 млрд грн.

В останньому кварталі 2019 р. спостерігалось збільшення розміру активів банків державного сектора за рахунок зростання обсягу грошових коштів та їх еквівалентів (на 63 %, або на 31,5 млрд грн), коштів у НБУ (в 2,1 раза, або на 27,0 млрд грн) та міжбанківських кредитів (на 41 %, або на 25,1 млрд грн).

Звітний квартал також характеризувався зростанням коштів клієнтів (на 11 %, або на 60,6 млрд грн). Так, обсяг депозитів корпоративного сектору зріс на 27,6 %, або на 54,1 млрд грн, фізичних осіб – на 5,5 %, або на 17,6 млрд грн.

Податкова реформа

У лютому Державна податкова служба перевиконала план з надходжень від податків і зборів до загального фонду держбюджету на 2,5 млрд грн, або на 7,1 % ([Цензор.НЕТ](#)).

Голова ДПС Сергій Верланов:

Наприкінці січня я пообіцяв, що податкова виконає план з надходжень до бюджету за лютий. Результат, який ми продемонстрували, говорить сам за себе. Хочу запевнити всіх, що ми не збираємося зупинитися на досягнутому, тому триматимемо і далі високу планку, яку самі ж і задали. Що б не відбувалося довкола нас, податкова виконуватиме свою роботу дедалі ефективніше.

Також у Державній податковій службі підкреслили, що в лютому держбюджет отримав на 27,6 %, або на 8,0 млрд грн, більше, ніж у лютому 2019 р.

Минулого місяця головним джерелом перевиконання доходів стали надходження від ПДВ завдяки підвищенню ефективності його адміністрування та впровадження оновленої системи моніторингу податкових ризиків під час реєстрації податкових накладних. Вони становили 20,8 млрд грн, що на 1,9 млрд грн, або 9,8 %, більше, ніж у лютому 2019 р.

Земельна реформа

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук: «Схематозів не залишиться ніде – уряд знищує корупцію в реєстрації земельних ділянок» ([Урядовий портал](#)).

«Кадастрові реєстратори головного управління Держгеокадастру з Києва будуть відряджені на місяць у Київську область, а з області – у Київ. Те саме стосується Одеси та Одеської області. Таке рішення ухвалили через досі надто високий рівень відмов у реєстрації земельних ділянок у Києві та Одесі.

Я поставив завдання зменшити кількість відмов у реєстрації земельних ділянок по Україні до 4 % – із тих 30 %, що були на кінець 2019 р. Можу повірити, що 4 % заявників дійсно неправильно оформили документи на реєстрацію, але не повірю у 20 % і більше. Наголошую, зменшення кількості відмов повинно відбутися по всій країні без жодних винятків. Усі механізми для цього створені.

У Києві кількість відмов становить 59 %, в Одесі – 20 %.

Зрозуміло, що в цих містах дорога та приваблива земля. Але схематозів не залишиться ніде. Жодних вигаданих вимог до документації не має бути. Спротив старій системі посилюється з кожним днем, але ми не відступимо від своїх принципів. Я буду завжди боротися з корупцією та схематозом до повного їх знищення».

За його словами, у січні–лютому рівень відмов у середньому по Україні знизився до 10 %. Цьому сприяли механізми для підвищення прозорості роботи кадастру: відкритий доступ до координат поворотних точок земельних ділянок і безкоштовна онлайн-перевірка XML-файлів для реєстрації земельної ділянки.

Крім того, для усунення людського фактора запроваджується екстериторіальний принцип розгляду заявок на реєстрацію земельних ділянок. Тобто жодних контактів людей із чиновниками. Усі заявки за принципом випадковості будуть потрапляти до будь-якого кадастрового реєстратора в країні. Зазначений функціонал буде запроваджено на початку квітня. Наразі розробляється технічний функціонал.

Програма розвитку українського експорту

Міністр інфраструктури України Владислав Криклій, коментуючи рішення Антимонопольного комітету України про дозвіл ТОВ «Рисоіл-Херсон» концесіювати морський порт Херсон, заявив, що дозвіл АМКУ на концесію порту Херсон засвідчує готовність Української держави до заходу стратегічних інвесторів ([Міністерство інфраструктури України](#)).

Дозвіл АМКУ на концесію порту Херсон засвідчує готовність української держави до заходу стратегічних інвесторів.

Дозвіл АМКУ на концесію порту Херсон засвідчує готовність української держави до заходу стратегічних інвесторів. У випадку з кейсом «Рисоіл-Херсон» нам вдалося продемонструвати, що проект концесії був підготовлений відповідно до найкращих міжнародних практик державно-приватного партнерства, а конкурс проведений чесно та прозоро. Позитивне рішення АМКУ доводить, що проект концесії порту Херсон, так само як і порту Ольвія, був розроблений якісно – згідно з найвищими міжнародними стандартами із повним дотриманням чинного національного законодавства. Україна готова пропонувати та реалізовувати перспективні концесійні проекти в галузі транспортної інфраструктури.

Реформа системи національної безпеки та оборони

Новопризначений міністр оборони України Андрій Таран заявив, що метою реформування військової сфери має стати максимальне забезпечення спроможності Збройних сил України взаємодіяти із силами НАТО ([Цензор.НЕТ](#)).

Нагальною потребою реформування військової сфери є і продовження роботи з упровадження в Збройних силах України стандартів НАТО.

Замість амбітної, але недосяжної найближчим часом мети – повної адаптації ЗСУ до стандартів НАТО, у нас має бути цілком досяжна мета – максимальне забезпечення спроможності ЗСУ взаємодіяти із силами Альянсу.

Перехідні положення Закону «Про національну безпеку» в частині розподілу посад – головнокомандувача Збройних сил України та начальника Генерального штабу ЗСУ наберуть сили 27 березня 2020 р. ([Цензор.НЕТ](#)).

Верховна Рада прийняла в другому читанні і в цілому законопроект № 3015 «Про внесення змін до розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону “Про національну безпеку України” про набуття чинності положень про Головнокомандувача Збройних сил України, Генеральний штаб Збройних сил України, види й окремі роди військ (сил)».

«За» проголосували 292 народні депутати.

Реформа правоохоронної системи

Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков заявив, що найближчим часом громадяни зможуть викликати Національну поліцію за допомогою мобільного додатка ([Західна інформаційна корпорація](#)).

Зараз я вам продемонструю ще одну новину, яку ми будемо пропонувати. Це додаток My Pol. Кожен зможе користуватись ним і терміново зв'язатися з поліцією. Найближчим часом.

В Україні в рамках другого етапу оновлення кадрового складу регіональних прокуратур також будуть переглянуті їхні функції, повноваження і структури ([Цензор.НЕТ](#)).

Генеральний прокурор України Руслан Рябошапка:

Очевидно, що не всі повноваження, якими нині наділені регіональні прокуратури, їм потрібні. Необхідно буде вдосконалювати, власне, методику їхньої роботи. Синхронно з переатестацією ми вийдемо на затвердження нової структури, на визначення нових повноважень регіональних прокуратур, які в нас будуть обласними.

Сподіваюсь, що цей етап реформування органів прокуратури в Україні буде завершено на початку літа.

В Офісі Генерального прокурора планують до початку червня завершити атестацію всіх прокурорів регіональних прокуратур ([Цензор.НЕТ](#)).

Процес атестації складається з трьох етапів – тесту на знання законодавства, тесту на загальні здібності і співбесіди з кадровою комісією.

Зокрема, в першому етапі атестації для майбутньої роботи в новій прокуратурі виявили бажання взяти участь 3 тис. 697 прокурорів з усіх обласних центрів України, Автономної Республіки Крим та військових прокуратур регіонів та Об'єднаних сил.

Перший та другий етапи атестації всі прокурори пройдуть у Києві з 2 до 5 березня, прокурори з однієї прокуратури здаватимуть тести в різні дні. Очікується, що атестація всіх прокурорів регіональних прокуратур завершиться до початку червня.

Під час проходження першого етапу (тесту на знання та вміння застосовувати законодавство) прокурори повинні отримати не менше 70 балів під час відповіді на запитання, щоб бути допущеними до другого етапу (комп'ютерного тестування на загальні здібності та навички).

Для третього етапу (співбесіди) вже створено дві кадрові комісії, які очолили заступники Генерального прокурора В. Чумак та В. Касько. Планується створення ще 10. До їх складу входитимуть працівники Офісу Генпрокурора, представники міжнародних неурядових організацій, проектів міжнародної технічної допомоги та дипломатичних місій.

Також стосовно прокурорів, які будуть допущені до заключного етапу атестації, здійснюватиметься перевірка на добросовісність, яка включатиме відповідність витрат і майна прокурора та членів його сім'ї, близьких осіб задекларованим доходам, а також відповідність поведінки прокурора вимогам професійної етики.

Генеральний прокурор України Руслан Рябошапка:

На сьогодні триває відбір 100 нових прокурорів в Офіс Генпрокуратури.

Зараз ми розпочинаємо атестацію прокурорів регіональних прокуратур, бо суспільство очікує від прокурорів усіх рівнів добросовісності, професійності та результатів – підозр, скерованих до суду справ... Ми прагнемо повернути довіру суспільства до прокуратури, і в нас є унікальна можливість, якою ми скористаємося – політична воля та підтримка суспільства.

Реформа державної служби та реорганізація державних органів

Уряд передав рекордний 431 державний об'єкт на приватизацію та чотири великі об'єкти ([Урядовий портал](#)).

Уряд передав рекордний 431 державний об'єкт Фонду державного майна для проведення подальшої приватизації. Разом уряд за шість місяців уже передав 961 об'єкт, що в 10 разів більше, ніж за 10 років до того.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

За шість місяців своєї роботи ми передали 961 об'єкт на приватизацію. Для порівняння з 2008 до 2018 р. передано всього 93 об'єкти. Підприємства,

які роками генерували проблеми та збитки, отримають нового ефективного власника, нові робочі місця.

Крім того, уряд передав на велику приватизацію чотири великі держкомпанії: завод «Більшовик» (АТ «Перший київський машинобудівний завод»), АТ «Державна продовольчо-зернова корпорація», ДАК «Хліб України», ДП «Артемсіль». На підприємствах буде проведено реструктуризацію та підготовку до прозорих аукціонів із залученням приватного інвестора.

Уряд передав на приватизацію Державну продовольчо-зернову корпорацію ([Урядовий портал](#)).

Сьогодні на своєму засіданні уряд передав Фонду державного майна України 100 % акцій великих державних підприємств, серед яких підприємство «Державна продовольчо-зернова корпорація України» (ДПЗКУ).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Це найбільша корпорація – експортер зерна в Україні та найбільший у країні виробник борошна. На папері чомусь збиткова та неефективна. Завдяки приватизації підприємство зможе модернізувати свої потужності, створити нові робочі місця та сплачувати більше податків до державного бюджету України.

З метою подальшої приватизації на цих держпідприємствах буде проведено реструктуризацію та підготовку до прозорих аукціонів із залученням приватного інвестора.

Оновлення влади та антикорупційна реформа

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль на брифінгу за результатами засідання: «Міністри відмовились від своїх премій до кінця року» ([Урядовий портал](#)).

Міністри відмовились від своїх премій. Питання премій на політичних посадах буде розглядатися за результатами роботи за рік. І тоді ми в суспільній дискусії будемо вирішувати, чи заслужили міністри і політики на преміювання.

Міністри будуть отримувати заробітну плату, яка не може перевищувати п'яти середніх заробітних плат, та надбавки, встановлені законом.

Ми також прийняли рішення, що надбавка за інтенсивність не може перевищувати 30 %.

Президент України Володимир Зеленський констатує відсутність реальних результатів роботи правоохоронних органів у боротьбі з корупцією ([Цензор.НЕТ](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Ми провели низку реформ, запустили Вищий антикорупційний суд, презавантажили НАЗК, повернули відповідальність за незаконне збагачення, зняли недоторканність, прийняли закон про викривачів корупції. Як довго українському суспільству чекати результатів у найбільш резонансних справах? Ми обіцяли громадянам перемогу над корупцією. Зараз – навіть не нічия.

Децентралізація та реформа державного управління

Заступник міністра юстиції Валерія Коломієць: «У Фермерському реєстрі вже зареєстровано 235 осіб» ([Міністерство юстиції України](#)).

213 фермерів отримали безоплатну правову допомогу під час мобільних та дистанційних виїздів у межах проекту Світового банку «Програма “Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство”». Адвокати системи БПД надали допомогу 12 аграріям.

П'ятого лютого поточного року розпочалися виїзди мобільних груп операторів в об'єднані територіальні громади Київської, Черкаської, Одеської, Львівської, Волинської та Миколаївської областей для допомоги у внесенні відомостей про агровиробників у Державний фермерський реєстр.

Під час першого етапу «пілоту» відбулося 60 виїздів мобільних груп операторів. З них вісім провели самостійно працівники системи БПД.

У зустрічах узяли участь 1130 фермерів, з яких 619 – тобто 55 % – висловили бажання зареєструватись у Фермерському реєстрі. Уже зареєстровано 235 осіб.

В. о. директора Координаційного центру з надання правової допомоги Олександр Баранов:

Працівники системи БПД долучилися до пілотних виїздів у рамках цього проекту. Вони поширювали інформацію про новостворений Державний фермерський реєстр, а також надавали власникам земельних ділянок юридичні консультації, які стосувалися земельних правовідносин.

За словами керівника правового клубу PRAVOKATOR.Київ Віталія Охріменка, 20 % людей, які приходили послухати про Фермерський реєстр, мали юридичне питання, певну правову проблему.

Тобто, кожному п'ятому працівники системи БПД надали правову допомогу. З цих людей 12 відносилися до категорії малозабезпечених та мали серйозну правову проблему та отримали допомогу адвоката системи БПД.

Найпоширеніші питання, з якими зверталися люди, – роз'яснення алгоритму реєстрації в державному аграрному реєстрі, правовідносини у

сфері оренди сільськогосподарських земельних ділянок, зокрема, порядок реєстрації та укладення договору, орендна плата, строки, зміна умов договору, розірвання договору. Багато запитань було щодо порядку приватизації земельної ділянки, механізму створення фермерського господарства. Аграріїв цікавила також можливість виправити помилки та розбіжності в земельному кадастрі. Серед роз'яснень, які досить часто надавали працівники системи БПД, – спадкування земельної ділянки та земельної частки, зміна цільового призначення земельної ділянки та встановлення сервітуту.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль розповів про наступний етап децентралізації, запланований на кінець 2020 р. ([Цензор.НЕТ](#)).

Ми в кінці року автоматично скоротимо і обласні державні адміністрації, і районні державні адміністрації.

Це дасть змогу скоротити кількість бюрократичного апарату.

Але при цьому люди не втратять роботу. Вони перейдуть працювати в новостворені органи управління місцевими громадами.

Під час адміністративно-територіальної реформи зменшиться відстань між простим українцем і владою.

Влада буде вся в громадах. Громади будуть невеликими. Ми знаємо, куди треба буде звертатись, якщо будуть претензії. Це не будуть декілька рівнів якісь незрозумілі, як зараз, коли неясно, куди йти – чи в район, чи в область, чи в раду, чи в адміністрацію, чи в Київ, чи в сільраду. Один голова громади, у нього гроші. Його обирає громада, громада з нього питає.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль заявив, що в кожній ОТГ має бути центр надання адмінпослуг. Ключове питання – доступність ([Урядовий портал](#)).

П'ять завдань у рамках реформи децентралізації. Саме реформа децентралізації, згідно з дослідженнями, визнана однією з найуспішніших в Україні.

Формування спроможних територіальних громад, формування нової системи адміністративно-територіального устрою, розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, перегляд повноважень місцевих державних адміністрацій з урахуванням нових повноважень органів місцевого самоврядування та стимулювання розвитку інструментів місцевої демократії. Саме ці завдання є ключовими. Їх вирішення має дати людям комфорт та захищеність. Кожен громадянин має знати, куди йому звернутися в разі необхідності та хто подбає про вирішення його проблем, адже держава – це в першу чергу захист та сервіс.

На сьогодні вже сформовано 1045 ОТГ із 1400 запланованих. До кінця березня 100 % території України мають бути покриті перспективними планами.

У 100 % територіальних громад України повинні бути сформовані оптимальні мережі соціальної інфраструктури. Кожна ОТГ має мати центр надання адміністративних послуг. Ключове питання – доступність.

Заступник голови фракції «Слуга народу», глава партії Олександр Корнієнко заявив, що зараз завершується обговорення питання змін до Конституції в частині децентралізації ([Цензор.НЕТ](#)).

Ми продовжуємо консультації щодо змін до Конституції в частині децентралізації. Просто зараз відбувається у Вінниці обговорення, вони повністю інклюзивні – за участю мерів, глав ОТГ, представників місцевого самоврядування, триває жвава дискусія по всій країні. Я думаю, що ми незабаром отримаємо якісну модель того, як місцеве самоврядування бачить насамперед децентралізацію.

Судова реформа

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль заявив, що Україна потребує судової реформи, і почати її має суспільство ([Цензор.НЕТ](#)).

Судова реформа на часі. Це буде одна з найскладніших реформ, але без неї ми успішними не будемо. Цю реформу не можуть зробити декілька, навіть наділених повноваженнями органів. Цю реформу може зробити суспільство.

Потрібно перестати платити хабарі в судах і створити тиск, через який суди боятимуться брати хабарі.

Судова реформа – це головне очікування суспільства та ключове питання для інвесторів.

Асоціація та безвізовий режим з ЄС

Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Дмитро Кулеба: Євроінтеграція сприяє залученню інвестицій в Україну, а «промисловий безвіз» – розвитку нашої промисловості ([Урядовий портал](#)).

Виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, яка є найглибшим інтеграційним документом ЄС з країною-партнером в історії, сприяє залученню інвестицій в Україну, а «промисловий безвіз», можливість якого передбачена в угоді, надасть критично важливий імпульс розвитку української промисловості.

Рух України до ЄС незворотний. Бо вибір був зроблений народом України, а не тим чи іншим політиком чи політичною силою. Не

підтримувати євроінтеграцію – це йти проти волі народу України. Якщо подивитися на опитування, старі і нові, кількість людей, які підтримують європейську інтеграцію, стабільно зростає.

Євроінтеграція сприяє розвитку української економіки, зокрема залученню інвестицій в Україну, а «промисловий безвіз» – розвитку української промисловості. Він висловив удячність колегам з ЄС за успішне проведення Ради асоціації в Брюсселі у січні цього року. За його словами, команда українського уряду повернулася звідти до Києва «нахтненою», побачивши бажання та волю наших європейських партнерів просуватися вперед і прискорювати економічну інтеграцію та політичну асоціацію з Україною.

Україна та ЄС можуть багато досягти разом і зробити Європу сильнішою у світі, де триває дике змагання за ресурси та вплив.

Участь у конференції взяв також Генеральний директор директорату Європейської комісії з питань сусідства та переговорів щодо розширення Європейського Союзу Крістіан Даніельсон. Коментуючи на брифінгу можливість укладення з Україною Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів (Угода «АСАА» або «промисловий безвіз»), Крістіан Даніельсон заявив, що відповідна місія ЄС прибуде до України «у найближчі місяці», аби почати оцінювати готовність законодавства та відповідальних інституцій до початку переговорів щодо «промислового безвізу».

Коментуючи відсоток виконання плану заходів з реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2019 році, який виявився нижчим за попередні роки, Д. Кулеба зазначив: «2019 рік був роком виборів, тому чимало процесів та реформ у нашій державі, природно, пригальмували під час переходу влади. Проте вже з осені новий уряд узявся активно надолужувати темп на шляху євроінтеграції, і я переконаний, що ми побачимо відбиток цього “турборежиму” у подальших звітах та підсумках».

Участь у конференції також узяли представники органів державної влади, Верховної Ради України, неурядових організацій, міжнародні партнери.

2019 рік став знаковим для європейської інтеграції нашої держави, адже уряд уперше в історії офіційно вніс до Програми діяльності ціль досягнути економічних критеріїв членства у ЄС. Крім того, уряд уперше відкрив громадськості доступ до «[Пульсу Угоди](#)» – онлайн-системи моніторингу виконання плану заходів щодо реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Д. Кулеба зауважив, що завдяки цьому кроку євроінтеграція стала найбільш прозорою, вимірюваною та підзвітною громадянам державною політикою в Україні.

Серед нововведень нового уряду також започаткування євроінтеграції в регіонах України, аби надати громадянам з усіх куточків нашої країни доступ до інформації про нові можливості в рамках співробітництва з ЄС, максимально залучати їх до освітніх, наукових, культурних, ділових проектів

та програм ЄС. Першим у травні 2020 р. відкриється Офіс євроінтеграції у Херсоні. До 2024 р. заплановано поширити географію євроінтеграційних офісів на інші регіони, насамперед, східні та південні.

Кабінет Міністрів створив разом з Верховною Радою України спільну парламентсько-урядову платформу. Її «дорожня карта» містить список пріоритетних євроінтеграційних законопроектів для розгляду в парламенті. Спільна нормотворча робота вже дала можливість ухвалити понад 30 основоположних євроінтеграційних законів. Це зрушило процес реформ та забезпечило результат у багатьох сферах.

Серед основних досягнень – довгоочікуване створення Вищого антикорупційного суду, перезавантаження НАЗК (якому надано доступ до всіх необхідних реєстрів), повернення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення, ухвалення Виборчого кодексу. Створення Вищого антикорупційного суду як одне з головних досягнень минулого року відзначив і К. Даніельсон.

Вице-прем'єр також звернув увагу на запровадження інституту авторизованого економічного оператора, ухвалення закону про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи, впровадження програмного забезпечення для старту системи NCTS в Україні.

Значні позитивні зрушення у сферах захисту фінансових послуг, вищій освіті, сферах інтелектуальної власності, публічних закупівель, енергетики, енергоефективності, сільського господарства, рибальства, зауважив лібералізацію умов підприємницької діяльності й торгівлі послугами.

Галузі, у яких прогрес незадовільний і потребує прискорення. Такими є, зокрема, сфери статистики та обміну інформацією, державних фінансів, захисту прав споживачів.

Лібералізація торговельного режиму з ЄС приводить до зростання кількості українських компаній, які здійснюють експорт товарів до держав-членів ЄС. У 2019 р. 14 545 компаній постачали свою продукцію до єдиного європейського ринку, що становило майже 50 % зростання з часу укладання Угоди про асоціацію. Збільшується кількість орієнтованих на Європу експортерів, які отримали статус уповноваженого експортера та можуть експортувати до ЄС без оформлення сертифікату EUR.1. На сьогодні таких підприємств уже 250.

Серед пріоритетів на 2020 р. Д. Кулеба визначив інтеграцію в таких секторах як цифрова економіка, сприяння торгівлі, митне співробітництво та юстиція і внутрішні справи, а також подальші кроки у сфері технічного регулювання.

Крім того, Україна і ЄС домовилися в рамках Європейської зеленої угоди об'єднати «екологічні порядки денні», що дасть змогу спільно працювати над екологічними викликами, які стоять перед людством. Україна вже створила міжвідомчу робочу групу, яка напрацьовує конкретні

пропозиції, як наша держава може стати невід’ємною частиною Європейської зеленої угоди.

За допомогою ЄС та його держав-членів реалізуються сотні проектів розвитку транспортної інфраструктури, житлово-комунального господарства, підтримки малого і середнього бізнесу, енергоефективності тощо. Загальний обсяг фінансової та кредитної підтримки з боку ЄС у звітному році становив 1,5 млрд євро. Загальний обсяг міжнародної технічної допомоги на кінець 2019 р. становив 385,7 млн євро.

З повним Звітом про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2018 р. можна ознайомитися [за посиланням](#).

Відеотрансляції з конференції можна переглянути [за цим посиланням](#).

Звіт про виконання Угоди підготували Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції за підтримки Офісу віце-прем’єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України та експертів проекту ЄС «Association4U».

Реформа охорони здоров’я

Мінцифри запустило «Малятко в Дніпрі» ([Урядовий портал](#)).

10 березня Дніпро стало одинадцятим і останнім пілотним містом, де запрацювала комплексна послуга «Малятко». Тепер у шести пологових будинках та двох ЦНАП Дніпра батьки новонароджених зможуть зекономити час, нерви та гроші й скористатися новою послугою.

Сервіс перебуває в пілотному режимі, тому доступними є сім послуг: державна реєстрація народження; визначення походження дитини; призначення допомоги при народженні дитини; призначення допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім’ях; реєстрація в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків; визначення належності новонародженої дитини до громадянства України; внесення інформації про новонароджену дитину до Єдиного державного демографічного реєстру з присвоєнням унікального номера запису в ньому.

До цього послугу запущено в 10 містах – Києві, Харкові, Одесі, Вінниці, Луцьку, Кривому Розі, Львові, Маріуполі. Для отримання послуги батькам новонароджених потрібно мати із собою паспорти, номери платників податків (за наявності) та медичну довідку про народження дитини від пологового будинку.

До кінця року «Малятко» стане доступним усім українцям, адже вони зможуть отримувати послугу онлайн на порталі «Дія».

Упровадження послуги реалізується Міністерством цифрової трансформації України за підтримки прем’єр-міністра України, Міністерства юстиції, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерства охорони здоров’я,

Міністерства соціальної політики, Міністерства фінансів, Державної міграційної служби, Державної податкової служби та за сприяння міжнародних проектів: програми EGAP (Швейцарська Конфедерація та Фонд Східна Європа), SURGe за підтримки уряду Канади, проекту EGOV4UKRAINE, що є частиною програми U-LEAD з Європою, EU4PAR, Grid Dynamics Life.

Розпочату в Україні реформу медицини буде продовжено і доведено до логічного завершення ([Цензор.НЕТ](#)).

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Медична реформа триває. Ми пройшли дуже великий шлях, ми перебуваємо сьогодні відсотків на 80 від завершення цієї реформи, від отримання результату. Тому розворот ... Коли ми перепливаємо річку і пропливли вже 80 % до берега, і ухвалювати рішення: розгортатися назад і плисти 80 або подолати 20 %, що залишилися ... Звичайно, треба завершувати реформу.

Питання, як її завершувати – це надзвичайно важливе питання. Ця реформа має на меті завершитися для пацієнта і для лікаря успіхом. Тому будемо працювати над цим.

У цьому питанні мої позиції цілком збігаються з поглядом нового міністра охорони здоров'я Іллі Ємця. У нас є спільне бачення, воно збігається, і це стало тим моментом, який нас об'єднав у цьому уряді.

Новопризначений міністр охорони здоров'я України Ілля Ємець заявив, що має на меті зробити деяку еволюцію в реформі галузі охорони, щоб її результати задовольнили і пацієнтів, і лікарів ([Українська правда](#))

Я абсолютно впевнений, що я зобов'язаний зробити так, щоб два стовпи – пацієнт і медик – мають бути, будемо так казати, не проти реформи. Якщо хоч один із них буде проти, ніякої реформи не буде. Тому моє завдання зараз зробити деяку еволюцію в реформі та зробити так, щоб і пацієнт, і лікар були задоволені. Зараз тільки частина реформи, найголовніша, – це спеціалізована медична допомога, в якій багато-багато аспектів, і я впевнений, що ми маємо вирішити перше – це страхова медицина. Ми абсолютно зобов'язані зараз якнайскоріше сказати, що громадянин України має право на страхову медицину.

Ні в якому разі скасування національної служби здоров'я не буде, тому що це прототип, це перший крок... Національна служба здоров'я – тільки назву і функції поміняти. Це має бути страховий поліс спочатку базового рівня, потім – другого, а далі – третього.

МОЗ України запустило Telegram-бот для оперативної відповіді на поширені запитання щодо коронавірусу в Україні ([Міністерство охорони здоров'я України](#)).

Чат-бот доступний тут: https://t.me/COVID19_Ukraine_Bot

Також працює Telegram-канал «Коронавірус_інфо» з оперативною та поточною інформацією щодо ситуації з вірусом COVID-19 в Україні.

Це єдиний Telegram-канал, верифікований Міністерством охорони здоров'я. Усі новини, поточні дані, рекомендації та оцінка від фахівців.

Уряд зробив ще один крок до запровадження в Україні електронних лікарняних ([Урядовий портал](#)).

Міністр соціальної політики Юлія Соколовська:

На засіданні уряду здійснено ще один крок до запровадження в Україні електронних лікарняних, а саме: прийнято рішення, яке передбачає автоматизацію процесів та дає можливість відслідкувати весь процес оформлення лікарняного.

Прийняттям відповідного рішення уряд фактично знищить корупційні та шахрайські схеми, через які лікарняний можна було купити.

Уже з квітня кожен лікар, який видає лікарняний, повинен буде підписати документ своїм цифровим підписом в електронній системі. Тобто паперові бланки з часом відійдуть у минуле. Далі інформація через реєстр у Пенсійному фонді (ПФУ) буде автоматично передана у Фонд соціального страхування (ФСС) – в установі одразу знатимуть, що людина захворіла і повинна отримати компенсацію – оскільки є платником єдиного соціального внеску, а також передаватиметься роботодавцю, який через кабінет страхувальника на веб-порталі ПФУ побачить, що його працівник оформив тимчасову непрацездатність.

Ідентифікація лікарів у веб-сервісі проводитиметься на підставі переданих МОЗ до ПФУ відомостей про заклади охорони здоров'я та фізичних осіб-підприємців, які мають ліцензію на провадження медичної практики. У свою чергу інформація у МОЗ накопичуватиметься на підставі даних Національної служби охорони здоров'я про укладені договори із закладами охорони здоров'я.

Така ініціатива стала можливою завдяки спільним зусиллям Мінсоцполітики, МОЗ, Секретаріату КМУ, ПФУ, ФСС та, звичайно, підтримці народних депутатів. Протокол обміну даними уже погоджений усіма сторонами, і всі чекають на старт електронного лікарняного в квітні.

Кабмін запусить пілотний проєкт, який дозволить вирішити проблему підроблених ліків ([Цензор.НЕТ](#)).

Міністр Кабінету Міністрів України Дмитро Дубілет:

Отже, як це має працювати. На упаковці з ліками (почнемо, найімовірніше, з рецептурних) буде наноситися спеціальний 2D-код. Цей код «активується» під час виробництва і деактивується під час продажу.

Для сканування цього коду аптекам доведеться купити недорогий скануючий пристрій, який коштує менше за 100 дол., або скористатися безкоштовним додатком для смартфона.

Таким чином, аптеки не зможуть продавати підроблені ліки (тобто ліки з підробленим або повторно використаним кодом). Користувачі зможуть перевіряти справжність ліків, їхнє виробництво і продаж за допомогою смартфона. Система не пропускати продаж прострочених ліків.

З 1 квітня українці зможуть оформити лікарняний онлайн ([Західна інформаційна корпорація](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Уряд запроваджує систему електронних лікарняних. Лікар зможе електронним підписом затвердити документ. Система автоматично надсилатиме інформацію про лікарняний роботодавцю працівника та до Фонду соціального страхування.

Це пришвидшить процедуру отримання страхових виплат та зменшить шахрайство навколо цієї теми, коли фейкові лікарняні купували за 200–300 грн.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук заявив, що через місяць в Україні розпочнеться наступний етап медичної реформи – Програма медичних гарантій, що дасть можливість українцям отримати пакет безоплатних послуг ([Західна інформаційна корпорація](#)).

Наступного місяця стартує одна з найскладніших частин медичної реформи – Програма медичних гарантій. Вже зараз абсолютно точно зрозуміло – ми переглядаємо мережу опорних лікарень. Ця мережа планувалась давно, вона не враховує реальні актуальні розрахунки.

Національна служба здоров'я України отримала від лікарських установ по всій Україні заявки з усіма необхідними цифрами для розрахунків, тому наступного тижня будуть проводитися відповідні наради з керівниками ОДА щодо цього питання.

Ми також підвищимо заробітну плату для середнього медичного персоналу до 30 % – завдяки збільшенню бюджету на охорону здоров'я. У Бюджеті-2020 передбачено на 13 % більше коштів на охорону здоров'я, ніж торік. Бюджет Програми медичних гарантій на спеціалізовану медичну допомогу порівняно з торішньою субвенцією збільшено на 9 млрд.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук: «Українці, нарешті, отримають пакет безоплатних медичних послуг, а зарплатню лікарям буде підвищено на 30 %» ([Урядовий портал](#)).

Другий етап медичної реформи стартує вчасно, і вже з 1 квітня українці отримають гарантований пакет безоплатних медичних послуг, а лікарі – підвищення заробітної плати.

Через місяць повинен стартувати другий етап медичної реформи. Він приведе до того, що для окремих лікарів зарплата може бути підвищена до 30 %. І що найголовніше для українців – з'явиться безкоштовна медицина з окремих послуг, які включені до гарантованого пакета послуг.

Уже прийнято рішення про перегляд мережі опорних лікарень, яка планувалась давно і не враховувала реальних розрахунків.

Усі необхідні цифри, щоб розрахувати правильно потрібну мережу в НСЗУ, є. Будуть проводитися відповідні наради з цього питання. І всі побоювання про закриття лікарень не підтвердилися. Звичайно, ніхто нічого закривати не буде.

Бюджет Програми медичних гарантій на спеціалізовану медичну допомогу порівняно з минулорічною субвенцією збільшено на 9 млрд грн, а бюджет охорони здоров'я у 2020 р. збільшено на 13 %, порівняно з 2019 р.

Пенсійна реформа

У 2020 році в уряді мають провести індексацію пенсій. Після цього близько 11 млн пенсіонерів отримають підвищені пенсії ([Цензор.НЕТ](#)).

Міністр соціальної політики Марина Лазебна:

Близько 11 млн пенсіонерів цього року обов'язково отримають індексовані пенсії. Це підвищення буде здійснено впродовж року. Ми починаємо цю роботу вже з 1 квітня.

Міністр соціальної політики Марина Лазебна заявила в ефірі програми «Свобода слова Савіка Шустера» на телеканалі «Україна» про те, що всі пенсіонери отримають у 2020 році індексовані пенсії ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Близько 11 мільйонів пенсіонерів обов'язково отримають підвищення до пенсій у цьому році.

Підвищення буде здійснене протягом року, робота в цьому напрямі вже ведеться.

У 2017 р. у пенсійному законі була вилучена норма, що індексація пенсій проводиться з 1 березня. На думку міністра, необхідно повернути відповідну норму задля того, щоб кожен пенсіонер знав, що кожного року, саме з 1 березня така індексація відбуватиметься.

На сьогодні існує великий розрив у розмірах пенсій між людьми, які виходять на пенсію зараз та людьми, які вийшли на пенсію 10 або 20 років тому. Тому ми опрацьовуємо підходи осучаснення пенсій і шукаємо на це можливості. У пенсійному забезпеченні потрібно відновити соціальну справедливість.

Міністр соціальної політики Марина Лазебна під час першої зустрічі з колективом заявила, що підвищення рівня пенсійного забезпечення – першочергове завдання Мінсоцполітики ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Прийшов час віддати належне пенсіонерам, силами яких розбудовувалася економіка нашої країни.

Першочергове завдання, яке зараз стоїть перед Міністерством, – проведення індексації пенсій та забезпечення підвищення рівня пенсійного забезпечення в країні.

Міністр доручила терміново підготувати пропозиції щодо шляхів підвищення соціального захисту людей та активно включатися в комунікаційну роботу з регіонами задля реалізації політики в соціальній сфері.

Нам украї необхідний зворотній зв'язок, тоді ми будемо знати реальні потреби людини та зможемо робити якісну соціальну політику! Результати нашої роботи мають бути відчутні в кожній оселі.

Міністр соціальної політики України Юлія Соколовська представила стратегію зростання пенсій ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Індексація пенсій буде! А разом з нею – і нова стратегія зростання пенсій, яку урядова команда та депутатський корпус розробили за дорученням Президента Володимира Зеленського. Ініціатива полягає в планомірному підвищенні виплат – уже до 2023 р. розмір середньої пенсії зросте на 1200 грн.

Підвищення здійснюватиметься в декілька етапів. Спочатку найстарші люди віком від 80 років. З урахуванням індексації уже в цьому році їхні пенсії в середньому зростуть на 700 грн/місяць. Далі – від 78, ще через рік – від 75 років тощо.

В уряді є чітка стратегія розвитку пенсійної системи, у результаті якої пенсія щороку зростатиме для всіх.

Зростання пенсій відбуватиметься, зокрема, за рахунок індексації. Це плановий і закладений у бюджеті перерахунок. Наш уряд запланував це на вересень. У середньому та за рахунок індексації розмір пенсії зросте на 216 грн/місяць у 2020 р.

Крім того, якщо парламент підтримає законопроект Мінсоцполітики № 2494, то уже починаючи з цього місяця одинокі пенсіонери старше 80 років будуть отримувати ще одну допомогу – на догляд. Таким чином, ми збільшимо виплати для ще 100 тис. наших пенсіонерів, які додатково щомісячно отримуватимуть по 670 грн.

На зазначені цілі в Державному бюджеті у 2020 р. передбачено 20 млн грн, повідомив на своїй сторінці у Фейсбук заступник міністра у справах ветеранів, ТОТ та ВПО Р. Калинін.

За його словами, на засіданні комісії щодо заявок на участь у програмі надання субвенції були розглянуті заявки місцевих рад на участь у програмі. Комісією схвалено 15, кожна з яких передбачає придбання в комунальну власність житла для надання переселенцям.

Передбачені кошти розподілено між Миколаївською сільською радою Петропавлівського району Дніпропетровської області, Бахмутською та Сіверською міськими радами Бахмутського району, Добропільською, Лиманською, Слов'янською, Авдіївською, Покровською та Маріупольською міськими радами Донецької області, Якимівською селищною радою, Оріхівською, Приморською та Бердянською міськими радами Запорізької області, а також Городоцькою та Дрогобицькою міськими радами Львівської області.

«Це дозволить придбати орієнтовно 55 квартир, три житлових будинки й забезпечити тимчасовим житлом приблизно 250 ВПО у вказаних регіонах», – зазначив Р. Калинин.

Решта заявок буде актуалізована та розглянута повторно в разі виділення додаткових коштів з Державного бюджету на зазначені цілі.

Джерело: ІА «Вчасно»: <https://vchasnoua.com/donbass/64300-dlia-pereselentsiv-prydbaiut-55-kvartyr-u-4-oblastiakh>

Новини із соціальних мереж

Новопризначений прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Учора уряд погодив введення обмежувальних заходів, щоб забезпечити українців від розповсюдження коронавірусної інфекції. Серед низки прийнятих рішень була й заборона до 1 червня на експорт товарів протиепідемічного призначення. Це був необхідний крок через відчутний дефіцит на внутрішньому ринку. До нас надходить багато запитань від громадян, які саме товари підлягають забороні. Зі списком та кодами товарів можна ознайомитися за посиланням: <https://bit.ly/33jQxdi>. Обмеження введено насамперед задля забезпечення потреб українців. Щоб уникнути спекуляцій і завищення цін, уряд також надав розпорядження відповідним організаціям, установам і контролюючим органам. І пам'ятайте, що дотримання правил гігієни та самоорганізація є найкращими засобами забезпечити себе та рідних від вірусних хвороб ([Денис Шмигаль](#)).

Презентація системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. (Посилання на відео: [Офіс Президента України](#)).

У Мінську відбулося чергове засідання Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Донбасі, на якому були присутні керівник Офісу Президента України А. Єрмак і заступник керівника адміністрації президента Російської Федерації Д. Козак.

За результатами зустрічі сторони досягли домовленостей щодо:

1. Питання обміну утримуваними особами.
  - 1.1. Представити в ТКГ перелік осіб, що підлягають взаємному звільненню, маючи на увазі необхідність завершення вказаних звільнень у найкоротший термін.
  - 1.2. Представити в ТКГ остаточно узгоджені списки осіб, що підлягають процедурі взаємного звільнення, включно з підсумками верифікації, проведеної Міжнародним комітетом Червоного Хреста, з безумовним і безперешкодним доступом представників МКЧХ до визначених осіб на територіях України та ОРДЛО.
2. Питання розведення сил і засобів.
3. Питання одночасного відкриття КПВВ в населеному пункті Золоте і населеному пункті Щастя.
4. Питання запровадження Консультативної ради.

Підписати рішення Тристоронньої контактної групи щодо запровадження Консультативної ради у складі політичної підгрупи ТКГ після консультацій з представниками ОБСЄ, Французької Республіки та Федеративної Республіки Німеччина щодо виконання домовленостей,

досягнутих під час саміту в нормандському форматі ([Офіс Президента України](#)).

Новопризначений прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Провів телефонну розмову з командою МВФ на чолі з Роном ван Роденом (голова місії МВФ до України). Обговорили подальші кроки двостороннього співробітництва та подальші пріоритетні кроки в рамках співпраці. Ще раз хочу наголосити – уряд України налаштований на продовження співробітництва з МВФ. І першочерговим пріоритетом є започаткування програми розширеного фінансування МВФ, особливо для підтримки структурних реформ, макроекономічної та фінансової стабільності в країні. Ми налаштовані на впровадження реформ, які є важливою передумовою для економічної стабільності та розвитку ([Денис Шмигаль](#)).

Продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом важливе для України не лише з точки зору отримання чергового траншу, а й для підтримки довіри міжнародних інвесторів. Україна виконує взяті на себе зобов'язання, заявив Президент Володимир Зеленський у розмові з журналістом видання Bloomberg.

Дізнатися більше: <http://bit.ly/2Q5NCPM> ([Офіс Президента України](#)).

Земельна реформа та реформа системи охорони здоров'я будуть завершені, а уряд покращуватиме комунікацію із суспільством щодо чутливих питань цих реформ. Про це Президент України Володимир Зеленський заявив під час розмови з Bloomberg.

Більш детально: <http://bit.ly/3aGeNZx> ([Офіс Президента України](#)).

Інтерв'ю Президента України Володимира Зеленського The Guardian. Переклад: <http://bit.ly/3azOLqL> ([Офіс Президента України](#)).

Уряд України має бути ефективним і показувати результат, наголосив Президент Володимир Зеленський в інтерв'ю Bloomberg, пояснюючи останні кадрові зміни, проголосовані Верховною Радою. Детальніше: <http://bit.ly/3ayegZw> Оригінал інтерв'ю: <http://bit.ly/3cJAzNZ> ([Офіс Президента України](#)).

«Ми сьогодні поки не ведемо мову про те, як має називатися адмінтеродинація субрегіонального рівня – район, повіт, округ чи ще якимось. Ми сьогодні приступаємо до обговорення їх формату. Хоч такі обговорення тривають у країні з початком реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Та поки рано навіть говорити, де і скільки районів буде. Напрацьовані матеріали тепер обговоримо в ширшому колі, залучивши, в тому числі, народних депутатів України. Думаю, [Мінрегіон](#) найближчим часом створить спеціальну робочу групу, яка

займеться цим питанням. Фінальне обговорення плануємо за круглим столом у парламенті. Орієнтовно це буде в квітні», – заступник міністра розвитку громад та територій [В. Негода](#)

Пропозиції експертів по кожній області – за посиланням ([Децентралізація](#)).

Як таке можливо? Уявіть, що ви на третьому курсі університету, а хтось вважає, що вас необхідно знову повернути до початкової освіти, і звертається з таким позовом до суду. І виграє. Суд своїм рішенням скасовує протокольні рішення приймальної комісії, яка рекомендувала вас до зарахування на навчання, скасовує атестат про повну середню освіту і, про всяк випадок, якщо ви вже у шлюбі, – то і свідоцтво про шлюб.

Уявити це можливо, але навряд чи в реальному житті таке буде. Це нонсенс. Бо і рішення про надання атестату, і рішення про зарахування на навчання до університету вже виконані, і цим вони вичерпали свою дію. Так скажуть юристи. Хто не знається на юридичних тонкощах, скаже, що таке рішення міг прийняти той, у кого проблеми зі здоровим глуздом.

А тепер про те, що є сьогодні в реальному житті і не когось одного, а майже 13 тисяч населення Новодністровської об'єднаної громади Чернівецької області. Громада утворилася у вересні 2018 р. шляхом приєднання до міста обласного значення Новодністровськ села Ломачинці. Тобто вже другий рік громада працює в нових умовах – Ломачинська сільська рада і депутатський корпус припинили свою діяльність, натомість утворився старостат; громада другий рік отримує державну субвенцію на розвиток інфраструктури об'єднаних громад; другий рік – на прямих міжбюджетних відносинах з державним бюджетом.

І раптом Чернівецький адміністративний суд у жовтні 2019 р. визнає протиправними та скасовує всі рішення громад про об'єднання...

Більше про ситуацію, що склалася – за посиланням ([Децентралізація](#)).

Зміни до Конституції – репортаж. На публічних консультаціях у Києві всі говорили, що думали, і непокоїлися, чи їхні пропозиції врахують. Кореспондент порталу [Децентралізація](#) вислухав думки представників п'ятих областей України і зробив щодо них власні висновки ([Децентралізація](#)).

Завершуємо серію публікацій за підсумками «Форуму реформ» тезами спікерів дискусії Панелі № 3 Верховенство права: як побудувати справедливу систему правосуддя та органів правопорядку.

Судова реформа майже не просунулася з моменту її запуску у 2014 р., [Andrii Borovyk](#)

Імплементацию судової реформи покладено на сам об'єкт реформи – це і є ключовою проблемою, [Roman Kuybida](#).

Без успіху судової реформи неможливий успіх антикорупційної реформи, [Yaroslav Yurchyshyn](#).

Реформу СБУ гальмує її керівництво, [Vitaliy Shabunin](#).

На першому етапі переатестації звільнено 55 % прокурорів, [Rouslan Riaboshapka](#) ([Реанімаційний Пакет Реформ – РПР](#)).

Новопризначений прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Формат ток-шоу не найкращий, аби обговорювати складні питання. Наприклад, питання подачі води в Крим.

У черговий раз хочу наголосити, що уряд не забуває про українців, які живуть на території тимчасово окупованого українського Криму. Ми хочемо допомагати цим людям. Ми хочемо, щоб вони відчували, що ми піклуємося про них. Справді, з технічних причин поділити воду, яка піде людям, і воду, яка піде на військові бази, неможливо.

Ця теза загубилася в галасі студії. Позиція залишається незмінною: ми хотіли б подавати воду нашим громадянам, але не можемо і не маємо технічної змоги робити цього до деокупації півострова та повернення його до складу України. ([Денис Шмигаль](#)).

Реформа, що змінить Україну на краще. У [Мінрегіоні](#) розповіли учасникам моніторингової місії Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи про перебіг децентралізації в Україні ([Децентралізація](#)).

Українська сторона в Мінську передала список з-понад 200 прізвищ для майбутнього взаємного звільнення утримуваних осіб. Про це повідомив Президент України Володимир Зеленський в інтерв'ю турецькому телевізійному каналу «ТРТ». Крім того, він розповів про подальші кроки до миру на Донбасі. Більш детально: <http://bit.ly/3cyNxhk> ([Офіс Президента України](#)).

Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади, тобто децентралізація, ще не завершена і досі потребує уваги засобів масової інформації, особливо напередодні місцевих виборів, коли в регіонах починають вирувати емоції і популізм. Зараз дуже потрібно доносити до людей об'єктивну інформацію, а не гасла, чутки та «сенсації». Про це сказав заступник міністра розвитку громад і територій В'ячеслав Негода під час Національного прес-клубу на тему: «Децентралізація: що далі?» ([Децентралізація](#)).

Про що говорили на Панелі № 5 «Національна безпека та реінтеграція окупованих територій?»

Цього року структура ЗСУ зміниться з радянської на натівську ([Аліна Фролова](#)).

У травні завершиться перший в історії аналіз спроможностей ОПК України ([Svitlana Panaiotidi](#)).

Підзвітний оборонний сектор неможливий без ухвалення нового закону про державну таємницю ([Olena Tregub](#)).

Україна імплементувала лише 175 стандартів НАТО з більш ніж 1000 ([Igor Kozii](#)).

В Україні 1,43 млн внутрішньо переміщених осіб. Вони не мають постійно сидіти «на чемоданах» – держава мусить забезпечити їх житлом ([Олексій Ілляшенко](#)).

У питанні реінтеграції час грає проти України: кожен рік окупації ускладнює повернення людей і територій ([Nelli Yakovleva](#)).

Треба спростити доступ до адмінпослуг для людей з окупованих територій: лише 13 % дітей з ОРДЛО мають українське свідоцтво про народження, [Tetiana Pechonchuk](#) ([Реанімаційний Паке́т Рефо́рм – РПР](#)).

Детальніше про нові Правила надання послуг із поводження з побутовими відходами ([Мінрегіон](#)).

Президент України Володимир Зеленський у межах робочої поїздки до Полтавської області обговорив з представниками місцевого бізнесу основні проблеми, що турбують підприємців. Детальніше: <http://bit.ly/32Qk26f> ([Офіс Президента України](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Дорогі українці! У цьому уряді не було корупції, і він системно з нею боровся з першого дня до останнього. У вересні журналісти запитали мене про боротьбу з корупцією і навели приклад «Центренерго». Я пообіцяв, що до кінця опалювального сезону ми вирішимо це питання – і ми це зробили. Рішення щодо цієї компанії вже ухвалено. Разом із цим ми змінили менеджмент ще в десятках інших державних компаній, які роками були корупційними годівницями (ОПЗ, Енергоатом, Артемсіль і т. д.). Незважаючи на статуси і прізвища. Правила однакові для всіх. Тому нас атакували особливо наполегливо в останні місяці. Попри опір старої системи, наш уряд ухвалив десятки важких рішень. Але на шляху змін не можна робити крок вперед і два кроки назад. Шість місяців – це дуже короткий термін, щоб оцінювати результати будь-якого уряду. Хоча окремі результати нашої з вами роботи українці вже бачать у платіжках. За цей період ми заклали фундамент для перезавантаження країни – рекордно низька інфляція, рекордно вигідне розміщення єврооблігацій.

Анбандлінг «Нафтогазу», запуск рекордної приватизації, перші концесійні конкурси, доступні кредити для підприємців. Усе це ми почали разом із Вами. І це потрібно продовжувати. Незалежно від статусу, я працюватиму на те, щоб Україна була успішною. Вірю в Україну та в наших

людей. Дякую! Окремо дякую всій команді (...) ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#)).

Президент України Володимир Зеленський наголосив, що, попри очевидні здобутки, уряд Олексія Гончарука зробив занадто мало, тому потрібно не боятися говорити правду й визнавати помилки. Детальніше: <http://bit.ly/2vCPh8z> ([Офіс Президента України](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Уряд поновлює будівництво Запорізького мосту, який почали будувати ще 15 років тому, у 2004 р. Сьогодні в Кабміні відбулося підписання контракту між Укравтодором та турецькою компанією Onur Taahhut щодо будівництва мосту в Запоріжжі. Компанія виконає роботи за 11,9 млрд грн (з ПДВ). Для нашої команди цей міст – дуже символічний об'єкт. Ми з цією довгобудовою закінчимо! ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Сьогодні ми вкотре демонструємо, як можна за півроку зробити те, що не робилося майже 30 років до нас. Ставимо крапку з історіями «корупційних годівниць». На сьогоднішньому засіданні передали на приватизацію ще 431 держпідприємство до Фонду держмайна. Загалом за шість місяців ми передали до Фонду держмайна майже тисячу підприємств – це в 10 разів більше, ніж було зроблено за 10 років до цього. Серед цікавих об'єктів сьогодні, які передали на приватизацію:

✓ Підприємство «Артемсіль», яке раніше отримувало штраф від Антимонопольного комітету обсягом 3,14 млн грн через маніпуляції з ціною на сіль.

✓ Державно-продовольча зернова корпорація – це найбільша корпорація-експортер зерна в Україні та найбільший у країні виробник борошна. А на папері чомусь збиткова та неефективна. Завдяки великій приватизації підприємства зможуть модернізувати свої потужності, створити нові робочі місця та сплачувати більше податків до державного бюджету України. ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#)).

Сьогодні з 11:00 представники місцевого самоврядування Київської, Житомирської, Рівненської, Чернігівської та Черкаської областей обговорюватимуть пропозиції до конституційних змін у частині децентралізації. Онлайн-трансляція заходу – за посиланням ([Децентралізація](#)).

«Маємо побудувати українську державу громаду, в основі якої – місцеве самоврядування – з повноваженнями, ресурсами і відповідальністю за прийняті рішення (...) Також маємо змінити і систему виконавчої влади,

яка є неефективною через те, що виконує близько 80 % невластивих їй функцій, функцій місцевого самоврядування. Такої моделі управління немає більше ніде, а в нас вона закріплена в Конституції. Тому необхідно в цій частині змінити Основний закон», – сказав заступник міністра розвитку громад та територій [В. Негода](#) в Чернівцях, де говорили про зміни до Конституції.

За його словами, реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади спрямована на формування ефективних системи місцевого самоврядування і системи виконавчої влади. Більша частина реформи вже впроваджена. Конституційні зміни – завершальний етап.

Повсюдність місцевого самоврядування, його повноважність, фінансова незалежність і певність у законності рішень – подушка безпеки місцевого самоврядування й української державності, яка має бути закладена в Конституції. Інакше є ризики втратити те, до чого так довго йшли – можливості громад і людей вирішувати нагальні завдання тут і зараз та отримати натомість «колись і не в нашому випадку», – додав В. Негода ([Децентралізація](#)).

«Усі ми хочемо побудувати децентралізовану, демократичну європейську Україну. Чи можливо це без сильного місцевого самоврядування? Абсолютно ні. Саме тому зараз ми одночасно рухаємося двома паралельними шляхами змін. Перший – ми затверджуємо новий адміністративно-територіальний устрій, і зробити це маємо до жовтня цього року, коли пройдуть місцеві вибори по всій країні. Якщо цього не відбудеться, ми втратимо роки для розвитку країни. Новий адмінтерустрій можна зробити без внесення змін до Конституції. Але комплексно завершити реформу, не змінивши Основний закон, нереально. Тому що децентралізація – це не лише про створення нових громад чи районів, це про створення нової системи влади на територіях. І щоб створити цю нову систему, маємо йти ще і шляхом змін до Конституції», – зазначив, експерт з децентралізації, радник Прем'єр-міністра України І. Лукеря у Дніпрі під час публічного обговорення пропозицій щодо внесення змін до Конституції України.

«Як на мене, вже досить намагатися пробігти між краплями точкових змін до законодавства. Час створити у вигляді конституційних змін певну парасольку, яка захистить права та інтереси органів місцевого самоврядування», – сказав Іван Лукеря ([Децентралізація](#)).

Нова і неідеальна. За якою системою пройдуть місцеві вибори цієї осені, якщо не буде змін до законодавства? ([Децентралізація](#))

Яким буде майбутнє місцевого самоврядування – те, над чим працюють зараз місцеві голови і депутати всієї України. У регіонах тривають публічні обговорення змін до Конституції України щодо децентралізації.

Сьогодні представники місцевого самоврядування, громадськості, експертного середовища Київської, Житомирської, Чернігівської, Черкаської, Рівненської областей зібралися в Києві, аби виробити спільні позиції щодо майбутніх конституційних змін.

І. Лукеря, радник Прем'єр-міністра України, який узяв участь у більшості таких обговорень у регіонах, зазначив, що скрізь місцеве самоврядування однозначно висловлюється за необхідність змін до Конституції.

«Що ми бачимо в регіонах? Позитивну тенденцію: усі висловлюються за необхідність змін до Конституції. За всіма напрямками, що обговорюються, також є багато спільного – більшість схиляється до трирівневої системи адмінтерустрою і дворівневої системи місцевого самоврядування. Більшість висловлюється за встановлення чітких процедур державного нагляду за рішеннями органів місцевого самоврядування щодо їхньої відповідності Конституції та законам України. Зараз іще обговорюємо, який це має бути механізм. Ми шукаємо консенсусу за всіма напрямками», – зазначив Іван Лукеря ([Децентралізація](#)).

Перспективні плани всіх областей, крім Дніпропетровської та Сумської, уже на розгляді уряду. Про це повідомив радник Прем'єр-міністра України, експерт з питань децентралізації І. Лукеря ([Ivan Lukerya](#)).

«Приблизно 1400 громад передбачається створити відповідно до перспективних планів. Дніпропетровська та Сумська області – останні узгодження, і плани будуть подані на Кабінет Міністрів України. Зараз триває процес затвердження перспективних планів, поданих ОДА. Був непростий процес розробки та узгодження планів. Але результат є», – зазначив він.

Як повідомлялося, перспективні плани надходять із Кабінету Міністрів на розгляд до [Мінрегіону](#) та інших міністерств. Після опрацювання планів у міністерствах вони будуть розглянуті на засіданні уряду. <https://decentralization.gov.ua/news/12228> ([Децентралізація](#)).

Про що говорили на економічній дискусії?

Кейс ПриватБанку продемонструє, чи будуть створені рівні правила гри для всіх, чи лише зміниться вплив одних олігархів на інших, ([Hlib Vyshlinsky](#)).

В Україні «білий» бізнес, який сплачує всі податки, не має жодних преференцій від держави за свою чесність (Надія Бердичук).

Сьогодні бізнесу важко вийти на ринок без «схем». «Білий» бізнес апріорі неконкурентоспроможний порівняно з «тіньовим» (Данило Гетманцев).

У загальному списку приватизації – близько 1000 підприємств, продаж яких може принести до 5 млрд дол ([Pavlo Kukhta](#)).

На енергоефективність держава витрачає щорічно 2–3 млрд грн ([Alex Riabchyn](#)).

За минулий рік вдвічі зросло виробництво відновлюваної енергетики через перестимулювання галузі. Але до цього були не готові енергосистема та суміжні галузі ([Andriy Gerus](#)).

Після запуску ринку газу з 1 травня уряд має подбати про наявність декількох постачальників ([Olena Pavlenko](#)).

Необхідно запровадити єдину систему екологічного контролю та посилити відповідальність за порушення екологічних норм ([Olena Kravchenko](#)).

Цього року парламент ухвалить закон про управління відходами та розпочне підготовку нового Кодексу про надра ([Олег Бондаренко](#)) ([Реанімаційний Пакет Реформ – РПР](#)).

В Україні тривають громадські обговорення змін до Конституції щодо децентралізації. Сьогодні, 3 березня, у Києві відбувається публічні відкриті консультації за круглим столом з обговорення змін до Конституції України в частині децентралізації. Участь у заході беруть представники Верховної Ради України, уряду, Офісу Президента України, голови облдержадміністрацій, представники асоціацій місцевого самоврядування, міжнародних організації та установ, експертної спільноти, голови РДА, МВК та ОТГ, громадськість. Наразі наживо відеотрансляцію можна переглянути за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=OS_kSwty-qg ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Коментарі, які варто взяти до уваги, готуючи новий текст законопроекту про зміни до Конституції України в частині децентралізації ([Децентралізація](#)).

Про зміни до Конституції сьогодні говорять у Вінниці.

«Завершити процес створення спроможних громад без змін до Конституції можна, а от закінчити децентралізацію, створити ефективну систему влади на всіх рівнях – ні. На публічних обговореннях у регіонах ми бачимо, що з цим погоджуються всі. Тому альтернативи немає. При цьому, майбутній проект конституційних змін повинні сприйняти самі місцеві лідери – голови громад, місцеві депутати. Тільки в такому випадку він може бути підтриманий парламентом», – сказав радник Прем'єр-міністра України І. Лукеря. Більше – за посиланням ([Децентралізація](#)).

У межах регулярного діалогу відбулася чергова зустріч керівника Офісу Президента України А. Єрмака з послами країн Групи семи (G7) та головою Представництва Європейського Союзу в Україні. Детальніше: <http://bit.ly/39k61QJ> ([Офіс Президента України](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Одночасно розпочали будівельні роботи на понад 300 об'єктах – запустили національний проєкт «Велике будівництво». Це дуже важливий проєкт, адже він про будівництво соціально важливих об'єктів. Наша мета – до 2021 р. побудувати чи провести капітальний ремонт по всій країні:

- ✓ 6,5 тис. км доріг;
- ✓ 236 шкіл;
- ✓ 155 дитсадків;
- ✓ 212 багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування першого та другого рівнів;
- ✓ 422 медичних амбулаторій;
- ✓ 169 спорткомплексів.

Завдяки цьому проєкту ми також створюємо 150 000 нових робочих місць. Українці отримають роботу, а економіка нашої держави ростиме. Ми стартуємо достатньо рано, тому вже до кінця цього року зможемо презентувати вам готові об'єкти. Усі ресурси для цього є! ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#))

Топ-3 проблеми в державній службі, на думку голови Національного агентства України з питань державної служби:

- суспільство та багато самих держслужбовців не розуміють сенс державної служби;
- багато зусиль витрачається на процедурні питання, а не на сенсові речі;
- відсутність HR-менеджменту ([Реанімаційний Пакет Реформ – РПР](#))

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Українці нарешті отримають пакет безоплатних медичних послуг, зарплату лікарям буде підвищено на 30 %. Наступного місяця стартує одна з найскладніших частин медичної реформи – Програма медичних гарантій. Уже зараз абсолютно точно зрозуміло – ми переглядаємо мережу опорних лікарень. Ця мережа планувалась давно, вона не враховує реальних актуальних розрахунків.

У п'ятницю [Національна служба здоров'я України](#) отримала від лікарських установ по всій Україні заявки з усіма необхідними цифрами для розрахунків. Уся необхідна інформація, щоб правильно розрахувати потрібну мережу, в НСЗУ є. Наступного тижня будуть проводитися відповідні наради з керівниками ОДА цього питання. Тому розвію одразу міф, що лікарні в регіонах будуть закриватись – ніхто нічого поки не буде закривати. Ми також підвищимо заробітну плату для середнього медичного персоналу до 30 %. Це можливо завдяки збільшенню бюджету на охорону здоров'я. У 2020 р. бюджет збільшено на 13 % порівняно з 2019 р. Бюджет Програми медичних

гарантій на спеціалізовану медичну допомогу, порівняно з минулорічною субвенцією, збільшено на 9 млрд. Другий етап медреформи стартує вчасно. Через місяць українці отримають гарантований пакет безоплатних медичних послуг. Без медичної допомоги ніхто не залишиться. І це вперше, коли медицина для українців буде справді безкоштовною, а не просто на папірцях. ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#))

Шість років після Майдану: що змінилося в судовій системі?

Чи вдалося судовій реформі досягнути всіх поставлених цілей? Чи стали нові кваліфікаційні органи справжніми агентами змін? Якою була роль громадськості? Про це розповідає Р. Куйбіда (Посилання на відео: [Реанімаційний Пакет Реформ – РПР](#))

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Уряд і Національний банк України зближують взаємодію для макростабілізації, здешевлення іпотеки та кредитів для бізнесу. Подальше зниження облікової ставки з 11 % до 7 % уже у 2020 р. означає дешевші кредити. Так, іпотека має бути значно дешевшою. А для бізнесу максимальний розмір доступного кредиту під 5–7–9 % зросте до 2 млн грн. Також розширюємо ці кредити для купівлі комерційної нерухомості ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#))

У Харкові говорили сьогодні про конституційні зміни, необхідні для подальшої децентралізації.

«70 % населення України вже проживає в об'єднаних громадах або містах обласного значення. Решта – на території сільських і селищних рад старого формату. Держава мусить забезпечити однакові для всіх умови і можливості для розвитку. З огляду на це, важливо внести зміни до Конституції. Крім того, існує безліч законів, завдяки яким створюється надмірне навантаження на органи місцевого самоврядування. Це також говорить про потребу змін з прицілом на субсидіарність», – сказав С. Шаршов, директор Директорату з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Мінрегіону ([Децентралізація](#)).

Законопроект змін до Конституції України не має бути законопроектом когось одного. Це має бути законопроект, який стане консенсусом місцевого самоврядування, держави, експертного середовища. А ми станемо лише його провідниками в парламентській залі.

Про це в Херсоні сказав В. Безгін, народний депутат України, в ході публічного обговорення пропозицій щодо внесення змін до Конституції України «Конституційне забезпечення децентралізації в Україні – 2020».

Більше про обговорення та фото із заходу – за посиланням ([Децентралізація](#)).

Широка публічна дискусія має стати запорукою того, що майбутні зміни до Конституції в частині децентралізації будуть сприйняті суспільством і дадуть змогу успішно завершити децентралізацію в Україні.

Про це сказав віце-прем'єр-міністр – міністр розвитку громад та територій Д. Шмигаль у Северодонецьку під час публічного обговорення пропозицій щодо внесення змін до Конституції України «Конституційне забезпечення децентралізації в Україні – 2020».

«Ця суспільна дискусія повинна допомогти всім нам знайти баланс у взаємовідносинах центральної влади та місцевого самоврядування. Ми хочемо мати сильне місцеве самоврядування. Керівники громад прагнуть, щоб держава не втручалась у їхню роботу. І так має бути. Але всі ми хочемо жити в сильній державі. Отже, деякі функції, що стосуються національної безпеки, законності рішень, зовнішньої політики мають бути виключно у компетенції центральної влади. І в цих питаннях місцеве самоврядування має повністю покладатися на компетентні органи, а не намагатися вирішувати їх самостійно. Створити нову, більш ефективну систему організації і взаємодії всіх рівнів влади, знайти баланс компетенцій – це ті завдання, виконати які без змін до Конституції в частині децентралізації неможливо», – сказав Д. Шмигаль ([Децентралізація](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Схематозів не залишимо ніде. Уряд знищує корупцію в реєстрації земельних ділянок. Сьогодні з візитом у Держгеокадастрі. Реєстратори з Києва працюватимуть місяць у Київській області і навпаки. Аналогічно в Одесі. Адже маємо досі надто високий рівень відмов у реєстрації земельних ділянок у Києві – 59 % та в Одесі – 20 %. Не зміниться ситуація – миттєві кадрові рішення. Усі підуть на вихід. Декілька місяців тому я поставив завдання зменшити кількість відмов у реєстрації земельних ділянок по Україні до 4 % – із тих 30 %, що були на кінець 2019 р. У січні – лютому рівень відмов у середньому по Україні знизився до 10 % завдяки відкритому доступу до координат поворотних точок земельних ділянок і запуску безкоштовної онлайн-перевірки XML-файлів для реєстрації ділянки. Щоб наблизитися до мети в 4 %, ми усунемо людський фактор. Запроваджуємо екстериторіальний принцип розгляду заявок, тобто без контакту людини з чиновником – усі заявки за принципом випадковості будуть потрапляти до будь-якого кадастрового реєстратора в країні. Це запрацює вже у квітні цього року ([Олексій Гончарук – Прем'єр-міністр України](#)).

Як і коли обговорюватимуть, розроблятимуть та прийматимуть зміни до Конституції в частині децентралізації.

Нижче – звіт про плани центральної влади, позиції представників органів місцевого самоврядування, експертів та міжнародних партнерів ([Децентралізація](#)).

Пріоритети Верховної Ради у співпраці з громадськими організаціями: зміни до Конституції у сферах децентралізації та народної законодавчої ініціативи; закони, які передбачені ст. 92 Конституції, але досі не ухвалені ([Реанімаційний Пакет Реформ – РПР](#)).

Президент України Володимир Зеленський скерував Голові Верховної Ради Дмитру Разумкову листа з вимогою скликати позачергове засідання парламенту.

Глава держави звернувся з проханням включити до порядку денного засідання питання щодо розгляду декількох проектів законів та щодо Кабінету Міністрів України.

Крім того, Президент просить заслухати звіт про діяльність правоохоронних органів ([Офіс Президента України](#)).

25 лютого 2020 р. відбувся «Форум реформ», де провідні політики та громадські експерти обговорили прогрес упровадження реформ за перші півроку діяльності уряду та парламенту, а також пріоритети реформ в Україні на 2020–2021 рр.

«Форум реформ» проводиться в межах підготовки до Ukraine Reform Conference, яка є ключовою щорічною міжнародною подією, присвяченою експертному обговоренню прогресу реформ в Україні. У липні 2020 р. URC відбудеться у Вільнюсі, Литовська Республіка ([Реанімаційний Пакет Реформ – РПР](#))

Експертний погляд

(Слово і Діло)

Експерт із питань пенсійного забезпечення Володимир Щербина:

Кожна людина повинна мислити, як господар свого життя у фінансовому сенсі, та піклуватися про свою пенсію особисто. Однак і від держави, зокрема на законодавчому рівні, потрібна низка кроків. Солідарна пенсійна система ґрунтується на тому, що мінімум п'ять чоловік повинні накопичувати кошти в Пенсійному фонді, щоб пенсію міг отримати один пенсіонер.

Солідарну систему потрібно згортати. На сьогодні комітет вигадує різні дурниці, а в підсумку просто тупцює на місці. Але це не їхня помилка, а тих, хто обирає ВР.

Країні потрібна концепція, яка обмежить рівень сукупного вилучення державою грошового еквівалента реалізованої громадянином праці до 1/3. Потрібно почати накопичення коштів кожним працівником собі на спеціальному рахунку в певній банківській установі. Держава повинна гарантувати суму пенсійних накопичень і відсотки на них за ставкою рефінансування Нацбанку. При цьому залишок коштів може успадковуватися. Адже багато хто не доживає до пенсії.

Гідна пенсія залежить і від поведінки кожного, працездатності, вміння здобувати кваліфікацію і вміння розпоряджатися фінансами. Безумовно, повинен бути раціонально-економний підхід. Не обов'язково бігти до магазину відразу після виходу нової моделі телефона. Повинен бути фінансовий план.

(Слово і Діло)

Рейтинг Президента України Володимира Зеленського знизився.

Доктор соціологічних наук, директор Дослідницького центру SPHERA Олександр Шульга:

Через порівняно короткий період довіри проходили всі очільники України й у всіх він змінювався ще коротшим періодом паритету довіри і недовіри та, зрештою, переходив у поступове і неспинне зменшення рейтингів.

Так було за президентства П. Порошенка та за президентства В. Ющенка. Таке ми бачимо й за президентства В. Зеленського.

Причини цього одні й ті самі – завищені очікування виборців та неспроможність глави держави виконати швидко та очевидно свої обіцянки. Однак у випадку з В. Зеленським ситуація є дещо іншою. В.Ющенко та П. Порошенко на початку своєї каденції не мали монобільшості та були скуті коаліційними домовленостями. Відтак вони не могли за своєю волею легко

змінити очільника уряду, який за всіх часів першим відтягував на себе весь негатив і слугував таким собі «політичним запобіжником».

Цей запобіжник міг рятувати рейтинг Президента лише деякий час, після якого негатив перекидався і на самого главу держави. Головним було вчасно замінити Прем'єра й уряд та отримати нового відповідального за економічний стан у країні. Це залишало б Президента над політичним процесом, робило б із нього арбітра з правом останнього слова.

Новий Прем'єр мав бути не з найближчого оточення або повністю залежним від Президента, оскільки в такому разі заміна не могла навіть тимчасово уповільнити падіння довіри до Президента. Гарний цьому приклад – заміна А. Яценюка на людину з оточення П. Порошенка – В. Гройсмана.

Наразі В. Зеленський, на відміну від своїх попередників, може вчасно відреагувати на зменшення особистого рейтингу та замінити Прем'єра й частину уряду. Водночас новий Прем'єр має бути не з оточення Президента та із власним політичним багажем, який би дозволив йому хоча б формально демонструвати незалежність від В. Зеленського. Ось чому «вічно перспективний» С. Тігіпко, який уже давно в політиці та якому не можна буде дорікнути відсутністю досвіду, багатьма був сприйнятий як цілком імовірна кандидатура на нового «політичного запобіжника».

[\(Слово і Діло\)](#)

Президент Володимир Зеленський пообіцяв закрити борги із зарплат перед шахтарями до кінця квітня. Якщо це не буде зроблено, за словами глави держави, міністри повинні залишитися без заробітної плати.

**Експерт економічних програм Центру Разумкова
Володимир Сіденко:**

Вугільна галузь особливо проблематична. В Україні дуже багато збиткових шахт, які існують виключно на дотаціях держави. У свою чергу, у держави своїх проблем більш ніж достатньо, зокрема з держбюджетом, грошей ніде брати. Нормально субсидувати вугільну галузь немає можливостей. З економічної точки зору, варто було б закрити деякі шахти, але з міркувань енергетичної безпеки це зробити проблематично.

Проблема не має простих рішень, це прийняти можна. Однак варіант вирішення ситуації шляхом погрози Кабміну залишити міністрів без зарплати – популізм, який не має жодної підстави в правовій системі.

Президент не має прямих економічних функцій і не може позбавляти уряд виплат. Немає в Президента таких функцій, навіть якщо б ішлося про профільних міністрів, а не весь Кабмін. Якщо Президент вважає, що в такий спосіб були порушені принципи національної безпеки, нехай розглядає питання на засіданні РНБО. Тоді можна щось вирішити. Це пропагандистська риторика, яка нагадує старі часи.

Влада розраховувала на транш МВФ, але перспективи його отримати дуже примарні. Однак шляхом погроз проблеми теж не вирішують.

Борги із зарплати перед шахтарями накопичуються з 2014 р. і становлять 1,1 млрд грн. Для такої заборгованості є економічне обґрунтування, і через погрозу залишитися без зарплат та взяти гроші з нізвідки все одно не вийде. Реально закрити борги за два місяці можна, якщо стати на інфляційний шлях, включити друкарський верстат. Можна закрити будь-які борги. Питання: якими будуть наслідки?

(Слово і Діло)

Законопроект про референдум винесено на громадське обговорення.

Політичний аналітик Дмитро Купира:

Референдум передбачений Конституцією і кілька разів Україна використовувала цей інструмент. Те, що буде закон, який дасть можливість українцям користуватися інструментом референдуму – це добре. Однак, є ризики. Наприклад, Росія повною мірою продемонструвала, що цей інструмент може бути обернений проти України. Хоча, звичайно, те, що було, не можна назвати референдумом, але все ж потрібно правильно виписати документ і врахувати всі ризики.

Не ухвалювати закон зовсім через страх зовнішнього впливу – не найкращий вихід. Просто питання потребує більше роботи і продуманості, відповідальності ЦВК, влади в цілому.

Більше того, з огляду на земельне питання законопроект про референдум все одно необхідний. Документ про ринок землі передбачає, що через кілька років питання продажу землі іноземцям повинні розглянути на референдумі. Тобто потрібно мати виписану процедуру, як і що буде проходити.

У деяких авторитарних країнах вибори проходять формально, але при цьому використовують інструмент референдуму. Потрібно пояснювати людям, що референдум – не гарантія того, що зловживань влади не буде. Однак, це також інструмент, який може допомогти суспільству вирішити якісь питання, якщо захищати свої права.

Диктатори використовували референдуми для своїх цілей, але є і хороші приклади. Наприклад, у Швейцарії часто вирішують різні питання на референдумі і досить успішно. Зокрема, референдум щодо гарантованого доходу від держави, під час якого суспільство відмовилося від такої ініціативи. Швейцарці відмовилися від таких грошей, оскільки розуміли, що з їхніх же грошей будуть виплати.

Референдум – це інструмент, який може принести як користь суспільству, так і стати способом для зловживань з боку влади. Однак робота суспільства в тому, щоб захищати свої інституції і не скотитися в диктатуру.

(Слово і Діло)

Україна з 1 березня запустила телеканал для окупованих територій. Його головною метою називають повернення жителів Донбасу в політичний, культурний і суспільний порядок денний України.

Директор Центру прикладних політичних досліджень «Пента»
Олексій Леонов:

Українське мовлення на Донбасі необхідно. Однак, воно повинно полягати не тільки в телеканалі, потрібно просувати українські медіа в цілому, а не просто створювати одну картинку для жителів окупованих територій. Реакція може бути не дуже втішна та навіть викликати сміх, якщо буде не продуманий контент. Судячи з того, що контент поки що буде розважальний і включає проєкти «95 Кварталу», запуск каналу виглядає більше як корупційний проєкт, ніж реальний інструмент впливу на міркування жителів окупованих територій.

Ситуація складалася б інакше, якби паралельно не ліквідували мовлення України за кордон. Гроші витрачали невеликі, але Україна була представлена в різних країнах, інформацію можна було знайти і в Канаді, і США. Якщо ми поміняли канал на мовлення за кордон – шкоди буде набагато більше. Ефективно було б, щоб ці проєкти йшли паралельно. У сучасному світі, в епоху постправди, донесення своєї позиції не менш важливо, ніж навіть багато речей економічного характеру.

Політолог Андрій Горбенко:

По-перше, хто заважав досі це зробити? По-друге, вже є різні канали. Але це так не працює. Не можна сказати, що ми будемо робити правду чи брехню про Україну. Ми завжди відштовхуємося від того, що може і хоче почути аудиторія. Припустимо, аудиторія – населення Донбасу, яка може змінити думку про Україну. На жаль, їм не потрібна правда. Те, що для нас буде правдою, для жителів Донбасу не буде такою ж правдою, хоча ця інформація може відповідати дійсності.

Для жителів ОРДЛО правда зовсім інша. Наприклад, коли ми говоримо про те, що у нас були найчесніші вибори за всю історію, це наша правда. Вони вважатимуть, що це пропаганда.

Навряд чи одного каналу вистачить, щоб змінити ситуацію. До того ж, хто хоче знайти інформацію будь-якої якості правди, вже може це зробити.

(Слово і Діло)

Набуло чинності рішення Європейського суду з прав людини, яке стверджує, що звільнення за Законом «Про очищення влади» порушило права українських чиновників.

Експерт з конституційного права Олександр Москалюк:

З великою часткою ймовірності можна сказати, що КСУ скасує так званий закон про люстрацію. Можливо, будуть скасовані окремі його положення, але, з урахуванням того, що є остаточне рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) з цього приводу, судді отримали слухну нагоду, якою, швидше за все, скористаються.

КСУ п'ять років не розглядав провадження щодо закону про люстрацію через соціальне напруження та небажання отримати народний гнів саме на свою голову. Чому вони чекали п'ять років? Адже провадження було відкрито ще у 2014 р. Порушені абсолютно всі строки розгляду справи. Ситуація, коли страшно ухвалити законне рішення, тому що воно може не співпасти із соціальними очікуваннями. А тут ситуація з плином часу змінилася, до того ж є рішення ЄСПЛ.

Свого часу суддя КСУ С. Шевчук, який також поновлювався на посаді через суд, описав критерії люстрації, які варто було б застосувати в законі про очищення влади. Згадані критерії були вироблені Парламенською асамблеєю Ради Європи ще в 1996 р., де вказані обставини люстрації, які не порушують прав людини. Документ був створений на базі досвіду схожих процесів у країнах Варшавського договору після розпаду СРСР. В разі скасування закону про люстрацію, люди, яких було звільнено, зможуть звертатись до суду, щоб відновитися на посадах або отримати моральну компенсацію.

Експерт Богдан Бондаренко:

Це не всі посадовці, які були звільнені, адже частина з них не оскаржувала звільнення. В Конституції України є стаття, яка передбачає можливість відшкодування за неконституційні дії органів державної влади, наприклад, парламенту, але ця стаття не працює. Тому коштів буде не багато, а от політичні наслідки відчутні.

Є дві категорії осіб, які підпадають під люстрацію: одні, які обіймали посаду протягом всього президентства Януковича, й інші, які були на певних посадах під час Майдану. До одних застосовується строк люстрації на п'ять років, до інших – на 10. Щодо тих, хто на п'ять років – строк уже сплив, вони можуть поновитися на роботі, подавати на виплату моральної шкоди, але треба розуміти, що поновитися фактично неможливо, оскільки давно працюють інші люди. Стосовно моральної компенсації – дадуть мінімалку. І знову ж, відшкодування отримають тільки ті, хто судився після звільнення. Отримати такі компенсації цілком імовірно, але розмови про те, що йдеться про сотні тисяч звільнених чиновників, значно перебільшені.

Що стосується самого Закону «Про очищення влади», перед КСУ немає юридичних складнощів для скасування люстрації. У його основу покладені проблемні речі, пов'язані з принципом колективної відповідальності, коли всі люди, які обіймали певні посади, мають бути звільнені. Якщо цей аспект визнати неконституційним, то, по суті, і весь закон розпадається. Скоріше за все, буде ухвалено якесь соломонове рішення, пов'язане з описом основних проблем цього закону і визнанням неконституційним окремих положень та подальше перекидання на поле парламенту, щоб саме він вирішував, що робити в цій ситуації.

(Слово і Діло)

3 березня в парламенті зареєстрували проєкт постанови про висловлення недовіри Генпрокурору.

Політолог-міжнародник Володимир Воля:

Серед причин відставки в пояснювальній записці зазначено: «При цьому замовчується і стан розслідування кримінального провадження стосовно злочинної діяльності дочірніх компаній Burisma в Україні». Навіщо і кому цей пункт? Показати Дональду Трампу, що Україна насправді веде розслідування, але затримки через Генпрокурора, якого ось-ось звільнять?

Можливо, це просто спроба підставити Президента України, якщо той виступить проти відставки Рябошапки. Адже тоді можна нашептати Трампу, що В. Зеленський навмисне гальмує розслідування і приховує його.

Доктор юридичних наук, експерт Центру політико-правових реформ Борис Малишев:

Ситуація поки виглядає неоднозначною. На захист не особисто Генпрокурора, але тих змін, які відбуваються в органах прокуратури, виступають іноземні партнери, послы G7.

Парламентарії самі схвалили реформу органів правопорядку, яка передбачає масштабні зміни. Зокрема, проведено атестацію прокурорів в Офіс Генпрокурора, почалася атестація прокурорів регіональних прокуратур. Напевно, вперше за багато років настільки прозоро відбувається реформа в правоохоронному органі, що, звичайно, підтримується західними партнерами.

В основному ті, хто виступають за відставку Генпрокурора, налаштовані проти реформи. Є особи, які незадоволені втратою впливу на правоохоронні органи. Раніше ж органи прокуратури були інструментом політичного впливу. На сьогодні є шанс змінити ситуацію. Логічно, що багатьох не влаштовує такий стан.

Конституція не передбачає якихось підстав, щоб звільнити Генпрокурора. Однак, для відставки повинен бути звіт, не можна просто так звільнити Генпрокурора тільки тому, що депутати зібрали голоси. Для початку має бути звіт Генпрокурора, час для запитань-відповідей, можливість прокоментувати пред'явлені претензії.

З початку роботи Генпрокурора не пройшло навіть півроку. Минуло дуже мало часу для того, щоб робити однозначні висновки щодо діяльності Р. Рябошапки. Ситуація навколо відставки Генпрокурора більше виглядає як політична розправа, яку прикривають незрозумілими гаслами, мовляв, «де посадки». По-перше, прокуратура давно втратила функцію досудового розслідування і залежить від поліції, ДБР і НАБУ.

По-друге, за півроку показати результат з розслідування резонансних справ неможливо. Повинно пройти хоча б 10 місяців, рік, щоб висувати претензії. По-третє, депутати самі дали карт-бланш на два роки Генеральному прокурору на перезавантаження прокуратури. Це не означає, що два роки він може робити що завгодно, але вимагати кардинальних змін із

розслідування через 5–6 місяців – абсурд. Тим більше, є результати щодо реформи органу.

[\(Слово і Діло\)](#)

4 березня на позачерговому засіданні Верховної Ради, крім кадрових питань щодо Кабміну, планується заслухати звіт Генпрокурора Р. Рябошапки і директора НАБУ А. Ситника.

Адвокат «Столичної колегії адвокатів» Геннадій Дубов:

Усі силові органи повинні звітувати в частині своєї роботи щодо боротьби з корупцією. При цьому МВС це не стосується, у світлі того, що у нас уже є НАБУ, ДБР, СБУ і Генпрокуратура. Щодо ДБР, ми розуміємо, що пройшло занадто мало часу для того, щоб вимагати звіт про виконану роботу. Залишається три органи, які будуть звітувати. До СБУ немає питань в частині боротьби з корупцією, а звільнення Баканова навіть не обговорюється.

Що стосується директора НАБУ А. Ситника, у Верховній Раді зареєстровано проект постанови про його звільнення. Зараз парламент не має передбачених законом спеціальних підстав для звільнення директора НАБУ.

Є постанова Апеляційного суду Рівненської області стосовно суду першої інстанції про адміністративну відповідальність за корупційне правопорушення, у результаті чого А. Ситник внесений в т. зв. реєстр корупціонерів. Це не вирок суду в кримінальному правопорушенні, тому і не може бути підставою для звільнення.

Якщо Рада все-таки проголосує за звільнення директора НАБУ, однозначно, це буде суперечити закону, але швидше за все, цього не станеться. Але ми живемо в Україні, тому повністю виключити відставку А. Ситника теж не можна.

Для звільнення Р. Рябошапки не потрібні спеціальні підстави, достатньо, щоб парламент висловив свою недовіру Генпрокурору. Це означає, що Р. Рябошапка повинен буде піти у відставку, і тоді вже можливо призначити нового Генпрокурора. Проблема в тому, що на минулому тижні тільки почався другий етап атестації регіональних прокуратур і зміна прокурора і його команди може негативно позначитися на процесі.

Це не суперечить закону, але з точки зору організації це не зовсім правильно. Perezавантаження прокуратури пройшло тільки на одну третину. Якщо під час цього процесу знімуть Генпрокурора, то багато в чому це означає, що, відповідно, будуть зміщені з посад і заступники. Тобто змінюється команда, яка проводить атестацію.

[\(Слово і Діло\)](#)

Комітет з питань антикорупційної політики рекомендував Верховній Раді ухвалити законопроект про підстави звільнення з посади голови Національного антикорупційного бюро України.

Доктор юридичних наук, експерт Центру політико-правових реформ Борис Малишев:

Однак, навіть якщо цей законопроект ухвалять, А. Ситника не можна буде звільнити, адже закон не має зворотної сили. Положення цього закону не поширюватимуться на ситуацію з А. Ситником, а можуть бути застосовані тільки до таких випадків, які можливі в майбутньому.

У законі про НАБУ прописані гарантії від звільнення директора НАБУ для того, щоб він міг здійснювати слідчі дії досудового розслідування, щодо народних депутатів у тому числі.

Ці гарантії потрібні, щоб не допустити ситуації, коли НАБУ веде розслідування відносно якихось депутатів, а вони за допомогою своїх груп впливу просто у відповідь звільняють директора НАБУ. Якщо ця ВР нівелює такі гарантії – орган зруйнують, а на посаду призначать абсолютно контрольовану особу.

А. Ситника визнали винним в адміністративному порушенні під час відпочинку в мисливському угідді «Поліське-Сарни». Це корупційне порушення, що, йде в розріз з антикорупційною діяльністю. Однак, з іншого боку, чому цієї підстави не було із самого початку? Залучення до адміністративної відповідальності дуже просте. За допомогою якогось контрольованого суду можна сфабрикувати виробництво, швидко привести його у відповідність до потрібного судовим рішенням.

Судді також потенційно підслідні НАБУ. Тобто, судді, народні депутати, чиновники не зацікавлені в сильному директорі НАБУ. Якщо вони займаються корупційними діяннями, сильний директор НАБУ – загроза для них.

Об'єднавшись, вони можуть легко сфабрикувати справу проти незручного глави бюро. Кримінальне провадження навіть за часом складніше, а саме адміністративне порушення зробити дуже просто. Якщо такі зміни приймуть, то ми отримаємо ефективний гачок проти незалежного директора НАБУ, ким би він не був.

Відповідно до закону про НАБУ, є перелік підстав для звільнення А. Ситника. У такому випадку найбільш доречно з усього переліку виглядає варіант відставки за власним бажанням або за результатами аудиту. Добровільно директор НАБУ йти не має наміру, а провести аудит складно процедурно. Щоб написати негативний висновок, повинні бути підстави.

Перевірка займе не один місяць, висновок потрібно скласти дуже грамотно, а потім захистити його перед парламентарями і директором НАБУ. У свою чергу, глава Бюро має право наводити контраргументи. Для цього депутатського складу простіше напівзаконно проголосувати за якийсь документ, ніж витратити кілька місяців на проведення аудиту та складання висновку.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Президент України Володимир Зеленський відкликав проект закону про децентралізацію влади.

Народний депутат від Волновахи Дмитро Лубинець:

З боку місцевих громад дуже хотілося б, щоб цей префект не сприймався як «смотрящий» за територією. Він повинен сприйматися як людина, яка бере участь у управлінні, доповнює і допомагає місцевому самоврядуванню.

Керівник Мар'їнської ВГА Євген Данилюк:

Зараз немає права на добровільне об'єднання територіальних громад, якими управляє військово-цивільна адміністрація. Якщо просто ліквідувати військово-цивільні адміністрації, то в умовах бойових дій це буде неправильно. Треба в законах чітко прописати повноваження ВЦА щодо об'єднання громад. Можливо, розглянути питання щодо військово-цивільних об'єднаних територіальних громад. Це питання потребує врегулювання. Тому що ми не можемо обмежити громадян у реалізації їхнього права на добровільне об'єднання. Та ж сама Мар'їнська об'єднана територіальна громада, її центром має бути місто Мар'їнка. А Мар'їнка зараз – це військово-цивільна адміністрація.

Міський голова Бахмута Олексій Рева:

У реформі децентралізації не вистачає чітких термінів операцій. Наприклад, коли Держгеокадастр повинен видати новій об'єднаній громаді землю. До 31 грудня 2019 р. громада повинна була отримати від Держгеокадастру землі сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів. На сьогодні роботи з цього приводу не зрушили з місця. Не встановлені жодним законодавчим актом чіткі терміни, як і коли ця передача повинна відбутися.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Володимир Зеленський зауважив, що за 15 років борги держави перед підприємствами зросли до 28 млрд грн.

Експерт з енергетики, директор енергетичних програм Центру Разумкова Володимир Омельченко:

Проблема стосується, в першу чергу, державних шахт. Начебто держава повинна в першу чергу піклуватися про своїх працівників, але, виявляється, вона менше всіх піклується про людей, навіть приватні власники набагато більше розуміють роль людського фактора і не допускають таких ганебних ситуацій, коли проблеми з виплатою зарплати загострилися до межі. Напевно, протягом довгих років існували різні схеми виведення державних коштів із шахт, коли за рахунок завищеної вартості обладнання, заниженої вартості вугілля, шахти штучно робилися банкрутами. Треба врахувати, що на державних шахтах сьогодні дійсно дуже критична ситуація. Практично за останні сім років видобуток вугілля знизився в три рази і сьогодні становить всього близько 3 млн т на рік, водночас як приватні шахти показують набагато кращі результати.

Тому ідея В. Зеленського, що шахти треба приватизувати, має сенс, але багато державних шахт перебувають у такому стані, що навряд чи комусь потрібні.

(...) Зрозуміло, що такий «подарунок», як збиткові шахти – це, скоріше, така ведмежа послуга, ніж реальна допомога тій же компанії ДТЕК. Зрозуміла її стратегія: компанія хоче розвивати тренд Green deal – «зелену енергетику».

Міністерство, на жаль, дуже активними темпами вирішило переходити до Green deal і, по суті, відкинуло енергетичну стратегію, яка існує. По суті, реалізація стратегії, яка зараз розробляється, може привести до економічного колапсу і соціального вибуху колосальної сили, які навіть можуть бути непорівнянні з тим, що було за часів Майдану. Тому, я думаю, що у сучасної влади і у Президента до цього не дійде: усе-таки питання не в тому, що треба або не треба переходити до «зеленої енергетики», питання в іншому – якими темпами переходити, чи є якісь засоби і можливості, як це відіб'ється на споживачах.

(...) Стратегія готується, вона вже на підході. Вона передбачає закриття, по суті, всіх шахт, теплових електростанцій, більшої частини атомних блоків. Наслідків ніхто не порахує: нема економічних серйозних моделей, немає поняття, яким буде зростання ВВП, яка буде кількість населення, чи зможуть споживачі оплачувати той «зелений тариф», який зараз існує. Я думаю, що концепцію, яку зараз хоче реалізувати уряд, треба переглянути. Набагато правильніше було б реалізовувати ту енергетичну стратегію, яка є: вона абсолютно адекватна, просто з нею треба працювати. Якраз ця стратегія передбачає поступовий перехід і забезпечення шахтарів соціальними гарантіями, спокійне виведення шахт – поступово, без соціальних катастроф, вибухів.

Для вугільної промисловості зараз багато несприятливих чинників. Це і тепла зима, великі запаси накопиченого вугілля на станціях, це і низькі ціни на природний газ, це і розвиток поновлюваних джерел енергії, і низькі ціни на вугілля взагалі на міжнародних ринках. Однак ми бачимо, що якщо приватні шахти можуть зводити кінці з кінцями, то державні – загрузли в боргах.

Приватні шахти відібрали найкращі об'єкти під час приватизації, і вони все-таки вклали гроші, розуміли, що це – бізнес, його треба розвивати. А держава показала черговий раз свою неготовність і некомпетентність в управлінні шахтами. Я б так сказав: з одного боку, йде криза вугільної галузі, особливо державних шахт, а з іншого боку – треба щось робити, якісь кроки робити з боку держави. Держава нічого не робить: ні зарплати не може платити, ні вирішити соціальні питання, не хоче брати на себе відповідальність за приватизацію, реструктуризацію. Це просто страусина державна політика, яка триває вже багато років.

Нинішній парламент прийняв рішення, поправку, яка дозволила імпорт електричної енергії. Тобто, надходить імпорт з Росії: це, по суті, вбиває нашу енергетику: у першу чергу, теплову генерацію – значить, і вугільників, Президент правильно зазначив, що імпорт треба забороняти, причому цей

імпорт іде з Росії: ми підтримуємо, по суті, російських шахтарів, російських енергетиків, туди грошики йдуть, а на своїх – грошей не вистачає.

([Український кризовий медіа центр](#))

Директор Програми «Громадське здоров'я» Міжнародного фонду «Відродження» Вікторія Тимошевська:

73 % громадян задоволені своїм сімейним лікарем. Найвищі значення цього показника вже три роки поспіль у Волинській та Херсонській областях. У Сумській області лише за рік цей показник зріс із 37 % до 82 %. Найнижчі значення вже три роки поспіль у Запорізькій області. У Харківській області лише за рік цей показник упав з 91% до 60 %.

У 2019 р. загальноукраїнське значення Індексу Здоров'я становило 63,6 бали зі 100 (2016 – 55, 2017 – 62, 2018 – 62,2). До його параметрів, окрім задоволеності медичною допомогою, звернення до лікаря та попередження хвороб, витрат на ліки та відмови від звернення до лікаря через відсутність коштів, входять також: вакцинація дітей, знання симптомів інсульту, самооцінка стану здоров'я, наявність надлишкової ваги або ожиріння. Найвищим є цьогорічний показник індексу для Волинської області (73 бали). Найбільш сталий і позитивний результат показує Луганська область, адже протягом усіх чотирьох років замірів вона не виходила з трійки лідерів за показником індексу в регіональному розрізі.

Найменше балів індексу вперше отримала Миколаївська область, яка у 2016 р. та 2017 р. посідала друге й перше місця серед усіх областей за загальним показником індексу. Основний внесок зробили низькі значення показників задоволеності сімейним лікарем та відмова від звернення до лікаря, в тому числі через фінансові причини.

([Український кризовий медіа центр](#))

Нині судова реформа заблокована у зв'язку з позицією Вищої ради правосуддя (ВРП)

Голова правління Фундації DEJURE Михайло Жернаков:

Положення про конкурс до ВККС, прийняте Вищою радою правосуддя, не відповідає закону і фактично нівелює роль міжнародних експертів, про що міжнародні експерти прямо вказували в листі до ВРП, і неодноразово. З цієї причини вони не бажають делегувати своїх представників, щоб своєю легітимністю не прикривати те, що ВРП вкотре збирається зробити із судовою реформою.

Офіс Президента повідомив на офіційному сайті про те, що на виконання закону міжнародні експерти делегували своїх представників – тобто визнали, що закон виконано з боку міжнародних експертів повною мірою. На це Вища рада правосуддя сказала, що це, буцімто, не ті міжнародні організації, не ті експерти, і вони не будуть делегувати в етичну комісію своїх представників.

Дуже ймовірно, що поки законопроект пройде комітети, процес із землею вже завершиться. Тому наразі нічого не заважає Президенту внести цей законопроект, і ми ще раз закликаємо його це зробити.

На запитання, хто блокує судову реформу, він один в один повторив позицію Вищої ради правосуддя про те, що це не ВРП, а міжнародні експерти винні у зриві судової реформи... Ми сподіваємося, що це недостатня поінформованість, а не свідомо політика партії «Слуга народу»

Експертка Центру протидії корупції Галина Чижик:

Свою добросовісність та ефективність міжнародні експерти підтвердили під час добору суддів Вищого антикорупційного суду, і саме цих експертів запропонував залучити Володимир Зеленський. Внаслідок цієї ситуації збіг строк формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів, подальше впровадження закону заблоковане.

Друге проблемне питання – створення етичної комісії, яка має очистити саму Вищу раду правосуддя від членів із сумнівною репутацією.

Якщо етична комісія почне свою роботу, за нашими оцінками, щонайменше третина членів ВРП будуть звільнені... Зараз передбачено, що етична комісія складається з шести членів: трьох міжнародних експертів і трьох членів ВРП. Саме це повноваження використовує Вища рада правосуддя, щоб блокувати створення етичної комісії – вони просто не делегують своїх представників до складу комісії, заявляючи, що жоден із членів ВРП не висловив бажання.

Конкурсна комісія, яка обирає членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, сама визначатиме правила конкурсу. Комісія не має залежати в питаннях проведення конкурсу від Вищої ради правосуддя, тому що у ВРП є інтерес отримати ручну і контрольовану ВККС, яка не буде перешкоджати ВРП призначати контрольованих суддів.

По-друге, новий закон має змінити склад етичної комісії та забезпечити гарантію її створення, навіть якщо члени ВРП виступають проти.

Представниця ВГО «Автомайдан» Катерина Бутко:

Ми закликаємо Президента втрутитися, не робити вигляд, що із попереднім судовим законом усе завершилося, а відстояти його і внести законопроект, який розблокує судову реформу – усунувши перешкоди з боку ВРП і нарешті запустивши судову реформу такою, як вона розроблялася. Не вносячи новий закон і не розблоковуючи судову реформу, він свідомо чи ні підіграє судовій владі.

Жодних законодавчих перешкод для внесення такого проекту закону немає.

Можливо, хтось почне казати, що зараз розглядається законопроект про землю, тому цей законопроект не може бути прийнятий. Але Президент може скликати позачергове засідання Верховної Ради, на яке винести на розгляд це єдине питання – розблокування судової реформи.

([Новое время](#))

Російський економіст, колишній заступник голови Центробанку РФ, член Ради Фонду Бориса Немцова «За свободу» Сергій Алексашенко:

У світовій економіці дедалі сильніше поширюються панічні настрої щодо можливих наслідків коронавірусу. Фондові індекси та ціни на сировину йдуть униз. Федеральна резервна система США несподівано і різко знизила ключову ставку, чим заявила всьому світу про те, що рецесія дуже близька. Українська економіка сильно залежить від сировинного експорту і нічого хорошого від усього, що відбувається, очікувати не може. Угоду з МВФ, схоже, остаточно заблоковано в Раді, а без цього не тільки про прямі інвестиції годі й казати, але й залучення нових позик на ринках стає проблематичним. Технічно й організаційно складна, але необхідна медична реформа (покликана зробити прозорішими й ефективнішими витрати бюджету в цьому секторі) має початися менше ніж через місяць, і її відкладання лише посилить хаос, що нагнітається ЗМІ. Заборгованість населення за платежами за газ і тепло, що наростає на очах, судячи з усього, уже дуже скоро може перекреслити зусилля влади з розчищення фінансових завалів у газовому господарстві країни.

Мотиви, що штовхнули Президента В. Зеленського на відставку уряду, дуже прозорі: уряд програв PR-кампанію, не зміг за пів року зробити «бідну і хвору» країну «здоровою і багатою», його рейтинг, підштовхуваний униз з усіх боків, упав до однозначних рівнів, що, безумовно, вплинуло і на зниження рейтингу самого Президента. Але якщо для актора зміна продюсера і агентів є нормальною реакцією на падіння популярності, то Президенту не завадить прислухатися до поради байкаря Крилова «чем кумушек считать трудиться, не лучше ль на себя, кума, оборотиться?»

Свою передвиборчу кампанію Володимир Зеленський збудував на запереченні старих правил політичної гри, відмовившись від будь-якої співпраці зі старою політичною елітою. Але якщо для перемоги на виборах цього виявилось достатньо, то для роботи в офісі на Банковій було потрібно щось більше, те, що називається стратегією або програмою.

Часу для формування такого документа у В. Зеленського було більш ніж достатньо: від упевненої перемоги в першому турі президентських виборів до формування свого уряду пройшло п'ять місяців, проте, як показала практика, такий документ не з'явився не тільки в публічному просторі, але й у кабінетах Офісу Президента. Його відсутність призвела до того, що не тільки діяльність Президента значною мірою звелася до театральних поїздок і зустрічей з розносами і роздачею доручень, але й робота монобільшості в Раді перетворилася на турбоухвалення сирих і часто не найактуальніших законів.

Дуже швидко Володимир Зеленський перейняв риси та методи путінського ручного управління. Але, якщо В. Путін, просидівши в Кремлі 20 років, вивчив до дрібниць основні проблеми Росії і часто знає про них більше і краще, ніж його міністри, то Президент України зробив ставку на

експромти, які вкрай рідко бувають вдалими, якщо вони ретельно не підготовлені.

Короля робить свита. Жоден президент не може вирішити всі проблеми самотійно, для осмисленого руху йому потрібна команда. В українській Конституції побудовано трикутник, Президент – Рада – уряд, кути якого мають урівноважувати один одного, роблячи (в ідеалі) всю конструкцію стабільною. Будь-які спроби змінити баланс сил у цьому трикутнику призводять до його перетворення на пряму лінію або (що ще гірше) на точку, роблячи політичну конструкцію не тільки нестабільною, а й украй рухомою, підвладною подуву вітрів, настроїв і чуток.

([Центр політико-правових реформ](#))

Заступник голови правління Центру політико-правових реформ

Роман Куйбіда:

Фахівці Міжнародного валютного фонду нещодавно повідомили, що оптимістичний сценарій зростання економіки України неможливий без змін у судовій системі. Що це означає? Очевидна річ, що рівень розвитку економіки залежить від того, чи є суди справедливими. Які меседжі сьогодні лунають від представників влади? Як на мене, не ті, що свідчать про намір реформувати суди. Так, наприклад, створення недержавних судів для іноземних інвесторів. Таким меседжем влада фактично розписується і перед зовнішнім світом, і перед власними громадянами у своїй неспроможності реформувати судову систему.

Президент мав би бути більш наполегливим в ініціативах, які він розпочав, але які зараз заблоковані. І заблоковані тому, що обов'язок проводити реформу покладено на сам об'єкт реформи – Вищу раду правосуддя. ВРП потрібно реформувати, вона не стала агентом змін. Президент України та парламент разом можуть виправити помилки, допущені в процесі швидкого ухвалення змін.

(...) Сьогодні відсутній озвучений концепт судової реформи. Думаю, він міг базуватися на продовженні тих процесів, які вже розпочалися і показали певну тенденцію до успіху (реформі юридичної освіти, запуску Вищого антикорупційного суду), слід підтримувати агентів змін – представників громадськості чи міжнародної спільноти, суддів-викривачів, створювати нові інституції замість вдосконалення тих, що себе дискредитували, впроваджувати заходи для покращення сервісної орієнтованості судів.

Судову реформу потрібно розглядати як набір проектів. За кожний проект має бути відповідальна особа, відповідальний орган, який проведе його від початку – створення закону чи внесення змін до законодавства до належної імплементації. Такими проектами можуть стати, зокрема, нові органи суддівського врядування, моніторинг способу життя суддів, суд присяжних, мирові суди, електронне судочинство тощо.

([Центр політико-правових реформ](#))

Керівниця проектів з конституційного права Центру політико-правових реформ Юлія Кириченко:

Ми не бачимо масштабної конституційної реформи, лише хаотичні точкові конституційні зміни. Тому досить справедливо, що ми отримали негативні висновки на окремі законопроекти про зміни до Конституції, ініційовані Президентом.

Сьогодні надважливо вперше за весь час незалежності України ухвалити демократичний закон про референдум. Спочатку в Україні діяв застарілий закон ще радянських часів, у 2012 р. проросійські сили проштовхнули маніпулятивний закон, який мав не меті порушити цілісність країни, його було скасовано у 2018 р. Сьогодні над новим законом про всеукраїнський референдум працює робоча група з народовладдя. Маю надію, що він буде професійним та демократичним, який, з одного боку, дасть можливість народу винести на референдум питання, які його хвилюють, а з іншого – поставить запобіжники, за допомогою яких влада не зможе скористатися інструментом референдуму, щоб прикрити свої рішення.

Такими запобіжниками в законі про всеукраїнський референдум можуть бути: чіткий предмет, можливість оцінки відповідності Конституції винесених на референдум питань, формування комісій з референдуму порівну з прихильників та противників порушеного питання, чітка процедура ініціювання референдуму.

Нова влада позиціонує таке право як один з нових інструментів народовладдя. Експерти ЦППР проаналізували всі країни пострадянського простору. У семи з них у конституції передбачено право законодавчої ініціативи народу та визначено кількість громадян чи частку від загальної кількості виборців, які можуть подати законопроект. У пропонованому владою законопроекті зазначено, що таке право має «народ України». Якщо давати такий інструмент лише на рівні декларації – це буде провалом. Потрібно чітко визначити кількість виборців, які можуть подавати законопроект.

([Левый берег](#))

Мер Нової Каховки Володимир Коваленко:

Є певні зміни. Вони продиктовані і сформовані в результаті діалогу, яким сьогодні займається Асоціація міст України із Кабміном, ну і з нашим куратором, у першу чергу – це Мінрегіонрозвитку. Із Мінфіном у нас є контакт. Ну і з прем'єрами завжди правління зустрічалося. Особливо під кінець року, коли формується бюджет на наступний рік. Тому є певні зрушення. Але треба, щоб вони вирішувались не в ручному режимі, а були узаконені як довгострокові відношення. Теж фінансування на три роки, на п'ять, щоб розуміти, що громаді пропонувати, які плани запроваджувати і на які результати можна розраховувати.

Балансування в будь-яких питаннях має бути розумним. Я завжди кажу, істина ні зліва, ні справа, вона посередині. Але її треба шукати законними нормами, а не повноваженнями... Не можна зосереджувати в руках однієї людини навіть благі наміри. Люди – це стосунки, це характери. І де гарантія, що у префекта на завтрашній день не з'явиться до когось симпатія, а до когось антипатія? Треба прибрати елемент персонального впливу на розвиток громад, на відношення до їхніх рішень, які будуть прийматися чи сільрадою, чи сесією об'єднаної територіальної громади, чи сесією міської ради. Треба виключити правило якогось особистого впливу. Повинен бути представник, тому що раз на містах є делеговані повноваження від Президента за тими чи іншими напрямками, то повинна бути структура, яка за цим спостерігає. Але її повноваження, з моєї точки зору, треба обмежити правом на сигнал про якісь невідповідні рішення. А от рішення повинні прийматися лише в суді. Лише на підставі рішення того органу, який на це має конституційне право. Повноваження повинні бути такими, щоб громади розвивалися. Щоб ніхто ні з ким не зводив персональних якихось рахунків.

(...) Я кажу кожному громадянину, і собі кажу, і місту, нам треба зліплювати Україну в один такий цікавий клубочок, який котиться у вірному напрямку. Півтора роки тому назад я зателефонував меру Дрогобича, Кучмі Тарасу Ярославовичу. Кажу: «Слухай, давай ми з тобою зв'яжемо (міста – Ред.), послужимо прикладом зшивання нашої країни. Тому що в мене місто російськомовне, інтернаціональне, багатонаціональне. Ти представляєш Західну Україну. Відстань між нами 1100 км». І ми заключили угоду – ми міста-побратими. Ми обмінюємось делегаціями. От 19 січня 25 мешканців нової Каховки були на фестивалі вертепів. Улітку приїздять діти з Дрогобича. Ми їх на море відправляємо. І уже нове покоління не буде дивитися, хто з якої частини України, вони вже будуть жити разом.

[\(Слово і Діло\)](#)

Новим Прем'єр-міністром України став Денис Шмигаль.

Політолог Олексій Якубін:

Для нового Прем'єр-міністра є два головні виклики. Суспільство очікує від нового Прем'єра перезавантаження соціально-економічної політики. Дуже важливо, щоб Д. Шмигаль не повторив помилок О. Гончарука – обличчя нові, а політика стара.

О. Гончарук виступав за неоліберальну політику, але суспільство, навпаки, хоче більшої соціальної відповідальності держави. Бюджетні, митні, фіскальні, зарплатні проблеми і багато інших зараз ляжуть на нового Прем'єра.

У нового Прем'єра немає команди однодумців, що може сприйматися як зі знаком плюс, так і мінус. Якби до цього Д. Шмигаль був політичною фігурою, то його призначення означало б прихід до Кабміну певної групи

людей. Те, що він не був політичною фігурою, говорить про те, що команду буде створювати ОПУ і фракція. За тими підходами, які ми побачили – усе так і є. Міністрами призначають людей з різних кишень, у тому числі є ті, які деякий час працювали в уряді Азарова, Ющенко, Тимошенко. У підсумку – це клаптева ковдра. Для нового Прем'єр-міністра це ще один з викликів, який потрібно подолати. Д. Шмигалю наразі з людей, яких зібрали з різних таборів, потрібно буде створити єдину команду.

Можливо, призначення Дениса Шмигала – спроба Президента відсторонитися від Коломойського, враховуючи, що Д. Шмигаль працював у структурах олігарха Р. Ахметова. Вибудовується якась нова архітектура влади. Звільнення А. Богдана запустило ефект кадрового доміно.

(Слово і Діло)

**Політехнолог, виконавчий директор комунікаційної групи XPR
Валентин Войтков:**

Президент чекає від уряду якісних і швидких змін, які так само швидко відіб'ються на якості життя людей. Однак, принцип формування нового уряду, його повноваження та політична структура, яка склалася в країні, дає зрозуміти, що якісні прориви можливі не завдяки роботі окремих міністрів.

Повинна бути злагоджена робота команди, розуміння того, що і як потрібно робити. Є тактика, але немає стратегії. На одному бажанні щось поліпшити, досягти хороших результатів, майже нереально. Системних змін немає. Тому очікувати якихось проривів від нового Кабміну не варто.

Маю сумніви, що новий уряд зможе досягти економічного зростання на рівні 5–6 %, у кращому випадку, буде 2–3 %. Враховуючи ризик світової кризи, вплив коронавірусу та ряд інших чинників, можливо, усе буде ще гірше. У таких обставинах з кожним місяцем розчарування в суспільстві буде зростати.

Тому не можна сказати, що цей уряд протримається дуже довго. Точкові зміни можливі вже через два місяці, можливо, без змін протримаються близько п'яти місяців. Велика перезавантаження – більш складне питання.

На сьогодні залишається незрозумілою ситуація навколо ВР, чи не буде такого, що й рада піде на перезавантаження. На його думку, це значною мірою вплине на долю нового Кабміну.

Ситуація, яка склалася навколо уряду, показала, що ніякої стратегії у влади немає.

Таке враження, що Президент не розуміє, що конкретно потрібно зробити й не може під певні завдання підібрати людей. Принцип кадрової політики дуже незрозумілий. Як можна підбирати міністрів суто за однією співбесідою та з біографічною довідкою на руках? Принцип підбору кадрів був абсолютно хаотичний. Ще вранці однозначно затверджених кандидатів не було, а до вечора вже все вирішили.

В. Зеленський робить величезні системні помилки. Perezавантаження Кабміну та бажання зберегти репутацію – це просто спроба випустити пар, а як громовідвід обрали Кабінет Міністрів. На жаль, ніхто не зробив висновки, адже минулого разу Кабмін формували схожим способом. Цього разу вийшло ще гірше.

Грунтовно до питання ніхто не підійшов, усе вирішили за пару днів. Тому ефект буде дуже короткостроковим.

Деякі кадри виглядають адекватними, тому, звичайно, хотілося б, щоб у Кабміна щось вийшло. Однак, на жаль, навряд чи зусилля декількох людей можуть переламати кардинально всю ситуацію. У цілому, відбувається політична та професійна деградація.

[\(Слово і Діло\)](#)

Затверджено новий склад уряду.

Політолог Андрій Дуда:

Дуже багато хто відмовився бути в складі нового Кабміну, навіть незважаючи на високий рівень підтримки суспільством В. Зеленського. Даний сигнал говорить про те, що ніхто не готовий ризикувати своєю репутацією. Тобто ситуація така, що ризикувати все одно доведеться, якщо погоджуєшся на роботу в Кабміні.

Після презентації нового складу уряду перше, що кидається в очі – банкрутство передвибірної ідеї Президента про нові та старі обличчя, про те, що влада потребує Perezавантаження новими обличчями, а вся проблема в старих кадрах. Це була вдала риторика на виборах, але практика показала зовсім інше. Якщо оцінювати новий склад уряду, то якраз це все старі кадри, які мають досвід роботи в уряді Ющенка, Тимошенко та навіть Азарова.

Новий склад уряду – свідчення того, що коли потрібно займатися серйозними речами, звертаються до перевірених кадрів, підкреслив А. Дуда.

До нового складу увійшли як професіонали, так і кадри, які викликають побоювання. Зокрема, особливо скептично виглядає призначення новим міністром оборони А. Тарана. В умовах війни в Україні призначають міністром оборони людину, яка відома зв'язками з проросійськими структурами і В. Медведчуком.

Незбаром буде критика військового блоку, якої раніше не було. Незважаючи на те, що попередній міністр оборони не був яскравою фігурою, А. Загороднюк був точно орієнтованим на НАТО.

Доти, доки повністю не затвердять економічний блок, незрозуміло, чи буде ефективним новий уряд.

[\(Слово і Діло\)](#)

Військовий експерт, полковник запасу Олег Жданов:

Не виключено, що головна причина відставки А. Загороднюка полягала в тому, що за час роботи в міністерстві в нього з'явилася своя думка та

бачення деяких процесів, особливо пов'язаних із веденням бойових дій у зоні ООС.

Швидше за все, міністр оборони не буде висловлювати свої думки щодо якихось процесів. А.Таран ніколи не був на стратегічних посадах, не займався стратегічним плануванням. Курси у Вашингтоні були закінчені на посаді начальника відділу, тобто це не стратегічний рівень. Чекати прориву у військовій реформі не варто.

Радянського генерала-пенсіонера у відставці поставили на керівну посаду в той час, як останні три роки посаду міністра оборони готують під молодого енергійного менеджера, а не військового.

У міністра оборони може виникнути конфлікт інтересів з начальником Генштабу. А. Таран не менеджер і не розбирається ні в яких інших питаннях, крім військових. Природно, він буде втручатися в той напрям, який знає. Тобто у військові питання, а значить у Генштаб.

Міністру оборони категорично не можна втручатися в Генштаб. Головне завдання міністра оборони – забезпечення життєдіяльності ЗСУ та просування військової політики всередині країни, на міжнародній арені. На посаді міністра оборони повинен бути не військовий, а молодий менеджер. Призначення А. Тарана – крок у минуле, в армію Української Радянської Соціалістичної Республіки.

В. Зеленський сформував собі лояльний Кабмін, який буде робити те, що скажуть в ОПУ і не буде слухати нікого з боку. Однак, і це сумнівно, враховуючи, що міністрів підбирали через консультацію з олігархами.

[\(Слово і Діло\)](#)

Доктор соціологічних наук, директор Дослідницького центру SPHERA Олександр Шульга:

Останні соціологічні дослідження зафіксували не лише падіння довіри до Кабміну і його керівника. При цьому і В. Зеленський, і його оточення забувають, що часто згадувані 70 %, які він отримав на початку своєї каденції ніколи не відображали його реальну підтримку – це було 70%, які не приймали старий естаблішмент і які мають доволі різкі відмінності у геополітичних, мовних, конфесійних та інших преференціях, підтримують кардинально різні рецепти вирішення безпекових та економічних проблем України.

Зеленський ніколи не мав 70 % свого електорату, який з року в рік був би готовий за нього голосувати. Як усі ми знаємо, об'єднаний протестний електорат розпадається на наступний день після голосування.

На сьогодні Президент став заручником як цих уявних високих цифр, так і вже згаданого небажання чути критику та втрачати довіру. Як показали всі попередні цикли від обрання до завершення каденції Президента в Україні, процеси втрати довіри та підтримки логічні й неминучі.

Звідси можна піти двома шляхами: орієнтуватися на рейтингові опитування і знову блискавично міняти склад уряду або навіть оголошувати

перевибори в раду або піти шляхом реформування країни, що завжди проходить болісно і вартує рейтингів, довіри та симпатій виборців. Другий шлях більш імовірний, якщо ти дійсно прийшов на один термін.

([Радіо Свобода](#))

Економіст (США) Адріан Сливоцький:

Українці починають використовувати свій потенціал. Назву кілька вартісних і важливих виявів. Перше – це розвиток аутсорсинг-індустрії, яка сьогодні творить понад 100 тисяч високоякісних робочих місць. Це мале чудо, тому що ніхто не допомагав розвинути галузь, вона постала самотужки. Одна з основних засад митрополита Шептицького – це економічний розвиток знизу догори. Ця галузь допомогла багатьом молодим людям суттєво поліпшити свої технічні знання і навички, змусила їх вивчати англійську мову. Це один із важливих виявів цього потенціалу і його використання.

Друга галузь значно молодша, яка зростає і має навіть більший потенціал. В Україні система побудована так, щоб не допомагати стартапам – молодим технічним підприємствам. 9–11 років тому молоді люди розпочинали світового масштабу підприємства, їх є десятки, а ми потребуємо їх тисячі. І це є знову за засадами митрополита, бо ніхто не очікував зовнішній капітал, і це економічний розвиток знизу догори. Наразі це невеликі двигуни економічного розвитку, з огляду на чисельність населення в Україні. Однак це показує важливі речі: духовність, освіту, інтелект, продуктивність. Що стартапи навчилися? Працювати за дуже низькі кошти, бо тут ринок ще не масштабний, те, що вони повинні діяти глобально, працювати в таких осередках, як у США, де є доступ до ідей, покупців і, коли буде потрібно, до капіталу. Тішусь, що молоді люди довели, що це є можливо.

Ще є третій вияв. За останні 15 років в Україні створився прошарок малих і середньомасштабних бізнесів – у виробництві, роздрібній торгівлі. Студенти надто мало знають про стартапи, ми всі мало знаємо і про цю групу середньомасштабних підприємств, але вона існує з ініціативи людей. Наше завдання – вивчити це і зрозуміти, прискорити цю еволюцію.

Західний клієнт чи східний, Китай, Японія, покупець хоче кожного року щось краще, тобто більше вартості від долара. Треба творити інноваційний товар, але, паралельно з тим, потрібно еволюціонувати цю основну модель чи аутсорсинг, щоб вони з кожним роком ставали більш софістиковані (витончені. – Ред.) і додавали більшу вартість, і це стається. Якщо це зробити і паралельно вкладати час і енергію у творення інноваційного товару – це шлях до успіху. Маленька пересторога. Індія відіслала 3 млн своїх найкращих талантів в аутсорсинг, і це колосальний позитив для країн. Вони створили галузь, річний оборот якої понад 150 млрд дол.

Для України є можливість працювати паралельно, розвивати аутсорсинг, яка довела, якого рівня софістикованості вона може досягти і далі розвивається, і паралельно творити інноваційний товар.

Люди питають, як знайти добру ідею. Багато є різних способів. Перший – подивіться на власний досвід. Uber почався з того, що два хлопці в Парижі пізно ввечері не могли знайти таксі. Так само почався Netflix, Amazon. Вони створили цікаву модель. Що створили Didi? Вони подивились на цю модель і запитали, чи можуть розвинути кращу. Водночас Шанхай не є Лондон, в Україні інша ситуація щодо транспорту. Два запитання: прекрасна модель чи можемо створити кращу? Наша ситуація така чи інша? Сьогодні Didi у Китаї має другу найбільшу інформаційну платформу після Alibaba.

Сьогодні складніше знайти джерело наступної кризи. Є не тільки біологічні проблеми, але й фінансові. За останні 30 років, скільки було біржових крахів, крахів щодо валют, біологічних криз? Вони завжди будуть, ця подія відбувається що два–три роки, і треба будувати свій бізнес, думаючи про те, як себе застрахувати. Є 9–10 років економічного циклу, то це є час підвищити резерви готівки, бо будуть два–три важкі роки. Біржа впала у 2001 р., 2008 р. і буде цього року падати. Серед стартапів був великий крах у 2000-ні роки, коли вклади впали на 80 %. Це знову станеться. Це є таке, за чим маємо пильнувати. Є менші кризи, кожні два–три роки, є кризи галузеві через кілька років, загальні – 8–12 років. Парадокс у тому, що для 80 % людей економічна криза – несподіванка. Чому? Ми не маємо амнезії, можемо подивитись на історію. Тому гнучкість і пружність у бізнесі – це одна з найважливіших рис, коли на десятиліття будете кампанію.

Ситуація (в Україні. – Ред.) дуже погана і вона не полегшиться. До неї можна підходити в дусі «зволікання» і в дусі «надіємося на краще». Або можна підійти, реально оцінюючи ситуацію, яка перетвориться на катастрофу, якщо не будемо діяти рішуче і в такий спосіб, що це може створити біль найближчим часом, але дасть Україні можливість здорового розвитку. Чи люди мають чітке розуміння цього, чи мають відвагу так зробити? Не знаю.

(...) 12 місяців тому я запитував, що і як буде далі в Україні. Мені казали, що слід дати дев'ять місяців, щоб побачити. Але і дев'ять місяців тому важко було говорити на цю тему, не знаючи, яка програма української влади, що хочуть досягнути, у що вірять і не вірять. Дивлячись на ситуацію тоді, можна було зробити один висновок: або не віримо ні в що, або віримо в імпровізацію без підготовки.

[\(Слово і Діло\)](#)

9 березня 2019 року на ринку нафти стався найсильніший обвал цін з 1991 р., коли почалася війна в Перській затоці. Ціна нафти американської марки WTI впала на 30 %.

Директор спеціальних програм науково-технічного центру «Психея» Геннадій Рябцев:

Про існування в нафтових котированнях спекулятивної складової в розмірі понад третину від ціни йшлося ще у 2014 р. Тоді прогноз про те, що котировання знизяться до 30 доларів за барель, не реалізували, оскільки біржові спекулянти вирішили зіграти не на зниження, а на підвищення. Ця спекулятивна складова впродовж двох останніх років трималася на рівні двох третин від ціни. Реальна вартість фізичної нафти – близько 30 доларів за барель.

Не виключено, що на біржах хтось вирішив, що прийшов час опустити ціни до реальної вартості нафти для того, щоб видавити з біржового ринку дрібних гравців, які загралися на «Форексі».

Така стратегія буде реалізовуватися і допоможе країнам, які добувають нафту за низькою собівартістю, також прибрати з ринку тих, хто видобуває нафту вище 50 доларів за барель.

Не сталося нічого несподіваного. Є спекулянти, яким все одно, що від їхніх дій станеться у світі. Вони над державами, не контролюються жодною з держав. США в середині 2000-х відмовилися від спостереження за ними, оскільки всі угоди проводять у доларах. Отже, це попит на валюту, США на цьому теж заробляють.

Домовленості ОПЕК+ – щонайбільше інформаційна бульбашка, яку надували міністри нафти, у тому числі Саудівської Аравії, для того, щоб створити видимість якихось домовленостей про скорочення видобутку. Якщо порівняти статистику за тією же РФ, то протягом останніх років Росія, навпаки, збільшувала експорт нафтового кошика.

Повідомлення про непідписання угоди стало лідером, але реалізували цей обвал цін на нафту біржові спекулянти. Це була спланована та підготовлена акція, до якої ні Саудівська Аравія, ні РФ не мають відношення.

[\(Слово і Діло\)](#)

Президент Володимир Зеленський у вівторок, 10 березня, вніс до парламенту законопроект № 3196 «Про внесення змін до Закону “Про Службу безпеки України”», визначивши його як невідкладний.

Адвокат «Столичної колегії адвокатів» Геннадій Дубов:

Навіть формулювання назви законопроекту «Щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності СБУ» передбачає деталізацію та уточнення багатьох раніше суперечливих моментів у чинному законі.

Реформа СБУ проходить м'якше, ніж в інших правоохоронних органах. Під час звіту силовиків у Верховній Раді до глави СБУ Баканова особливих претензій не було. В інформаційному полі його теж мало критикували, тому можна сказати, що реформа СБУ більш помірна, ніж реформи інших органів, що, на мій погляд, є виправданим.

У законопроекті виносяться п'ять основних пунктів, що стосуються функцій Служби: контррозвідка; управління ризиками державної безпеки; оперативно-розшукова діяльність; діяльність із забезпечення держтаємниці;

досудові розслідування правопорушень, що загрожують держбезпеці. У рамках функцій Служби детально розписані повноваження, аж до того, в яких випадках дозволено застосовувати фізичний вплив, можливість вербувати агентів.

У законопроекті використовується термін «споживачі інформації», зібраної СБУ – це силовий блок, Президент, голова Верховної Ради, Прем'єр-міністр, секретар РНБО та органи безпеки.

Багато уваги в законі приділено повноваженнями щодо кібербезпеки. Я так розумію, що саме цей блок діяльності хочуть посилити, що логічно в наш час. Також у законопроекті регулюються всі питання забезпечення діяльності СБУ та соціального захисту її співробітників.

Що стосується глави Служби безпеки, то законопроект передбачає, що, як і зараз, він буде призначатися (на шість років) і звільнятися Верховною Радою, за поданням Президента. Немає такого, як із главою НАБУ або директором ГБР, які обираються на основі конкурсу, або ж як при звільненні Генпрокурора, де передбачено, що парламент висловлює недовіру, яка за бажання може бути гумовою. Звільнити голову СБУ можна буде як за стандартних причин – його заяви про звільнення, за станом здоров'я, дієздатності, отримання іноземного громадянства, так і за порушення законів України, Конституції і систематичне невиконання ним службових обов'язків і/або виявлення невідповідності займаній посаді.

Якщо для звільнення директора НАБУ необхідний вирок суду за кримінальний злочин або певні висновки аудиту, то для звільнення глави СБУ законопроект не передбачає непереборних перешкод, але при цьому повинні бути й обґрунтовані претензії до глави СБУ.

Планується також встановити граничну чисельність Служби. Проект закону передбачає, що в СБУ працюватимуть 15 тис. осіб, а в разі особливого, надзвичайного або воєнного стану – до 20 тис. При цьому чисельність співробітників щорічно зменшуватиметься досить плавно – з 25 тис. осіб у 2021 р. (якщо законопроект на той час набуде чинності) до 15 тис. співробітників на 2027 р. (включаючи курсантів).

У законопроекті також фіксується грошове забезпечення, яке поступово буде збільшуватися до 2027 р. Посадовий оклад голови Служби безпеки становитиме 75 прожиткових мінімумів для працездатних і найнижчий ранг співробітника СБУ (шостої категорії) – від 10 до 15 прожиткових мінімумів.

Так само, як із чисельністю співробітників СБУ, збільшення грошового утримання відбуватиметься поступово: з 2021 р. – 40 % від передбаченого законом розміру виплат і повною мірою – з 2027 р.

Окремий розділ законопроекту стосується нагляду і контролю за СБУ. Очевидно, якщо йдеться про кримінальні провадження, то має місце прокурорський контроль. Крім того, передбачений контроль Президента за діяльністю Служби. Він полягає в тому, що глава Служби щорічно подає звіт про діяльність СБУ. Президент має право запитувати поточну інформацію за

профілем діяльності Служби. Також передбачено регулярне інформування заступників, яких глава СБУ призначає за погодженням з Президентом.

Парламентський контроль у законопроекті прописаний через звіт співробітників СБУ на профільних комітетах, також – з боку уповноваженого з прав людини та за рахунок аудиту Рахункової палати.

Що стосується вибору підслідності в тих чи інших кримінальних справах, особливих змін законопроект не передбачає. Можна сказати, що підслідність у кримінальній частині залишається. Але водночас Служба може звернутися до Генпрокурора або його заступника щодо зміни підслідності, якщо якийсь злочин стосується державної безпеки. Тоді Генпрокурор своєю постановою може передати цю справу у провадження СБУ.

У цілому, судячи із законопроекту, передбачається акуратне реформування Служби безпеки. У наших умовах це виправдано, оскільки у нас уже є неоднозначний досвід з реформування правоохоронної системи. Очевидно, неправильно було б, скажімо, відправляти на переатестацію розвідників, якщо в комісію входили б представники громадянського суспільства. Через специфіку органу і відповідно до законопроекту не можна сказати, що якимось радикально посилюються повноваження СБУ. Не видно, щоб автори хотіли побудувати якогось монстра, усе досить помірно. Законопроект вирішує організаційні питання, не руйнуючи щось хороше, що ще є.

Під час проходження законопроекту в Раді найбільші баталії можуть розгорнутися в частині правок щодо кібербезпеки й контррозвідки. Є традиційна боротьба між правоохоронцями. Усі тягнуть на себе певні функції, в частині тієї ж кібербезпеки і контррозвідки. МВС давно намагається бути першим номером у цій тематиці. Те саме стосується і боротьби з контрабандою та негласним зняттям інформації. Інтерес будь-якого органу в тому, щоб максимально звузити можливості іншого, тим самим підвищуючи свою роль.

[\(Нове время\)](#)

**Економіст, старший науковий співробітник Atlantic Council
Андерс Аслунд:**

У 2019 р. Україна переживала економічне відновлення. Зрештою, Національному банку вдалося знизити вперті темпи інфляції з 10 % до 2,4 %, що дало змогу опустити облікову ставку з 18 % у червні 2019 р. до нинішніх 11,5 %. Уряд витримував помірний дефіцит бюджету розміром у 2 % ВВП, а дефіцит поточного рахунку становив лише 3 % ВВП, це більше, ніж покрили грошові перекази від заробітчан.

Примітно, що за один рік ставка для довгих єврооблігацій України знизилась з 11 % до 4 %. Здавалося, країна налаштувалась на період значного економічного зростання. Колишній Прем'єр-міністр О. Гончарук передбачав 5 % зростання у 2020 р., а затим – підняття до 7 % у подальші роки. Та зараз він та його політика – у минулому.

Зрозуміло, що не все може відбуватись як слід відразу. Торік українська економіка виросла лише на 3,2 %, і перш ніж зникнути в січні, у четвертому кварталі ріст уповільнився. Однією з причин стало те, що українська гривня подорожчала на не менш ніж 17 % минулого року, що зашкодило експортерам. Інша причина полягала в тому, що в Китаї впав попит на сталь, потягнувши за собою і ціни.

У великій картині дня це проблеми маленькі. Не злякавшись, НБУ заявив про намір знизити облікову ставку до 7 % протягом 2020 р. Українська економіка страждає від серйозного браку інвестицій і потребує структурної трансформації, особливо більшої інтеграції в європейський ланцюг поставок. Але завдяки успішним судовим реформам, які зробили б право власності достатньо непохитним, Україна була б готовою зустрічати іноземні фінансові потоки значних масштабів.

На жаль, сталось дещо геть інше. У понеділок 24 лютого розпочалась нова світова фінансова криза. Вона не стосувалась України і була спричинена тимчасовим спадом китайської економіки внаслідок зусиль, спрямованих Китаєм на стримування епідемії коронавірусу. Та це стало лише каталізатором, оскільки глобальна економіка переживала десятиліття стабільного розвитку та була готовою до рецесії. Спочатку це не зачепило України. Та в такій ситуації слід залишатися стійкими.

Натомість 4 березня в українському парламенті Президент В. Зеленський виголосив промову і не лише звільнив, а й засудив свій уряд та його політику, фактично сказавши, що ні він, ні вони нічого не звершили. Єдине позитивне, що він сказав про своїх міністрів, так це те, що вони були чесними – наче це більше не важливо. Це були погані новини для іноземних інвесторів, які високо оцінювали уряд Гончарука, його провідних міністрів і політику.

До 4 березня наростаюча світова фінансова криза обходила Україну, а тепер на ній зосередилась вся увага. За кілька днів дохідність від коротких єврооблігацій стрибнула від 3,5 % до 7,75 % на рік. Нині падає гривня, спонукаючи НБУ втрутитись. Міжнародний фінансовий ринок для України швидко закривається, як це часом траплялось після 2012 р. Ринки вочевидь не задоволені складом нового українського уряду, що залишається недоукомплектованим, і нові міністри ще мають задекларувати, яку політику планують втілювати.

На жаль, схоже на те, що чистка, проведена Зеленським 4 березня – це лише початок зміни політики. Доти критично важливим завданням було встановити право власності в країні, що багато в чому залежало від чесного лідерства в доти корумпованій Генпрокуратурі. Призначений Президентом В. Зеленським минулого року новий Генпрокурор Р. Рябошапка очистив свій офіс від половини від усієї кількості прокурорів за некомпетентність чи незаконне збагачення. 5 березня парламент звільнив його. Серед інших інституцій, які під загрозою – НАБУ, роботу якого високо оцінюють, та сам

НБУ. Ці три інституції чинили опір спробам повернути націоналізований ПриватБанк його колишнім власникам-олігархам.

Сьогодні ж Україні критично необхідно відновити міжнародну фінансову довіру. Найкращий спосіб це зробити – підписати нову програму співпраці з МВФ. Попередній уряд та НБУ виконали всі макроекономічні умови для цього. Залишилось тільки дві умови, а саме: прийняття реформи ринку землі, а також закону, що блокує повернення націоналізованих банків їхнім колишнім власникам. Минулого листопада МВФ запропонував Україні трирічну стабілізаційну програму, включаючи кредити на 5,5 млрд дол., якщо ці дві умови будуть дотримані. Тут пріоритетом України є не кредити самі по собі, а схвалення МВФ. Світом керують ринки облігацій. Вони довіряють МВФ. І наразі вони не винесли вотуму довіри новому українському уряду.

Те, що Прем'єр-міністр Д. Шмигаль та міністр фінансів І. Уманський хочуть приїхати до Вашингтону, щоб якнайшвидше підписати нову програму з МВФ – хороший знак. Утім, вони мають розуміти, що, швидше за все, МВФ не відмовиться від своїх попередніх вимог.

[\(Новое время\)](#)

**Голова Координаційної Ради БО «Всеукраїнська мережа ЛЖВ»
Дмитро Шерембей:**

У 2016 р. Світовий банк провів дослідження на території України, щоб зрозуміти обсяг тіншового обороту фінансів у охороні здоров'я і який обсяг ресурсів приносять пацієнти в систему охорони здоров'я. Це був дуже скромний зріз, без корупції в закупівлях і перепродажів обладнання та ліків. Вони оцінювали тільки одне: скільки своїх грошей ми віддамо лікарням і лікарям, які ніде не будуть враховані. Вони будуть враховані тільки в тих ділків, які поповнять свій банківський рахунок у результаті цього чорного ринку послуг. Мене особисто висновок шокував, особливо на тлі загального виття, як усім не вистачає грошей і як хірург у Києві заробляє 6 тис. грн і що через це терміново треба зупинити реформу.

Згідно з дослідженням, до впровадження медреформи понад 50 % ринку медичних послуг перебувало в тіні. При бюджеті 2016 р. на охорону здоров'я це було 22 млрд грн втрат на корупції!

(...) Уся система корумпованого обороту послуг і нелегального кешу може існувати тільки в умовах тотальної закритості і неясності. В Україні ж у 2020 р. повинна бути впроваджена система оплати за медичні послуги. Буде система тарифікації і найстрашніше для них – система обліку. Оплачуватиметься діагностика, яка матиме тариф і, знову-таки, облік. Усі операції, незалежно від місця проведення, будуть тарифіковані і враховані.

А тепер на секунду уявіть собі, яку кількість операцій роблять в Інституті серця? Якщо одна операція нелегально може коштувати 30 тис. дол, нескладно зрозуміти, скільки кешу за добу або за місяць покладе собі власник цієї лікарні в кишеню. Навіщо йому державний тариф і облік усіх пацієнтів, особливо коли не він, а держава визначить вартість за операцію?

Швидкі – оплачує Національна служба здоров'я України (НСЗУ).
Пологи і супровід – теж вона. Є перелік гарантованих ліків.

Нова електронна система обороту даних і документації в охороні здоров'я несе найбільшу руйнівну загрозу. Система eHealth, яку впроваджує НСЗУ, повинна показати всі послуги в усіх лікарнях з державним фінансуванням. Весь персонал, уся діагностика і медикаменти стануть доступними і зрозумілими в управлінні. Практично весь потік пацієнтів і клієнтів стане прозорим.

Настав момент, коли перший етап реформи пройшов і виявилось, що лікарі можуть отримувати від 16 до 26 тис. грн зарплати чесно, без обману і відкрито. І для тих, хто грабує хворих, стало зрозуміло: єдиний спосіб захистити корито в 50 млн грн – це просто завалити реформу всіма правдами і неправдами.

(...) Про всяк випадок нагадаю, що до реформи в Україні за добу могло померти до 1600 осіб через відсутність лікування або технологій одужання. До реформи в українських закупівлях ліків могли красти від 30 % до 80 % на кожній упаковці препарату. На сьогодні Україна вже заощадила на двомільярдній закупівлі 800 млн грн завдяки механізму закупівлі ліків через міжнародні організації.

Якщо сказати просто – вони сьогодні витрачають мільйони, щоб урятувати мільярдну корупцію, витрачають гроші на дискредитацію самої ідеї реформи, а також тих людей, хто її впроваджує, поширюють тотальну брехню про те, як було добре за Богатирьової і Бахтєєвої і яка прекрасна медицина за них була. Усе це вони роблять з однієї простої причини – реформа знищить корито з величезним обсягом чорної готівки.

(...) Потрібно продовжувати реформу, пройти всі її етапи – робити її для людей, для їхніх дітей і для їхнього майбутнього. Нас понад 30 млн – тих, хто підписав контракт з новою системою охорони здоров'я, і хто очевидно бачить результати реформи. 25 тис. лікарів сімейної практики працюють рік і дякують Богові за те, що все змінилося і змінюється.

Не треба відкладати наше життя – закінчіть з реформою, і ви автоматично закінчите з корупцією в охороні здоров'я. Якщо ж зупинити реформу, то можливість вижити для 30 млн завжди буде під загрозою.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

Головний експерт StateWatch Олександр Лємєнов:

Служба безпеки України чверть століття перебувала у стані моноліту, об який розбивалися всі «зубила» спроб її реформувати. Партнери з НАТО вже четвертий рік намагаються пояснити командам Порошенка та Зеленського, що спецслужба в такому стані (орган досудового розслідування з широкою підслідністю. – Ред.) і без жодних механізмів контролю – існувати не може. Західні партнери наголошують: потрібно відмовитися від невластивих функцій, таких, як оперативний супровід економічних (корупційних) злочинів, поступово ліквідувати функцію слідства,

зосередитися на контррозвідці та боротьбі з тероризмом. І саме в такий відповідальний момент потенційних трансформацій її очолив близький до В. Зеленського, але досить віддалений від роботи органів правопорядку та безпеки І. Баканов. Відразу уточню: відсутність попереднього досвіду роботи «в системі» може зіграти як у плюс, так і в мінус. Єдине, у чому я впевнений, – за півроку після зустрічі з репрезентантами країн G7 розуміння проблематики І. Бакановим значно поліпшилось. Як це позначиться на реформі – покаже тільки час.

(...) Фундаментальних змін (у Міністерстві внутрішніх справ – Ред.) за часів керівництва А. Аваковим не відбулося. Відверто кажучи, при ньому їх і не доводиться очікувати. Розповіді про створення патрульної поліції, переатестації поліцейських тощо можна залишити не знайомим із внутрішньою кухнею іноземним журналістам. Але й вони швидко починають розуміти, що реформа МВС – це як обіцянка побудувати комуністичний рай. При цьому як при Порошенку, так і при Зеленському Арсен Борисович залишається одним із найвпливовіших політиків. Будьмо відвертими, Аваков постійно втягує всіх у свою політичну гру. Так було п'ять років із П. Порошенком, нині він уже двічі розіграв «свою партію», коли залучив у ролі «весільних генералів» Президента й Генпрокурора до скандального брифінгу про вбивство журналіста Павла Шеремета, а також відзначився у свіжій історії з евакуацією українців із китайського міста Ухань на Полтавщину. Безумовно, в політичних іграх Аваков легко переграє недосвідчених політиків, особливо коли тих оточують близькі до Арсена Борисовича товариші. Отже, на відставку Авакова розраховувати не варто. Але й до бажаного ним прем'єрства Зеленський не готовий.

Національне антикорупційне бюро, а точніше – його директор А. Ситник перебуває в типово складній ситуації. З одного боку, детективи періодично демонструють чергове резонансне затримання високопосадовця за ознаками вчинення корупційного правопорушення. Але кожен кейс буквально грузне в судових процесах нереформованих місцевих судів. Вищий антикорупційний суд, у свою чергу, працює лише кілька місяців. З іншого – не можна замовчати судове рішення в рамках адміністративного процесу стосовно притягнення Ситника до відповідальності за корупційне правопорушення. Безумовно, це репутаційна пляма на біографії Артема Сергійовича. Проте очевидно інше – цей факт ніяк не корелюється з можливістю звільнити Ситника з посади директора НАБУ. Такої підстави для звільнення в законі немає. Хоча групі Коломойського закон не указ, вони маніпуляціями зібрали понад 200 підписів під незаконною постановою про звільнення директора Бюро і зареєстрували її у Верховній Раді. Відразу ж на ситуацію відреагували громадянське суспільство, посольство США та представники країн G7. Поки що Ситник залишається на посаді.

(...) Чи намагатиметься Зеленський брати під повний контроль усі органи правопорядку та безпеки? Очевидно, так. Принаймні – керівництво. Але відданість і фаховість не йдуть автоматично поруч. А порядність і

фаховість важливі. Не для Президента – для країни. У процесі децентралізації, яка дедалі поглиблюється, тільки через якісну систему органів правопорядку та правосуддя можна бодай якимось чином зупинити як «кущову» корупцію на місцях, так і полум'я сепаратизму, здатне спалахнути в різних регіонах країни. Фінанси, разом із реальною владою, дедалі більше осідатимуть у регіонах, Києву доведеться або перетворитися на туристичний центр, або займатися санітарією феодалів з участю органів безпеки (насамперед СБУ) та правопорядку (ДБР, НАБУ і згодом БФР). Тут не може бути простих рішень, адже контроль передбачає і політичне втручання в діяльність правоохоронних органів, доки ми не станемо державою із сильними інституціями. Частина експертного середовища не втомлюється повторювати, що органи мають ставати незалежними. І вони мають рацію. Правда, в умовах нерозвинутої демократії «незалежність» на першому етапі від провладної партії швидко трансформується в залежність від її опонентів. Керівники органів правопорядку шукають собі, коли й не «контролерів», то як мінімум – союзників.

Країну шматує не тільки війна на Донбасі, її роздирають і внутрішні непорозуміння, що рік у рік лише наростатимуть. Олігархічні групи можуть бути союзниками Президента лише тимчасово. Глобально – вони його опоненти. І краще хай його згадують як автократа, котрий не втратив країну і рубав з плеча, ніж як слабого недосвідченого політика, котрий дозволив регіональним елітам і прихвостням Кремля розтягти Україну на шматки. Тільки тому, що хотів від силовиків лише щенячої вірності.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

Доктор економічних наук Костянтин Швабій:

В Україні триває реформа системи органів державного управління. Керівники HR-служб центральних органів виконавчої влади перевантажені роботою. Масштабна переатестація кадрів і пов'язана із цим розробка положень і вимог, численні багаторівневі конкурси на заміщення вакантних посад в умовах дефіциту пропозиції кваліфікованих кадрів. Усе це потребує значних витрат часу та праці.

Часто буває, що ці титанічні зусилля обертаються нульовим або близьким до нуля результатом. Адже інколи на державних посадах трапляються випадкові люди, непоодинокими є випадки збереження недоброчесних кадрів, які через непрозорі та штучні конкурси отримують своєрідну індульгенцію. Усе це загальновідомо, тому мова не про проблеми, а про можливості і перспективи.

На початку поточного року набули чинності зміни до Закону України «Про вищу освіту», якими запроваджено нову форму здобуття вищої освіти – дуальну. Вона передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 до 60 % загального обсягу освітньої програми на основі договору між вищим навчальним закладом, роботодавцем і здобувачем.

Головна перевага цієї форми навчання полягає в тому, що студенти отримують безпосередньо ті знання, які їм потрібні для виконання своїх функціональних обов'язків. Крім того, скорочується, а фактично сходиться нанівець час на адаптацію працівника на робочому місці. На цьому, власне, весь час наполягали роботодавці, висуваючи свої вимоги до закладів освіти. Те, про що так довго говорили, нарешті відбулося. Роботодавці мають бути задоволені, адже в умовах постійного відпливу робочої сили за кордон гостро відчувається дефіцит робочих рук і мізків не лише в корпоративному, а й у державному секторах економіки.

На мою думку, саме таку форму навчання слід було запроваджувати давно, адже попит на неї був від голосного замовника – студентства. МОН кілька років вивчало міжнародний досвід (в основному орієнтуючись на Німеччину), який дійсно в цьому плані є передовим. На мою думку, чиновники трохи затягнули з запровадженням цієї форми навчання, але насправді це не критично. Головне, що напрям руху обрано правильно, і за це респект!

(...) Для потенційного і реального роботодавця в цій формі навчання так само вбачаються лише позитивні моменти, адже мінімізується час на адаптацію молодого спеціаліста на робочому місці, теоретичні знання, отримані в аудиторії, тут же закріплюються на практиці. Як то кажуть, теорія без практики мертва. І це правда.

(...) Здавалося б, нові правила гри створюють нові можливості, у тому числі і у сфері підтримки реформи державної служби, але на цьому шляху постійно виникають непорозуміння, які створюють абсолютно штучні перешкоди. Зокрема, МОН чомусь вбачає можливість застосування дуальної форми навчання лише для т. зв. робітничих професій. Державна служба для неї нібито не підходить. Моя ж думка тут абсолютно протилежна, що, власне, засвідчує досвід як тієї самої Німеччини, так і вітчизняний. Зокрема, визнано, що першим і потужним кроком на шляху реформи державної служби в Україні було запровадження директоратів у десяти міністерствах. Наступний крок, який доповнює перший, – це якраз застосування можливостей дуальної форми навчання для масштабування і пришвидшення процесу цих перетворень, набуття стану незворотності. В іншому разі ризики продовжити бігти по колу залишаються великими!

[\(Радіо Свобода\)](#)

Експерт Центру Разумкова Максим Білявський:

Цінова війна – це пропозиція товару за ціною, нижчою за ринкову, яка, у свою чергу, формується під впливом попиту та пропозиції. Мета війни – завдати шкоди ключовим виробникам і спонукати їх прийняти конкретні економічні чи політичні заходи. (...)

На поверхні лежить економічний аспект нинішньої цінової війни, хоча є й інші чинники. У першу чергу це стосується посилення ролі Росії на

Близькому Сході, а також безрезультатності економічних санкцій, введених Сполученими Штатами і Європейським Союзом щодо Москви з 2014 р.

(...) У короткостроковій перспективі Росія загалом матиме сприятливі позиції для того, щоб пережити падіння цін на нафту. Незважаючи на те, що базова ціна нафти, при якій російський бюджет був збалансований, перебуває на рівні 42 дол. за барель, Фонд державного багатства накопичив кілька мільярдів доларів на чорний день.

(...) Однак бажання росіян завдати удару по сланцевій промисловості США може залишитися просто пшиком. По-перше, таку стратегію спробувала реалізувати Саудівська Аравія у 2014 р., але це не мало результату. Тоді саудити планували задушити американську сланцеву революцію, заповнити ринки власною нафтою, створити надлишки і домогтися падіння цін з метою повернути собі позиції глобального гравця.

Також неможливо виключати варіант спланованого розхитування ситуації на ринках з метою обґрунтування створення можливостей для Путіна переобиратись на новий термін.

Майбутні цін на нафту перебуває в руках споживачів з моменту створення Міжнародного енергетичного агентства, і Америка має перевагу в процесі встановлення цін на нафту на міжнародному ринку, бо саме вона створює відповідний клімат. На тлі падіння світових економічних індексів з багатьох причин, у тому числі у зв'язку з коронавірусом, ціни на нафту, згідно з прогнозами, залишаться в межах 35–40 дол. за барель. Транснаціональні компанії – головні інвестори на ринку нафти, вони захищають свої інтереси і не дозволять цінам впасти до рівня, де почнуться справжні втрати.

Сьогодні очевидним є те, що котирування нафти падатиме доти, доки або Москва, або Ер-Ріяд не припинять це змагання на витривалість, або поки північноамериканські виробники істотно не скоротять обсяги видобутку.

У виграші перебуватимуть ті компанії, які мають можливість зберігати великі запаси, і як тільки нафта подорожчає, вони отримають достатній прибуток. Зниження було значним, а значить, очікуються ціни набагато кращі, ніж 9 березня 2020 р. Справа в тому, що великі країни, зокрема Франція, стали закликати Саудівську Аравію координувати цінову політику, щоб уникнути шкоди для економіки інших країн.

(...) Світові та регіональні фондові біржі швидко відреагували на цінову війну на нафтовому ринку. Ця війна призвела до обвалу фондового ринку з кількох причин, головна з яких полягає в тому, що нафта, як і раніше, є основним паливом, і альтернативні джерела енергії не змогли замінити її.

Більше того, вартість палива як проміжного товару в процесі виробництва багатьох продуктів і послуг грає вкрай важливу роль, яку ніхто не може ігнорувати. Саме тому цінова війна на нафтовому ринку додала песимізму щодо майбутнього світової економіки. Її відновлення в короткостроковій перспективі виключається.

Події на нафтовому ринку негативно вплинули на валюти Саудівської Аравії і Росії. Згідно з прогнозами, вони продовжать дешевшати, якщо цінова війна затягнеться, тим більше, що обидві валюти не затребувані на ринку. На тлі низьких нафтових цін на світовому ринку потрібно буде компенсувати забезпечення іноземною валютою.

(...) Істотних проблем із постачанням безпосередньо нафти для України не буде, адже з 2017 р. ми отримуємо чорне золото переважно з Азербайджану та Казахстану. Істотних змін також не слід очікувати в частині зміни вартості нафтопродуктів для вітчизняних споживачів, адже лише 35 % усіх обсягів надходить із Росії.

Щодо вартості нафтопродуктів, тут очевидної відповіді немає, адже нафта формує вартість моторного палива лише на третину і закуповується за валюту в іноземних держав. Відтак на тлі зниження курсу національної валюти до американського долара зменшення вартості нафтопродуктів може не відбутись.

Виходячи з поточної ситуації в нашій державі, яка потерпає від агресії Кремля, слід скористатися ситуацією на глобальному нафтовому ринку і спільно зі США та країнами, які об'єднані навколо демократичних цінностей, посилити санкції проти Росії.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Доктор економічних наук, професор Олександр Савченко:

Останні п'ять–шість років усі принципові рішення Путіна можна трактувати як постріли в ногу. Це і захоплення Криму – потім втеча капіталу, це і початок війни на Донбасі – теж санкції як наслідок. Уже п'ять років поспіль життєвий рівень росіян падає, доходи зменшуються. У цьому році вони впадуть більш суттєво. Чому сталася саме ця подія? Зараз Путіну так співають дифірамби, що він уже сам повірив, що – надлюдина і навіть може диктувати арабським шейхам свою волю і вказувати, як організовувати ринок нафти, які мають бути квоти, ціни. Йому бояться це заперечити. Мабуть, цей культ почав впливати не лише на широкі маси російського населення, а й навіть на інтелектуалів, на прихованих агентів, які були на вільному випасі: тобто їм дозволялося критикувати Путіна, показувати, що є демократія. Навіть вони бояться зараз це робити.

Це була помилкова інструкція, помилкові директиви, і за це Росія має розплачуватися. Знаючи раннього Путіна, якщо він отримає відсіч, він іде назад п'ятами, як це сталося з Ердоганом. Він трошки попнеться, потім бачить, що це досить небезпечно для його існування – іде на компроміси. Я думаю, через місяць–півтора він почне шукати стежки до Саудівської Аравії, погодиться на квоти і погодиться зменшити свої амбіції. Але зараз російська пропаганда трактує це рішення так, що це удар по Сполучених Штатах.

Росія не здатна на багато ходів уперед: і мислення, і ходи досить примітивні, спонтанні. Вони відповідають ментальності Російської імперії, можна легко прораховувати її дії. Але вони хочуть показати світу, що це не

помилка, що це довгострокова стратегія і що це дійсно удар по багатьох компаніях Сполучених Штатів, для яких низька ціна на нафту не є прибутковою. Але в останні роки на американському ринку сланцевого газу відбулася концентрація: великі компанії-монстри скупили невеликих видобувачів скрапленого газу – для них це маргінальні втрати, вони готові місяць–два–три їх тримати і чекати певної стабілізації цін. Лише 20-30% видобутку буде нерентабельним. Але в самій Росії теж не всі компанії прибуткові. У них має теж закритися 20–30%, тому що є свердловини, рентабельність яких уже мінусова: 40–45 доларів за барель. І тому це дуже небезпечна гра.

Якщо порівнювати потенціал США і Росії, – це Слон і Моська: економіка США більша в 14 разів. Але Росія має величезні золотовалютні резерви: понад 500 млрд дол. Вони зараз кажуть, що п'ять років зможуть існувати, якщо навіть ціна буде 30. Насправді це за умови, якщо весь комплекс буде працювати, а якщо закриються 30% підприємств, які видобувають нафту, – термін існування Росії, я думаю, – десь три роки. Якщо не буде, звичайно, змін у політичній, економічній системі Росії. Але поки вони не передбачаються.

Україна до кінця року має виплатити приблизно 7 млрд дол. нашим кредиторам за проценти. Традиційно ми позичали, перепозичали. Зараз допускаю, що це неможливо: світові ринки під час турбулентності закриті. Це може тривати місяць–півтора, може, і квартал, а може, і до кінця року. Міжнародний валютний фонд негативно оцінив зміни в уряді і призначення нового Генпрокурора. Тому буде пауза мінімум на пів року. Залишилося одне джерело – резерви національного банку. Слава Богу, вони достатні, щоб віддати 7 млрд, тому ніякого дефолту бути не може, якщо не станеться нових помилок Нацбанку й уряду. Вони можуть бути, одна з них почала реалізовуватись: Нацбанк витрачає гроші на утримання завищеного курсу національної валюти і, по суті, підтримує надприбутки міжнародних спекулянтів. Якщо таких кроків буде багато – дійсно, криза може бути і в Україні.

Тоді (у 1991 р. – Ред.) у Росії взагалі не було грошей. Я тоді працював заступником голови Нацбанку і був на зборах МВФ, де Горбачов просто благав: дайте нам 25 млрд, бо у нас нема грошей, немає чим годувати росіян – черги, голод, резервів нуль. Україна сказала, що виходить з Радянського Союзу, хоче бути окремо з МФВ. І на цій підставі їм не дали гроші. Зараз у Росії 500 млрд дол. у євро на рахунках банку, у доларах на рахунках у західних банках, у золоті – це резервні валюти. У росіян непропорційно велика частка золота, хоч в останні місяці вони продають долари. Це означає, що в них є дефіцит валюти також. Тому ситуація зовсім інша: Радянський Союз розвалили не ціни на нафту, а українці. Це була наша екзистенційна відповідь Росії за нищення України протягом тисячі років.

Моя оцінка: падіння життєвого рівня росіян у цьому році буде десь на 5–6%. У будь-якій іншій країні уже були б масові протести, в Україні взагалі

гуло б усе. Тому треба чекати більш суттєвих потрясінь у Росії. Російська економіка адаптувалася навіть до санкцій, зараз вона набагато сильніша, ніж та, радянська. Тому я не був би наївним: Росія не розвалиться, вона вступає в епоху турбулентності.

([Радіо Свобода](#))

Член Економічного дискусійного клубу Олег Пендзин:

Україні вигідно опустити курс долара ще більше – наприклад до 27 грн за долар. Це приблизна така сама цифра, що є в державному бюджеті України на 2020 р. Будемо відвертими – українці від цього нічого не втратять. Чому? Тому що в тих цінах на імпортні товари, які ми купуємо, вже закладені валютні ризики по курсу значно більше за 27. А саме 28–28,5. Бо імпортери завжди страхуються. Вони бояться, що рідна держава їх у черговий раз ошукає. Тому українцям немає чого боятися. Ціни рости не будуть. Через те, що вона там і так «сидить».

(...) Те, що відбулося (обвал цін на нафту – Ред.) – абсолютно випадкове явище. Росіяни не домовилися з ОПЕК. Але вже поволі ситуація відігрується, бо за великим рахунком це не вигідно ані Саудівській Аравії, ані іншим виробникам нафти. Тому треба чітко розуміти – ціна на нафту – одна з невідомих питань геополітики. Де американці (з їхніми демократичними поглядами) ведуть боротьбу з росіянами (з їхніми тоталітарними підходами). І це протистояння відображується в різних сферах. У тому числі знову ж таки – щодо цін на нафту. А українці мають абсолютно чітко налаштуватися – ціна на нафтопродукти знижуватися не буде. По-перше, між зниженням ціни на нафту і виробництвом нафтопродуктів із цієї дешевої нафти проходить як мінімум 4,5–5 місяців. Доки її закуплять, доки вона надійде на нафтопереробний завод і, зрештою, прийде на наші заправки. Протягом цього періоду ціна на нафту однозначно не буде такою низькою – вона повернеться достатньо швидко якщо не до 70 дол. за барель, то до 50–60 точно. Наразі на заправках є нафтопродукти, куплені нашими трейдерами з дорогої нафти. Поки їх не розпродадуть, годі чекати зменшення ціни на бензин. А те, що заявляють в Антимонопольному комітеті... Там сидять політики і говорять те, що хоче почути Президент і глава уряду.

Еквіцепрем'єр України Володимир Лановий:

Для української економіки, для споживачів дуже важливим є зміцнення гривні. І варто враховувати, що курс гривні за останні 20 років упав у середньому в 15–16 разів.

Це не нормально, така девальвація валюти є великим негативом. Національну валюту слід бодай потрошку, але зміцнювати, варто відновлювати позиції внутрішнього споживача. Адже гривня – це внутрішній споживач. І промисловий, і побутовий. Але зміцнення гривні залежить від фундаментальних причин (базових чинників). Що таке фундаментальні причини? Це зростання експорту, забезпечення позитивного сальдо торгівлі, збільшення притоку прямих іноземних інвестицій. Причому інвестиції,

кредити в Україну мають перебільшувати ті, що йдуть з України. Також фундаментальним фактором є переказ коштів заробітчаним із-за кордону. Усе перелічене в комплексі – нормальні, базові підстави для зміцнення гривні. Наприклад, торік було певне зміцнення. Але не за рахунок фундаментальних причин у комплексі. Тому і стався неминучий відкат.

(...) Ціни на певні товари на ринках встановлюються не від витрат на їхнє виробництво, а залежно від попиту-пропозиції. Тому падіння цін на нафтопродукти, яке об'єктивно має відбутися, пов'язано з тим, що покупці цих енергетичних ресурсів купують менше – у них упав попит. Чому це відбулося? Тому що вони свою продукцію не можуть продати в тих обсягах, у яких продавали вчора. А той же коронавірус послабив позиції всіх країн-виробників, зокрема Китаю. А значить КНР споживає менше нафти, газу, електроенергії. І саме тому на ринку попиту-пропозиції нафти падають ціни – її не купують.

Тимчасово окуповані території, учасники бойових дій та тимчасово переміщені особи

Офіційна інформація

Підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів Сходу України

Обліковано 1 445 512 внутрішньо переміщених осіб ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Станом на 10 березня 2020 р., за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, узято на облік 1 445 512 переселенців із тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим.

Управління звільненими територіями

Із 7 березня 2020 року вводяться тимчасові обмеження щодо перетину КПВВ ([Адміністрація Державної прикордонної служби України](#)).

У зв'язку із поширенням на тимчасово окупованій території Донецької та Луганської областей випадків захворювання на гострі респіраторні захворювання, збудником яких, імовірно, є коронавірус, за наказом командувача Об'єднаних сил у контрольних пунктах в'їзду-виїзду з тимчасово окупованих територій із 7:00 7 березня 2020 р. вводяться тимчасові обмеження щодо перетину КПВВ.

Усі особи, які перетинатимуть лінію розмежування через КПВВ, будуть проходити процедуру огляду та температурного сканування і, в разі виявлення ознак, схожих на симптоми цього захворювання, до таких осіб будуть застосовані обмежувальні заходи, спрямовані на захист їхнього здоров'я та недопущення занесення інфекції на територію України.

При цьому громадян України, які мають реєстрацію на підконтрольній уряду України території, у разі підозри на ураження коронавірусною інфекцією, будуть доставляти до визначеного спеціалізованого лікувального закладу. Для цього в кожному КПВВ чергує обладнана машина швидкої допомоги з підготовленим медичним персоналом.

У разі виявлення ознак захворювання в осіб, які приїжджають із тимчасово окупованих територій та не мають реєстрації на підконтрольній

уряду України території, таким особам не буде наданий дозвіл на прохід (проїзд) через КПВВ.

Громадян, які проживають на підконтрольній уряду України території, командування Об'єднаних сил закликає без зайвої потреби не відвідувати тимчасово окуповані території Донецької та Луганської області.

Повідомляємо, що в разі погіршення епідеміологічної ситуації на тимчасово окупованих територіях російсько-окупаційні адміністрації не зможуть узяти ситуацію під контроль через гостру нестачу кваліфікованого медичного персоналу та спеціалізованого обладнання і медикаментів.

Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій

Станом на 10 березня 2020 року, за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, узято на облік 1 445 512 переселенців із тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Переселенці, що виховують дітей з інвалідністю чи онкозахворюваннями, мають право на матеріальну допомогу так само, як і мешканці Краматорська ([Краматорська міська рада](#)).

5 березня у Краматорській міській раді відбулось засідання комісії щодо розгляду документів з питань надання матеріальної допомоги сім'ям, у яких виховуються діти з інвалідністю та діти з онкологічними захворюваннями. На засіданні комісії були розглянуті три заяви від батьків, які виховують дітей з онкологічними захворюваннями. Рішенням комісії призначено виплату у сумі 5000 грн кожній родині. Також на засіданні комісії було розглянуто 39 заяв від батьків, які виховують дітей з інвалідністю. Кожній родині призначено виплату у сумі 1000 грн.

Рішенням виконкому Краматорської міської ради від 15.01.2020 № 7 затверджені зміни до Положення, які передбачають, що матеріальна допомога надається не тільки сім'ям, які зареєстровані у м. Краматорськ, а і сім'ям, які фактично проживають у Краматорську та внесені до єдиної Web-орієнтованої інформаційної технології формування Сегменту «Облік ВПО» як внутрішньо переміщені особи, у яких виховуються діти з інвалідністю та діти з онкологічними захворюваннями.

Згідно із затвердженим Положенням, матеріальна допомога надається один раз на рік у таких розмірах:

– сім'ям, які зареєстровані у м. Краматорськ і сім'ям, які фактично проживають у м. Краматорськ та внесені до єдиної Web-орієнтованої інформаційної технології формування Сегменту «Облік ВПО» як внутрішньо переміщені особи міста Краматорська;

– у яких виховуються діти з онкологічними захворюваннями, яким протягом відповідного календарного року вперше в житті встановлено діагноз раку або іншого злоякісного новоутворення, у разі потреби хірургічного втручання, довгострокового лікування, тривалої хвороби дітей – у сумі 45000 грн;

– у яких виховуються діти з онкологічними захворюваннями, у разі потреби хірургічного втручання, довгострокового лікування, тривалої хвороби дітей – у сумі 5000 грн.;

– у яких виховуються діти з інвалідністю, у разі потреби хірургічного втручання, довгострокового лікування, тривалої хвороби дітей – у сумі 1000 грн.

Учасників АТО/ООС та внутрішньо переміщених осіб запрошують стати на квартирний облік ([Online Нова Каховка](#)).

Управління праці та соціального захисту населення Новокаховської ОТГ, що на Херсонщині, інформує учасників АТО/ООС та внутрішньо переміщених осіб, які потребують поліпшення житлових умов, що з метою забезпечення реалізації заходів із будівництва в Херсонській області житла цих категорій громадян, розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 05.02.2020 № 109 створено робочу групу, яка забезпечуватиме врегулювання питань, пов'язаних із будівництвом в області житла.

Для забезпечення участі в державних та обласних програмах придбання житла внутрішньо переміщені особи, учасники АТО/ООС, інші пільгові категорії громадян мають перебувати на квартирному обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, що регламентовано постановою Ради Міністрів Української РСР і Української Республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984 р. № 470 «Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР».

Пунктом 13 Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм житлових приміщень в Українській РСР, визначені категорії громадян, які визнаються такими, що потребують поліпшення житлових умов.

Зокрема, такими є внутрішньо переміщені особи серед учасників бойових дій відповідно до пунктів 19 і 20 частини першої ст. 6 та особи з інвалідністю внаслідок війни, визначені в пунктах 10–14 частини другої ст. 7, та члени їхніх сімей, а також члени сімей загиблих, визначені абзацами четвертим – восьмим, чотирнадцятим, шістнадцятим – двадцять другим пункту 1 ст. 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

У 2019 році грошову компенсацію за належні для отримання житловлі приміщення отримали дві сім'ї внутрішньо переміщених (м. Виноградів, м. Ужгород) на загальну суму 2,45 млн грн ([Закарпатська обласна державна адміністрація](#)).

Станом на 02.03.2020 житло придбано однією сім'єю на суму 1,386 млн грн (м. Ужгород), ще одна сім'я здійснює пошук житла. Потреба в наданні зазначеної грошової компенсації у 2020 р. орієнтовно становить 11,04 млн грн для 13-ти внутрішньо переміщених осіб серед учасників АТО (м. Ужгород – вісім осіб, м. Виноградів – три особи, м. Мукачеве, м. Берегове).

Загалом у структурних підрозділах з питань соціального захисту населення Закарпатської області перебуває на обліку 3699 осіб (2165 сімей), які перемістилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції. З них: 1656 особи працездатного віку, 148 особи з інвалідністю, 776 особи пенсійного віку, 1119 дітей.

Грошова допомога внутрішньо переміщеним особам відповідно до вимог норм чинного законодавства призначається з дня звернення за її призначенням до місяця зняття з такого обліку включно, але не більше, ніж на шість місяців, у розмірах від 442,00 грн до 2129,40 грн (для інв. 1 гр. та дитини-інв. як 130 % від 1638,00 прож. мін. непрацезд.) на одну особу (залежно від зайнятості та ступеня втрати працездатності).

Загальний розмір допомоги на сім'ю розраховується як сума розмірів допомоги на кожного члена сім'ї та не може перевищувати: для звичайної сім'ї ВПО – 3000 грн; для сім'ї, до складу якої входить одна особа з інвалідністю або одна дитина з інвалідністю – 3400 грн; для багатодітної сім'ї – 5000 грн; для сім'ї, до складу якої входять двоє і більше осіб з інвалідністю (дітей з інвалідністю), максимальним розміром не обмежується).

У 2019 р. проведено виплату адресної допомоги на суму 12,7 млн грн. З початку 2020 р. виплачено кошти на суму 2,1 млн грн (у т. ч. 2 транш лютого).

За інформацією райдержадміністрацій, міськвиконкомів, на сьогодні в області відсутній вільний житловий фонд соціального призначення для надання в оренду внутрішньо переміщеним особам.

Згідно з поданими відомостями, із тих, хто перебуває на обліку ВПО, 101 сім'я (204 особи) має у власності житлове приміщення, що розташоване в інших регіонах, ніж тимчасово окуповані території в Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополь, населені пункти, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населені пункти, що розташовані на лінії зіткнення. 10 сімей (10 осіб) влаштовані до інтернатних закладів системи соціального захисту населення на повне державне утримання. Решта внутрішньо переміщених сімей тимчасово проживають у родичів, або в орендованих житлових приміщеннях. Таким чином, (на 01.03.20 р.) розрахунково, потребують житло 2054 сім'ї (3485 осіб).

Управління містобудування та архітектури Закарпатської облдержадміністрації спільно із Закарпатським регіональним управлінням Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» (далі – Держмолодьжитло) розроблено комплексну соціально-економічну програму забезпечення молоді, учасників АТО та внутрішньо переміщених осіб житлом у Закарпатській області на 2018–2022 рр., яку затверджено рішенням Закарпатської обласної ради від 21.09.2017 р. № 909. Програма створена для молодих сімей та одиноких молодих

громадян, учасників АТО та членів їхніх сімей, внутрішньо переміщених осіб що проживають у Закарпатській області, для надання доступного житла (будівництва або придбання) у спосіб пільгового довготермінового кредитування. Реалізація комплексної програми передбачає співфінансування за рахунок міських, районних бюджетів та бюджету області, а також залучення коштів населення. За інформацією Закарпатського регіонального управління «Держмолодьжитло», за комплексною програмою за період 2018–2019 рр. одержали житло дві сім'ї ВПО. На виконання комплексної обласної програми для учасників АТО та ВПО у 2020 р. передбачено 3,2 млн грн. За рахунок державного бюджету передбачено –2,99 млн грн.

За державною програмою «Доступне житло» станом на 01.01.2020 р. всього зареєстровано 292 сім'ї, забезпечено житлом (2017–2019 р.р.) – 41 сім'ю (з них: 15 сімей учасників АТО та 19 сімей ВПО)

За програмою «Кредит для АТО/ООС та ВПО (3 % річних)» зареєстровано 97 сімей. Згідно з розподілом фінансування за регіонами, для Закарпатської області виділено 1 917 909,00грн. для кредитування двох сімей учасників АТО та 1 сім'ї ВПО.

Разом за всіма Програмами за рахунок державного та місцевого бюджетів за період 2017–2019 рр. забезпечено житлом 20 сімей учасників АТО та 22 сім'ї ВПО.

Національний олімпійський комітет України продовжує програму підтримки спортсменів та тренерів-переселенців ([Національний олімпійський комітет України](#)).

У 2020 р. Національний олімпійський комітет України продовжить реалізовувати програму надання допомоги на соціальні потреби й оренду житла для провідних спортсменів і тренерів-переселенців, які проживали у Криму, Донецькій та Луганській областях.

Таке рішення було прийняте і затверджене під час засідання Виконавчого комітету НОК України.

Відзначимо, що починаючи з 2015 р. НОК сприяє вирішенню питання щодо створення сприятливих соціально-побутових умов спортсменам та тренерам-переселенцям.

За цей час шляхом виплат щомісячних стипендій виділено близько 4,5 млн грн для близько 100 наших елітних атлетів і тренерів. Зокрема, в цьому році програма передбачає на ці потреби близько мільйона гривень.

Президент НОК Сергій Бубка:

Ми постійно шукаємо шляхи задля підтримки наших спортсменів і тренерів. Дуже важливо, щоб соціально-побутові питання вирішувались вчасно й наші атлети та їхні наставники мали відповідний настрій та концентрувалися на підготовці й виступах на важливих міжнародних стартах.

В Одеському регіоні переселенці і учасники АТО отримають пільгове фінансування на житло ([Новини переселенців і сходу](#)).

500 сімей з Одеської області зможуть поліпшити житлові умови. Пільги на кредит нададуть учасникам АТО і переселенцям.

Проект програми допомоги затвердили на сесії Одеської обласної ради.

Для того, щоб стати учасником програми, необхідно перебувати на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов. Також допомога надається тим, у кого житлоплоща на кожну людину не перевищує 13,65 кв. м.

Щоб заручитися підтримкою влади, необхідно звернутися в Одеське регіональне управління «Держмолодьжитло».

Програма передбачає таку допомогу: її учасники зможуть отримати пільговий кредит (пільгове фінансування) на придбання або будівництво житла з процентною ставкою 3 % річних на 20 років.

Також держава поверне частину вартості житла і покриє ще деякі витрати (в рамках субвенції).

Громадянину-учаснику програми важливо знати, що під час старту кредитної операції необхідно буде підтвердити платоспроможність і внести 6 % від вартості нового житла або ціни на будівництво, як перший внесок. Загальний бюджет програми становить 111 млн грн. На 2020 р. депутати Одеської області отримають на її реалізацію 6 млн грн.

Переселенці, які проживають у Старобільську, можуть отримати тимчасове житло ([Трибун](#)).

Переселенці, що проживають і зареєстровані на території Старобільська, можуть отримати житло в тимчасове користування. Для цього потрібно стати на квартирний облік.

Потрібно лише написати заяву і надати відповідні документи.

Більш детальну інформацію можна отримати за адресою: м. Старобільськ, вул. Центральна, 36, каб. 215, години прийому (понеділок – четвер) – з 8.00 до 17.00, (п'ятниця) – з 8.00 до 16.00, перерва з 12.00 до 13.00.

У ПРООН представили мобільний додаток з правових питань для переселенців ([Східний Варіант](#)).

ПРООН представило мобільний додаток «Твоє пра@во», яке допомагає людям в умовах збройного конфлікту на Сході України відстоювати і захищати свої права.

Додаток потрібен для того, щоб переселенці, особи, які зазнали гендерно зумовленого насильства і торгівлі людьми, могли і надалі отримувати необхідну і своєчасну правову допомогу.

Програма ООН щодо відновлення і побудови світу провела круглий стіл, де разом з правозахисними громадськими організаціями обговорили подальші перспективи для поліпшення роботи програми.

Відтепер подальше технічне забезпечення і підтримку додатка буде здійснювати Координаційний центр з надання правової допомоги в партнерстві з ГО «Ла Страда-Україна». Зацікавлені в його розвитку інститути зможуть вільно долучитися до покращення роботи програми та його інформаційного наповнення.

Додаток було розроблено за фінансової підтримки ЄС, урядів Данії, Швеції і Швейцарії.

Завантажити додаток можна за такими адресами:

App Store: apple.co/2PNP4Gs

Google Play: bit.ly/2xaa3g8

Уперше підсумковий захід курсу HELP з питань внутрішнього переміщення проведено у форматі Moot Court ([Офіс Ради Європи в Україні](#)).

4 березня 2020 р. у величому приміщенні Вченої ради Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка в рамках співпраці з Проектом Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень» та Координаційним центром з надання правової допомоги пройшов заключний захід курсу HELP з питань внутрішнього переміщення у форматі моделювання судового засідання (Moot court). Кожного разу фіналізація курсу проходить за різними моделями, і сьогодні 9-та група, що успішно пройшла курс HELP, уперше завершила навчання у формі Moot Court, що дало змогу застосувати отримані теоретичні знання та досвід на практиці.

Під час модельного судового засідання відбувалося жваве обговорення уявної справи між представниками «заявника», «держави-відповідача» та «суддівської колегії». Усі учасники випробували на собі нові ролі, які вимагали застосування фахових знань у сфері європейських стандартів забезпечення та захисту прав внутрішньо переміщених осіб у поєднанні з практичним кейсом.

У цілому курс HELP з питань внутрішнього переміщення вже успішно завершили понад 250 суддів, адвокатів, інших фахівців у галузі права та найбільш мотивованих студентів-юристів, більшість з яких самі належать до внутрішньо переміщених осіб.

Норвезька Рада у справах біженців в Україні продовжить надання допомоги постраждалим від конфлікту на Сході ([Голос України](#)).

Директор представництва Норвезької ради у справах біженців (NRC) в Україні Ана Поврженич на зустрічі делегації Представництва NRC в Україні з керівництвом Донецької ОДА заявила, що Норвезька рада у справах біженців (NRC) продовжить надавати допомогу постраждалому внаслідок конфлікту на Сході населенню України.

Під час діалогу представники Норвезької ради у справах біженців в Україні поінформували посадовців Донецької облдержадміністрації про

плани щодо діяльності NRC, про зміни та особливості роботи у 2020 р. на території області.

Перший заступник голови Донецької ОДА Ігор Мороз:

Упродовж листопада та грудня 2019 р. ми надали юридичну допомогу та консультації внутрішньо переміщеним особам та людям, які постраждали внаслідок конфлікту у східних областях країни, а також грошову допомогу та будівельні матеріали для відновлення пошкодженого житла. Ми продовжили надання грошової допомоги для придбання продовольчих товарів уразливим родинам на холодний сезон, узяли на себе партнерські зобов'язання щодо надання бізнес-грантів. Також тривала підтримка нами проектів з розвитку сільських організацій, громадської інфраструктури та сприяння дистанційному навчанню в Донецькій та Луганській областях.

Обласна влада високо цінує ту допомогу цивільному населенню, яку надають міжнародні партнери від самого початку російської збройної агресії на Сході України. Завдяки цій підтримці в нас було відновлено майже 540 будинків на лінії розмежування.

Станом на 2 березня 2020 року, за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, узято на облік 1 444 443 переселенці з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Німеччина виділить ще 4 мільйони євро на проєкти для Донбасу ([Суспільне UA](#)).

Ці кошти стануть доповненням до 2 млн євро, які країна виділяє Україні у 2020 р.

Таким чином, Німеччина підтримує низку гуманітарних заходів у рамках проєкту «Діяльність МКЧХ зі сприяння, захисту, запобігання та співробітництва в Україні в 2019–2021 роках». Ці заходи спрямовані на людей, які «постраждали від конфлікту» в Донецькій і Луганській областях. Зокрема, це стосується внутрішньо переміщених осіб і сімей, які прийняли переселенців.

Серед напрямів допомоги – забезпечення населення чистою питною водою, медична допомога, закупівля і розповсюдження медикаментів, навчання з надання першої допомоги, лікування травм, підтримка й обладнання для лікарень та інших закладів охорони здоров'я.

Крім того, кошти будуть спрямовані на профілактичні заходи та постачання продуктів харчування й засобів гігієни, навчання медичного персоналу, пошук зниклих безвісти та возз'єднання родини, догляд за в'язнями, інформування про небезпеку мін тощо.

Питання підтримки переселенців із тимчасово окупованих територій обговорили голова Вінницької ОДА Владислав Скальський та заступник міністра у справах ветеранів, тимчасово окупованих

територій та внутрішньо переміщених осіб України Руслан Калінін (Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України).

Під час зустрічі відбувся конструктивний діалог, під час якого було анонсовано проекти міністерства щодо покращення інтеграції переселенців у життя громад, забезпечення їх житлом та роботою.

Заступник міністра у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України Руслан Калінін:

Ми в міністерстві змінюємо парадигму, що переселенці – це тягар, ми розглядаємо їх як додатковий трудовий ресурс, адже дуже великий відсоток переселених громадян є кваліфікованими фахівцями в різних галузях. Опитування показують, що майже 52 % мають вищу освіту, ще 23 % – технічну професійну освіту, тож не можна допустити відтік таких кадрів із країни.

Новий проєкт «Житло+робота» дасть змогу переселенцям знайти наявне житло та місця роботи в Україні. Ми хочемо, щоб це була інтерактивна карта, на якій кожен переселенець може побачити наявне житло, наявні місця роботи. Є такі підприємства, які хочуть брати на роботу переселенців і надають їм тимчасове житло.

Як на державному рівні, так і на місцевому, потрібно розглядати та реалізовувати всі можливі варіанти забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та ветеранів, впроваджувати спільні проєкти на засадах співфінансування, іпотеки, тощо.

Учасники зустрічі розглянули різні моделі співпраці в реалізації вже існуючих та нових проєктів із залученням органів місцевого самоврядування, забудовників, донорів і самих переселенців із координуванням Мінветеранів.

Для переселенців придбають 55 квартир у чотирьох областях (Інформаційне агентство «Вчасно»).

Заступник міністра у справах ветеранів, ТОГ та ВПО Руслан Калінін:

На зазначені цілі в Державному бюджеті у 2020 р. передбачено 20 млн грн.

На засіданні комісії щодо заявок на участь у програмі надання субвенції були розглянуті заявки місцевих рад на участь у програмі. Комісією схвалено 15, кожна з яких передбачає придбання в комунальну власність житла для надання переселенцям.

Передбачені кошти розподілено між Миколаївською сільською радою Петропавлівського району Дніпропетровської області, Бахмутською та Сіверською міськими радами Бахмутського району, Добропільською, Лиманською, Слов'янською, Авдіївською, Покровською та Маріупольською міськими радами Донецької області, Якимівською селищною радою, Орхівською, Приморською та Бердянською міськими радами Запорізької

області, а також Городоцькою та Дрогобицькою міськими радами Львівської області.

Це дасть можливість придбати орієнтовно 55 квартир, три житлових будинки й забезпечити тимчасовим житлом приблизно 250 ВПО у вказаних регіонах.

Решта заявок буде актуалізована та розглянута повторно в разі виділення додаткових коштів з Державного бюджету на зазначені цілі.

52 сім'ї внутрішньо переміщених осіб отримають цього року квартири для тимчасового проживання в Маріуполі завдяки урядовій програмі ([ОстроВ](#)).

Начальник управління міського майна Департаменту з роботи з активами Юлія Дубовська:

Ми придбали 183 квартири, з яких 131 вже розподілили, ще 52 купили в кінці 2019 р. Останні ще не розподілені, але ми розуміємо, що 52 сім'ї ВПЛ у цьому році отримають це житло. Це квартири, які були закуплені на ринку вторинного житла.

Держпрограма передбачає придбання, реконструкцію або ремонт житла для внутрішньо переміщених осіб у співфінансуванні 70 % з державного бюджету і не менше 30 % – з місцевого.

На сьогодні на обліку в Маріуполі перебуває понад 96 тис. переселенців, з них близько 900 стоять у черзі на тимчасове житло.

Кабмін прийняв постанову, ініційовану Мінсоцполітики, яка зробить соціальне житло доступнішим для переселенців Донбасу ([NEWFORMAT.INFO](#)).

Переселенці, які мають дохід, недостатній для купівлі чи оренди житла, зможуть стати на соціальний квартирний облік та пізніше отримати житло.

Основні зміни стосуються переселенців, які не мають житла для проживання або житло яких зруйновано внаслідок конфлікту на сході України, а також громадян, для яких соціальне житло є єдиним місцем проживання та середньомісячний сукупний дохід яких менший від величини опосередкованої вартості найму житла в населеному пункті та прожиткового мінімуму.

28 лютого 2020 року у м. Дніпро у рамках співпраці Проєкту Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень» із Національною асоціацією адвокатів України проведено установчий тренінг, яким розпочато навчання для нової групи адвокатів за курсом HELP з питань внутрішнього переміщення ([Офіс Ради Європи в Україні](#)).

Група адвокатів складається більшістю із адвокатів – вимушених переселенців, а також осіб, що мають практику та досвід роботи з питаннями внутрішньо переміщених осіб самостійно чи у складі громадських організацій, а також фахівців, які прагнуть набути відповідну спеціалізацію.

Під час формування групи окрему увагу приділено гендерному балансу та представленості різних регіонів.

Керівницею Проєкту Ради Європи Ганною Христовою було детально висвітлено роль проєкту та можливості співпраці з національними партнерами. Прямим включенням зі Страсбурга **координаторкою проєктів відділу HELP Директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи Кристиною Хохловою** учасників тренінгу ознайомлено з платформою HELP, її ресурсами та методологією навчання.

Під час установчого тренінгу було проаналізовано основні європейські стандарти з питань внутрішнього переміщення, відбулось ознайомлення з цивільною й адміністративною практикою національних судів та застосуванням стандартів Ради Європи у справах щодо захисту прав вимушених переселенців та інших осіб, які постраждали внаслідок конфлікту.

Надалі учасників та учасниць очікує вісім продуктивних тижнів навчання на онлайн-платформі HELP за всіма напрямками проблематики внутрішнього переміщення. Це навчання включатиме дискусії, виконання практичних завдань щодо застосування європейських стандартів для ефективного захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб.

Новини із соціальних мереж

Відтепер у Новоайдарському та Станично-Луганському районах курсують соціальні автобуси. Вони перераховані для літніх людей (65 років +), які не мають опікунів, людей з інвалідністю (I, II група), людей з важкими хронічними захворюваннями, що потребують постійного лікування, багатодітним сім'ям, самотнім батькам, сім'ям з низьким доходом та сім'ям із зруйнованим або пошкодженим житлом. Упровадження соціального транспорту стало можливим завдяки спільній діяльності Луганської ОДА та БО «Благодійний Фонд» АДРА Україна за фінансової підтримки МЗС ФРН. Соціальні перевезення жителів прифронтових населених пунктів втілено в рамках проекту «Інклюзивний доступ до психосоціальної підтримки, захисту та питного водопостачання для людей, які постраждали внаслідок конфлікту на лінії розмежування на Сході України». Перевезення будуть здійснюватися протягом 2020 р. за маршрутами: Маршрут № 1 с. Болотене – с. Сизе – смт. Станиця Луганська і у зворотному напрямку. Час очікування пасажирів у смт. Станиця Луганська – 4 год. Графік: Два рази на місяць за запитом, тел. контактної особи (диспетчер) +380660536036.

Маршрут № 2 с. Кримське – смт. Новоайдар і у зворотному напрямку. Час очікування пасажирів у смт. Новоайдар – 4 год. Графік: Чотири рази на місяць за запитом, тел. контактної особи +380985229750.

Маршрут № 3 с. Лопаскіне – смт. Трьохізбенка – смт. Новоайдар і у зворотному напрямку. Час очікування пасажирів у смт. Новоайдар – 4 год. Графік: Два рази на місяць за запитом, тел. контактної особи (диспетчер) +380661135469.

Маршрут № 4 с. Лобачеве – м. Щастя і у зворотному напрямку. Час очікування пасажирів у м. Щастя – 4 год. Графік: Два рази на місяць за запитом, тел. контактної особи (диспетчер) +38099129 2306, +380950894039.

Маршрут № 5 с. Олександрівка – с. Чугинка – смт. Станиця Луганська і у зворотному напрямку. Час очікування пасажирів у смт. Станиця Луганська – 4 год. Графік: Чотири рази на місяць за запитом, тел. контактної особи (диспетчер) +380669242559.

Маршрут № 6 с. Благовіщенка – с. Талове – с. Красна Талівка – с. Красний Деркул – Золотарівка – Станиця Луганська і у зворотному напрямку. Час очікування пасажирів у смт. Станиця Луганська – 4 год. Графік: Шість разів на місяць за запитом, тел. контактної особи (диспетчер) +380973755039. Тел. гарячої лінії БО «БФ» АДРА Україна: +380952860716. ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Медзаклади області отримали обладнання з державного резерву, на черзі – засоби індивідуального захисту

Передача обладнання з державного резерву для медичних закладів Луганської області відбулася сьогодні, 12 березня, на території Северодонецької підстанції Луганського регіонального центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Серед цього медичного обладнання пульсометри, дихальні апарати для новонароджених та дорослих, інфузійні насоси для дозованого введення лікарських засобів, апарати штучної вентиляції легенів, кисневий концентратор.

«Матеріальні цінності з державного резерву розподілено згідно з потребами медичних закладів Северодонецька, Лисичанська, Рубіжного, Щастя та 12 районів Луганщини», – повідомила заступник голови облдержадміністрації К. Безгинська.

Також вона поінформувала стосовно строків отримання Луганщиною дихальних масок. Наразі триває експертиза, і як тільки від Міністерства охорони здоров'я України надійде її прийнятний результат, ці засоби передадуть на територію.

«Наші інфекційні відділення забезпечені усім необхідним для боротьби з коронавірусом. Очікуємо засоби індивідуального захисту в необхідній кількості. Відповідний запит відправлено до профільного міністерства», – зазначила вона ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Затверджено план запобіжних заходів із попередження занесення і поширення коронавірусу на території Луганщини

Регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій затвердила план запобіжних заходів відносно попередження занесення і поширення на території Луганщини гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом.

«В області не зафіксованого жодного випадку підозри на коронавірус. Проте ми готові до проведення обсерваційних заходів. Ми вже визначили базовий заклад – профілакторій «Привілля» ПАТ «Лисичанськвугілля», перевірили його та облаштуємо приміщення всім необхідним. Для додаткового ізолювання контактних осіб в інших медичних закладах обладнані палати ще на 195 ліжко-місць. У другій половині березня від МОЗу надійдуть швидкі тести на коронавірус. Разом з тим, подані заявки на всі необхідні медичні препарати та матеріали. Ми забезпечимо гідні умови в разі обсервації осіб, які контактували з хворими», – прокоментував ситуацію голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай.

Слід відзначити, профілакторій «Привілля» може прийняти 70 осіб одночасно – як по одній людині у кімнаті, так і цілими сім'ями. Не менш важливо й те, що система водовідведення цього закладу відповідає нормам інфекційних відділень.

С. Гайдай повідомив, що облдержадміністрація виконує всі рішення, прийняті на вчорашньому засіданні Кабінету Міністрів України.

Це стосується введення обмеження на проведення масових заходів, у яких запланована участь 200 та більше осіб, за винятком заходів державної необхідності. Щодо спортивних змагань, то їхнє проведення можливе з дозволу міжнародних організацій, але без глядачів.

«Важливо, щоб кожна територія області належно вжила всі ці заходи. Це стосується й уведення карантину в навчальних закладах. Ми повинні максимально захистити Луганщину від поширення коронавірусу COVID-19. Це здоров'я та життя людей! Закликаю належно ставитися до виконання всіх запобіжних заходів», – наголосив він. ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Важлива інформація щодо отримання учасниками АТО/ООС Луганської області послуг із психологічної реабілітації. З метою забезпечення учасників АТО/ООС послугами із психологічної реабілітації Департаментом соціального захисту населення облдержадміністрації прийнято рішення щодо включення до переліку суб'єктів надання послуг із психологічної реабілітації у Луганській області ТОВ «Новопсковський санаторій “Перлина”» (Луганська область).

Звертаємо увагу ветеранів війни області, які брали безпосередню участь в АТО/ООС, що для отримання послуг із психологічної реабілітації необхідно звернутися до управління соціального захисту населення за місцем реєстрації або фактичного проживання, а діючим військовослужбовцям – за місцем перебування (розташування військової частини або підрозділу) та надати:

- заяву в довільній формі;
- копії та оригінали: відповідного посвідчення ветерана війни; документа, що підтверджує безпосередню участь в антитерористичній операції або забезпеченні її проведення з безпосереднім перебуванням у районах антитерористичної операції в період її проведення, або документа про участь особи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення. Також повідомляємо, що управліннями соціального захисту населення області здійснюється відшкодування вартості проїзду до реабілітаційної установи та назад (у разі користування міжміським транспортом – автомобільним або залізничним) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

У Мінську відбулося засідання ТКГ за участю керівника Офісу Президента А. Єрмака. У Мінську відбулося чергове засідання Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Донбасі, на якому були присутні керівник Офісу Президента України

А. Єрмак і заступник керівника адміністрації президента Російської Федерації Д. Козак.

За результатами зустрічі сторони досягли домовленостей щодо:

1. Питання обміну утримуваними особами.

1.1. Представити в ТКГ перелік осіб, що підлягають взаємному звільненню, маючи на увазі необхідність завершення вказаних звільнень у найкоротший термін.

1.2. Представити в ТКГ остаточно узгоджені списки осіб, що підлягають процедурі взаємного звільнення, включно з підсумками верифікації, проведеної Міжнародним комітетом Червоного Хреста, з безумовним і безперешкодним доступом представників МКЧХ до визначених осіб на територіях України та ОРДЛО.

2. Питання розведення сил і засобів.

3. Питання одночасного відкриття КПВВ у населеному пункті Золоте і населеному пункті Щастя.

4. Питання запровадження Консультативної ради. Підписати Рішення Тристоронньої контактної групи щодо запровадження Консультативної ради в складі політичної підгрупи ТКГ після консультацій з представниками ОБСЄ, Французької Республіки та Федеративної Республіки Німеччина щодо виконання домовленостей, досягнутих під час саміту в Нормандському форматі. <https://www.president.gov.ua/news/u-minsku-vidbulosya-zasidannya-tkg-za-uchastyu-kerivnika-ofi-60125> (Луганська обласна державна адміністрація).

Підтримка реінтеграції ветеранів конфлікту на Сході України та їхніх сімей (Посилання на відео: [Луганська обласна державна адміністрація](#)).

На Луганщині стартував президентський проєкт «Велике будівництво»

Першою в рамках проєкту Президента України Володимира Зеленського «Велике будівництво» відремонтують семикілометрову ділянку автошляху О 131309 місцевого значення «Нижня Дуванка – Лозно-Олександрівка – КПП «Петрівка», поточний середній ремонт якої розпочався.

Наразі проводиться робота із заливу восьмисантиметрового вирівнювального шару асфальтобетону. За дорученням голови Луганської обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдая відновлення дороги в Сватівському районі відвідав в.о. керівника управління розвитку та утримання автомобільних доріг А. Чумак. Ремонт цієї автодороги є соціально важливим для мешканців Сватівського, Троїцького та Білокуракинського районів. Весь обсяг відновлювальних робіт заплановано завершити на початку липня 2020 р. ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

«Франція надасть 33 млн євро для вирішення проблем з водопостачанням Луганщини», – про це голова обласної державної

адміністрації С. Гайдай повідомив під час зустрічі з координатором системи ООН в Україні, координатором з гуманітарних питань в Україні О. Лубрані.

«Уже на наступному тижні ми вирушаємо у Францію для підписання відповідних угод. Гроші будуть спрямовані на модернізацію системи водопостачання області», – заявив С. Гайдай.

Він зауважив, що через застарілу інфраструктуру водопостачання населені пункти Луганщини зазнають до 30 % втрат. Кошти, які мають надати французи, допоможуть виправити ситуацію.

Також сторони обговорили нещодавні зміни в українському уряді. Зокрема, призначення О. Резнікова віце-прем'єр-міністром України – міністром з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, який займатиметься вирішенням проблем Луганщини.

«Завдання, яке ставить перед усіма Президент України, – швидке прийняття правильних рішень. Упевнений, найближчим часом ми отримаємо бажаний результат», – сказав С. Гайдай.

О. Лубрані подякувала обласній владі за співпрацю та пообіцяла підтримувати дії уряду та облдержадміністрації за цим напрямом.

Стосовно проблем, які потребують вирішення, С. Гайдай звернув увагу на підтоплення шахт у Золотому, куди води потрапляють з тимчасово окупованої території: «Якщо ми припинимо відкачування, то відбудеться затоплення шахт з обох сторін. Майже шість тисяч осіб втратять роботу».

Він також акцентував, що витрати на відкачування протилежною стороною не компенсуються.

До речі, Оснат Лубрані вирушила на лінію розмежування – до Новотошківського та Оріхового, де надасть оцінку результатам діяльності міжнародних організацій, які там працюють.

«При стабілізації ситуації ми готові до більш активної фази реалізації спільних проєктів», – зазначила координатор системи ООН в Україні, координатор з гуманітарних питань в Україні ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Луганщина, яку ми будуємо: Обласний фізкультурний центр «Олімп» (Посилання на відео: [Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Луганщина, яку ми будуємо: Траса Чугуїв – Мілове (Посилання на відео: [Луганська обласна державна адміністрація](#)).

У прифронтовому Валуйському відкрили відновлену амбулаторію
Як повідомлялося під час зустрічі голови Луганської обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдая та Надзвичайного і Повноважного Посла Угорщини в Україні І. Ійдярто, сьогодні у Валуйському Станично-Луганського району буде відкрито амбулаторію. За дорученням С. Гайдая його заступниця К. Безгинська взяла участь в урочистому відкритті медичного закладу. Вона

разом з Іштваном Ійдярто та Надзвичайним та Повноважним Послом Латвійської Республіки в Україні Юрісом Пойкансом завітали до прифронтового Валуйського. (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Увага! В Україні запустили платформу «Дія.Бізнес»

Міністерство цифрової трансформації України в тестовому режимі запустило онлайн-платформу «Дія.Бізнес» для підприємців.

«Дія.Бізнес» – це сайт для малого і середнього бізнесу. Портал пропонує послуги в двох напрямках: інформаційна платформа і служба онлайн-консультації.

Крім послуг, що надаватимуться онлайн, у регіонах України планують відкрити хаби та центри підтримки для підприємців.

Зараз на державному порталі для підприємців можна скористатися та переглянути:

- каталог бізнес-ідей зі зручними шаблонами, перелік усіх необхідних юридичних документів для відкриття бізнесу через проходження тесту;
- онлайн-сервіси та програми підтримки для підприємців;
- довідкову інформацію для підприємця, складену на основі матеріалів профільних державних органів та компаній України;
- історії успіху звичайних людей, які розпочали власну справу;
- онлайн-консультації з фахівцями за допомогою відеозв'язку. Початок роботи цього блоку планується наприкінці квітня.

На сайті вказано, що онлайн-платформа «Дія.Бізнес» працює в тестовому режимі.

Перейти на платформу можна за посиланням: <https://business.diia.gov.ua> ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

На Луганщині з'явився вже 22-й дитячий будинок сімейного типу. Новий сучасний 22-й дитячий будинок сімейного типу запрацював у Білокуракинському районі. Це вже другий у районі такий будинок, який дасть можливість дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, використати своє право на виховання в сім'ї, отримати сімейний затишок та любов батьків. (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Київські канікули для дітей із Золотого

У рамках благодійної культурно-просвітницької програми «Золоті діти», організованою мистецькою агенцією «Територія А» і Анжелікою Рудницькою, 13 дітей із Золотого провели три чудових дні у Києві.

У перший день на хлопців та дівчат чекали дивовижні екскурсії до Музею Становлення української нації та Національного музею історії України у Другій світовій війні.

Також діти долучились до тихої акції «Ангели пам'яті». Вони вирізали паперових ангелів для Алеї Героїв Небесної Сотні.

Увечері переглянули казкову виставу «Лускунчик» у Національній опери України. (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

На ремонт та утримання доріг місцевого значення Луганщині цьогоріч передбачено понад 660 млн

Під час засідання Ради розвитку громад та територій при Луганській обласній державній адміністрації був представлений План реалізації ремонту автомобільних доріг загального користування місцевого значення на 2020 р. в області.

Доповідачем виступив в. о. начальника управління розвитку та утримання мережі автомобільних доріг області облдержадміністрації Андрій Чумак. Він повідомив, що з держбюджету за бюджетною програмою «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автодоріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах» на 2020 р. передбачено 661 млн грн, у тому числі:

- поточний дрібний ремонт та експлуатаційне утримання – 132 млн 200 тис. грн;
- поточний середній ремонт – 443 млн 801 тис. грн;
- капітальний ремонт – 85 млн грн (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Стратегія розвитку області: Луганщина – центр поєднання індустріальних традицій та слобожанської родинної пам'яті

У сьогоднішньому засіданні колегії облдержадміністрації беруть участь віце-прем'єр-міністр України – міністр розвитку громад та територій України Д. Шмигаль, Голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування А. Ключко, голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай.

Колегія облдержадміністрації затвердила «Стратегію розвитку Луганської області на 2021–2027 роки». (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Придбання шкільних автобусів, термомодернізацію навчальних закладів та аудит протипожежної безпеки С. Гайдай візьме під особистий контроль. Про реалізацію стратегічних завдань розвитку системи освіти Луганської області до 2022 р. під час засідання колегії розповів директор Департаменту освіти та науки облдержадміністрації Ю. Стецюк. Спікер зазначив, що, відповідно до стратегічних завдань, заплановано відкриття додаткових груп у закладах дошкільної освіти як того потребує суспільство. (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Важливо! Програма «Доступні кредити 5–7–9 %» з 1 березня передбачатиме можливість надання часткових кредитних гарантій. Із 1 березня Державна програма «Доступні кредити 5–7–9 %» включатиме додаткову опцію – кредитні гарантії. Це дозволить вирішити проблему відсутності або недостатчі застави в позичальника. За допомогою запуску другого компонента програми «Доступні кредити 5–7–9 %» фактично розблоковується інструмент доступного кредитування для тих підприємців, на яких банки до цього не звертали уваги. Ідеться про підприємців, які вирішили створити власну справу з нуля і, крім ідеї, не мають ані прийнятної заставної майна, ані звітності й історії діяльності. Фонд розвитку підприємництва, який управляє програмою «Доступні кредити 5–7–9 %», уже узгодив проєкт Договору про надання часткових кредитних гарантій з усіма діючими уповноваженими банками (АТ «УКРЕКСІМБАНК», АТ «ПРИВАТБАНК», АТ «ОЦАДБАНК», АБ «УКРГАЗБАНК»). Протягом найближчого часу планується їх підписання, щоб з 01.03.2020 офіційно запровадити механізм кредитних гарантій у рамках Програми. Один із банків уже підписав договір із Фондом, щоб з 1 березня клієнти змогли скористатися такою опцією, інші банки – на черзі. Невдовзі можливість отримати кредитні гарантії стане доступна всім. Читайте більше про програму «Доступні кредити 5–7–9 %» – на сайті 5–7–9.gov.ua: [https://5–7–9.gov.ua/](https://5-7-9.gov.ua/) За інформацією Урядового порталу ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Експертний погляд

([Дзеркало тижня](#))

Доктор соціологічних наук Олександр Шульга:

З приходом нової владної команди дедалі частіше почали лунати заклики зосередитися на гуманітарному аспекті війни на Сході, шукати шляхи примирення по обидва боки від лінії розмежування. (...) Нинішня ж активізація розмов про комунікацію з ОРДЛО не означає, що досі комунікація не відновлювалася й не вибудовувалася різними формами та в різні способи.

(...) У нинішніх умовах – бойові зіткнення, інформаційна війна, економічна блокада, обмеження пересування тощо – легше говорити про зв'язки, які передували подіям 2014 р., ніж про встановлення нових. Отже, які стимули для громадян на підконтрольних територіях підтримувати контакт із громадянами з непідконтрольних територій. Напевно, один із головних стимулів – багатолітні стосунки, які передували початку війни і які ґрунтуються на сімейних узах чи близьких дружніх зв'язках. Згідно з опитуванням, 29 % жителів підконтрольних районів Донецької та Луганської областей мають родичів, які постійно проживають в ОРДЛО. Ще 28 % відповіли, що мають на непідконтрольних територіях близьких друзів. Динаміка за кінець 2018-го – кінець 2019-го не демонструє майже жодних відмінностей у відповідях респондентів, і тому можна говорити про певну усталеність контактів на Донбасі. Таким чином, через майже шість років після виникнення лінії розмежування та бойових дій там у більшості жителів підконтрольних районів досі є причини підтримувати зв'язки з жителями окупованих територій. І абсолютна більшість цих людей заявляє, що підтримує зв'язки зі своїми родичами та друзями на окупованих територіях. Для цього вони використовують різноманітні засоби зв'язку, серед яких лідирують мобільні телефони (понад 60 % використовують їх), а також месенджери (близько 30 %), Скайп (21 %), соціальні мережі (близько 20 %), електронна пошта (5 %).

Частоту спілкування можна назвати доволі інтенсивною, адже більше половини тих, хто має родичів на непідконтрольних територіях Донбасу, розповідають, що спілкуються з ними доволі часто – принаймні один раз на тиждень. Частота спілкування з близькими друзями трохи нижча, однак і в цьому разі йдеться про стале й доволі часте спілкування з допомогою різних засобів.

Крім частоти спілкування, важливо, чи призводить це спілкування до суперечок, зокрема таких, які ведуть до погіршення стосунків. Більшість опитаних (65 %) стверджує, що під час спілкувань точки зору їх та родичів із непідконтрольних територій майже завжди або, практично, щоразу збігаються. Про розбіжність поглядів говорять лише 6 % опитаних. Про що ж

говорять під час своїх контактів жителі підконтрольних та непідконтрольних частин Донбасу?

Абсолютна більшість стверджує, що насамперед вони обговорюють власне здоров'я та останні новини з життя сім'ї, друзів і знайомих. Також частіше за інші теми вони обговорюють події у своїх населених пунктах і тарифи. Це стосується як тих громадян, у кого в ОРДЛО залишилися родичі, так і тих, у кого там проживають близькі друзі. І найголовніше: тему політики, а також шляхи вирішення ситуації на Донбасі обговорюють найменше – про це заявили лише кілька відсотків опитаних з обох категорій. Таким чином, обговорення потенційно гострих тем переважно уникають. Натомість жителі Донбасу в процесі діалогу намагаються концентруватися на нейтральних та таких, що емоційно об'єднують, подіях і новинах. Саме тому можна припустити, що їхнє спілкування є доволі інтенсивним, а самі розмови, за їхнім визнанням, нечасто закінчуються суперечками і сварками. Крім того, можна припустити, що за останні майже шість років, особливо в період 2014–2015 рр., які характеризувалися найдраматичнішими бойовими діями, частина контактів була перервана через непримирені позиції та розбіжність у поглядах друзів і навіть родичів, тому певна частина респондентів відповіла про відсутність актуальних контактів з ОРДЛО. Або ж, можливо, вони старанно уникають у своїх розмовах гострих кутів і обирають лише ті теми, де ймовірність конфлікту невелика. Також не виключено, що частина жителів з відверто проукраїнською позицією виїхала на підконтрольну територію.

Завдяки всім цим чинникам спілкування на буденному рівні між громадянами по обидва боки від лінії розмежування лише в окремих випадках призводить до суперечок та сварок. Є ще один чинник, про який варто згадати: спілкування на політичні теми та події на Донбасі також не обов'язково стає причиною суперечок, адже точки зору в цих питаннях не конче протилежні. Про це свідчать як підтримка деяких сценаріїв вирішення ситуації на Донбасі, так і оцінка того, з ким воюють українські силові структури, а також інформаційні преференції, які демонструють жителі підконтрольних частин Донецької та Луганської областей. Та це вже тема для окремої статті.

Як висновок, можемо стверджувати, що, попри бойові дії, економічну, інформаційну та інші блокади, на горизонтальному міжособистісному рівні комунікація між жителями Донбасу не припинялася. Вона зазнала обмежень, однак за ці роки громадяни адаптувалися й виробили комунікаційні стратегії, які дозволили їм зберегти контакти. Для цього вони використовують весь спектр інформаційних та комунікаційних технологій, а самі контакти є доволі сталими та інтенсивними. При цьому політичні й чутливі теми, свідомо і несвідомо, не стають головним сенсом цих контактів і не призводять до їх обмеження або припинення. Зважаючи на вкрай низьку довіру до українських засобів масової інформації та загалом до української влади, що їх демонструють жителі непідконтрольних територій, навіть такий місток

комунікації дуже важливий і зберігає всі умови для реінтеграції цієї частини Донбасу до українського дискурсу. Відтак, на буденному, міжособистісному рівні жителі підконтрольних територій «чують» Донбас і навіть йому відповідають.

(Слово і Діло)

З ранку 7 березня на контрольних пунктах в'їзду-виїзду (КППВ) на Донбасі були запроваджені обмежувальні заходи у зв'язку з небезпекою поширення коронавірусу в Україні.

Політолог-міжнародник Володимир Воля:

Загроза епідемії на території ОРДЛО зростає відповідно до того, як збільшується кількість інфікованих і кількість країн, де є інфіковані. Коронавірус може бути занесений на територію ОРДЛО з будь-якого напрямку.

На пунктах пропуску через «контактну лінію» здійснюється контроль, і перетнути цю лінію можна тільки в пунктах пропусках. Саме тому ймовірність потрапляння коронавірусу в ОРДЛО з України є меншою, ніж із Росії, з неконтрольованою ділянкою кордону.

Якщо в ОРДЛО з'являться інфіковані, то місцева система охорони здоров'я не зможе впоратися із ситуацією належним чином. У такому разі РФ не залишиться нічого іншого, крім як самотійно заблокувати цю ділянку кордону.

Україна також змушена буде припинити або істотно обмежити переміщення людей через пропускні пункти.

У разі епідемії, ймовірно, не вдасться уникнути міжнародної гуманітарної інтервенції в ОРДЛО. І така епідемія завдасть політичний удар по «ЛНР–ДНР».

Глава Ради Всеукраїнського об'єднання «Союз учасників миротворчих операцій» Сергій Грабський:

На окупованих територіях, у принципі, відсутні дієві заходи та навіть будь-які механізми, матеріали, які могли б виявити коронавірус. Подекуди простий аналіз крові важко зробити, тому що бракує звичайних реагентів. Що вже говорити про якісь складні або не до кінця досліджені віруси?

На окупованих територіях рівень медичного захисту нульовий. Ми можемо тільки з жахом спостерігати за розвитком ситуації та посилювати контроль на наших пунктах.

Як відомо, вірус вражає людей старшого віку, в яких ослаблений імунітет. З огляду на специфіку населення, яке проживає на Донбасі, ситуація вкрай небезпечна. На жаль, не виключено, що з часом ми можемо розглядати зону окупованих територію як таку, що може повністю дестабілізувати епідеміологічну ситуацію в прилеглих районах. Це зачепить і нас, і РФ.

(Слово і Діло)

Новий обмін полоненими може відбутися цього місяця або ближче до Великодня.

Керівник Центру правового аналізу та дослідження політичних ризиків, політолог Михайло Дяденко:

По-перше, новій владній команді в Україні вдається доводити до логічного завершення домовленості саме про обмін полоненими. По-друге, в цьому процесі зацікавлений президент Росії В. Путін. Обмін полоненими – для команди Путіна спроба показати, що українську проблему вирішують. Таким чином, у Кремлі демонструють, що шукають рішення для мирного врегулювання.

До того ж зараз перевага у російської сторони, оскільки Україна хоче вийти на місцеві вибори восени, в тому числі на окупованих територіях.

Розуміючи, наскільки це важливо для української влади, російська сторона отримує можливість висувати свої вимоги, у тому числі щодо звільнення якихось осіб. Звичайно, умови Кремля можуть бути неприйнятні для Києва.

З приводу процесу обміну полоненими багато думок, у тому числі критичних у зв'язку з різною інформацією. Наприклад, є відомості, що в рамках обміну полоненими між Україною і «ДНР» вийшли ті, хто брав участь як у злочинах в «ізоляції», так і в підтримці «ДНР».

Однак, щодо кожної особи СБУ веде детальне розслідування, з'ясовує обставини потрапляння в полон, усе дуже детально опрацьовується. Безумовно, до осіб, які були під підозрою або підозрюються в якихось злочинах, будуть застосовані певні міри покарання. Однак, це не означає, що потрібно відмовитися проводити обміни зовсім.

Під час переговорів А. Єрмака і Д. Козака могли піднімати питання організації особистої зустрічі В. Путіна з В. Зеленським. Однак, це питання більш проблематичне.

Напевно, українська сторона піднімала питання про реалізацію Мінських угод, проведення місцевих виборів, у тому числі на окупованих територіях. Україна вимагає, щоб вибори пройшли за нашим законодавством під контролем міжнародних спостерігачів. Зараз навряд чи були зрушення в цьому питанні.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Доктор економічних наук, професор Олександр Савченко:

На цій території домінують усі фактори російської державності – російська мова, російська валюта, російські ціни, російське ФСБ, ГРУ, російська церква. Зарплати не російські. Але велика диференціація між регіонами притаманна для Росії. Наприклад, у Москві, зарплати – космос, а десь майже за 100–200 км середні зарплати в 3–4 рази менші. В Україні такого нема, і самі донеччани мають згадати, що до війни з Росією середня зарплата в Донецьку була другою після Києва, відрізнялася на 10–15 %. В Росії є багаті регіони, де нафта, концентрація чиновників, корупціонерів –

там великі гроші. І є дуже бідні регіони, де нема нафти, газу, чиновників. Якщо такий курс збережеться, коли в Росії рубль буде 75 за дол. – то середня зарплата в Україні вже вища в доларовому еквіваленті, ніж у Росії. А мінімальна – давно вища. І це в умовах боротьби Путіна проти України, коли в нас відсутній уряд, відсутня економічна політика, монетарна політика. Україна відновлюється і вже наздогнала Росію за доходами.

Моя позиція стосовно Донбасу така, що нам не треба самим його притягувати. Треба зробити так, щоб мешканці Донбасу самі боролися за право приєднатися до України. Коли це їм буде вигідно, коли їхнє життя стане кращим і після цього наше життя стане кращим – буде стратегія «win-win» і реінтеграція відбудеться. Думаю, якщо Путін буде проводити таку політику, а Україна почне раціональні дії – через кілька років наш потенціал може бути значно вищим, ніж російський.

(...) У Росії економіка завжди вторинна, первинна – політика. Путін вирішує політичне завдання, а саме: дестабілізацію України, блокування інтеграції України в ЄС і НАТО. Жертвою такої політики є економічна ситуація в ОРДЛО. Путін хоче мінімальним ресурсом утримувати статус-кво цієї території і таким чином блокувати економічний, політичний розвиток України. Була первинна політика, але зараз уже – геополітика. Можна чекати нових, дуже несподіваних ситуацій, у тому числі і в ОРДЛО. Друкувати гроші можуть лише США, Європейський Союз, Британія, Японія і трошки Китай – він теж увійшов у клуб країн з резервною валютою. І тому чим більше надрукує грошей Путін, тим нижче буде курс валюти і більшою інфляція. Друкування грошей – це податок. Якщо він надрукував гроші і роздав їх людям на окупованих територіях, це означає, що він оподаткував решту росіян, вони заплатили за це. В економіці немає таких див, коли можна просто друкувати гроші. За все треба платити.